T. N° 791

AGASTYAVĀSTUŚĀSTRAM

अगस्त्यवास्तुशास्त्रम्

copied from a ms with No. R.3828
belonging to G.O.M.L., Madras

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

T 791 ॥ अगस्त्यवास्तुशास्त्रम् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

T. No. 791

२.

R. ३४८४

॥ अगस्त्यवास्तुशास्त्रम् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

 R 3828

॥ श्रीरस्तु ॥

॥ अगस्त्यवास्तुशास्त्रम् ॥

·×·

. . . . यस्य तस्य समानिका।
यानहस्त्यादिकं रूपं यानस्येति प्रकीर्तितम्॥
स्थावरं जङ्गमं चापि यत्ता सारगुणान्वितम्।
मञ्चं मञ्चलिका काष्ठ पञ्जरं फलकासनम्॥
पर्यङ्कं बालपर्यङ्कं श - . . . . . ।
. . . . प्रतिमाङ्गानि निष्कला॥

निष्कलानि च

पाषण्डीनाञ्च भेदानां देवानामालयः क्रमः।
आलेख्यञ्च प्रतिष्ठा च नैमित्तिक शुभाशुभम्॥
उद्यानारामो विहारञ्च वापी कूपस्तथैव च।
. . . . रिणी तथा॥
उदपानञ्च गोत्रञ्च दीर्घ गोत्रं तथैव च।
केदारादीनि चान्यानि भाविष्ये शेषभाव्यते॥
गङ्गानेकं तथा स्याद्वि दीर्घयोग क्रियायुतम्।
2 . . . . — . . जयाय च॥
पुराणानामवद्गनार्थं त्रिकालं दिव्यमर्चयेत्।
उच्चै नीचै स्तरं मार्गं तद्विपर्याय कारणम्॥
वस्तु प्रासादासयानशयनमिति चतुर्भेदम्। ?
छिद्यायुत जलसंप्रोक्षणान्तं हि विश्वं
चयातत्वं सान्निध्यायां महीरुरु मुनिषु श्रोष्ठ विद्वान गच्छत्संक्षेपाद्व
तु मिशो सालि लब्धि ममृतः सगते . . . . ॥

॥ इत्यगस्त्यवास्तुशास्त्रे वस्तूपपत्तिविभागो नाम
प्रथमोऽध्यायः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

अमर्त्यैश्चातु वामर्त्यैस्सिद्धसाध्यो रगैश्वरैः।
रक्षो गन्धर्व यक्षाद्यैरधिष्ठितं यत्तद्वस्तु तम्॥
. . . . . . नि हि।
वस्तु त्वाद्वस्तु संश्लिष्टा वस्त्वन्येनोदिताव्यया॥
द्विविधं तत्समुद्दिष्टं गौण मङ्गीति च क्रमात्।
ग्रामादीन्येव गौणानि भवन्त्यङ्गान्यथा वनिः॥
भू . . . . . . यानस्य राजमन्दिरसंग्रहम्।
स्कन्धावारं तथा द्वार गोपुरं जाति सालकम्॥
वेशवासाधिकारस्य प्रकृतीनां तथा गृहम्।
गज प्रवेशनं दिव्यस्थानं संग्राम यन्त्र . . . ॥
3 . . . . स्फुराणं शोभ भावितम्।
एवं समस्तमुद्दिष्टं सर्व शास्त्रार्थ संपुटम्॥
द्वात्रिंशद्वस्तु भेदं स्याद्द्विधा प्राप्य भेदकम्।
वस्तु भेद स्तथा नाम भूमिलम्बं तथैव च॥
ला . . . . . . ।
कायाङ्ग नाथ मानस्यालंकार विधि क्रमम्॥
आच्छादनानिमित्तस्य व्यङ्गान्येकादशानि च।
यानं विंशद्विधानस्यासं वृक्ष स्वयं गृहम्॥
जाति वृक्ष . . . . . . ।
. . . कर्म समादेशः सन्धि सन्धान कर्मकम्॥
भागस्य च विभागस्य लोहबन्ध क्रिया क्रमम्।
आज्यालेपः प्रयोगस्य वाटाच्छादस्ततः परम्॥
नेम्याकार विकार . . . . . ।
. . . . लंकृतिरेवयाया यन्त्रकल्पनयो विधिः॥
यथा मङ्गलसम्पत्ति यात्रा योगो यथार्हकम्।
रुण्डारुण्डनिमित्तस्य लोहनस्य ततः परम्॥
डाल मुक्ता . . . . . ।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

ततः परं तथा वृक्षग्रहणं वर्णभूरुहम्।
तथावयवकालपक्षपादभेदस्तथैव च॥
तथा लक्षणसंबन्धं तत्तन्मानं प्रयोजनम्।
4 यथा योगादिकं लोहक्रिया· · · · · ·॥
· · · · रक्तं चैव तथा श्रीप्राकराजकम्।
कङ्कटोत्तरणानाञ्च भागाः पञ्चादश स्मृताः॥
पञ्चपञ्चविभागेन चासनं परिचक्षते।
तृतीयस्याधिकारस्य सङ्गसंयोग· · · · ॥
· · · · ।
उपनम्रागमान्प्रत्यक्षं श्वेतलोहितपीतकाः।
तथा कृष्णादिभूमिः चतुर्णां सम्पदास्पदम्॥
प्लक्षं न्यग्रोधमश्वत्थोदुम्बरं पूर्वदक्षिणे।
पश्चिमे चोत्तरे क्षीर विबधु· · · · ।
फनस· · · · · ·ग्नौ तु सहकारस्तु नैरृते॥
मधूकरं मधुकरं वायौ वारुणे तु चम्पकम्।
आरिकाख्याद्ये वृक्षास्ते दक्षिणा परयो विदुः॥
रमणी चेक्षणा क्षोणी मधुरा च सुगन्धा· · · ·।
लोहा सुवर्णा च· · · मना दृढा गुरुः॥
पौरुषाञ्जलिसंभूत वारिका चनकारिका।
दुग्धासि· · · · · मुक्ताभिः श्वेततण्डुलकेन च॥
सर्ववर्णाविदं श्वेतं प्रधानमिति चिह्न· ।
· · · हितेषु प्रधानं स्याज्जलपात्रं प्रवालकम्।
न्यग्रोधोपनद्व भस्मोजमार्जराधिरमेव च॥
5 पीतकस्य सुवर्णस्य सरलं प्रसवस्तथा।
हरिद्रा चम्पकं चैति पीतवासितम्॥
महिषस्य विषाणस्य खादिरं सारभूरुहम्।
तिलपिष्टं तु संप्रोक्तं प्रशस्तं कृष्णसन्निभम्।
निर्दिष्टं वा यथाकामं मानान्वितमथास्तु वा॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

विधिर्नेनिवधास्तो · · · · मन · स्तुषु।
यथोदितानि माद्धीन नाधिकं न प्रशस्यते॥
वृक्षास्ते कुत्सितास्सर्वे गुल्माश्चापि लतास्तृणा।
गुल्माश्च सर्ववर्णानां प्रवक्ष्यन्ते यथाविधि।
ब्राह्मणा कथितं पूर्वं मगस्त्येन · · · · ।
· · · · · · · · ।
खर्जूरी केतकं · · · · ।
छदि जीव शिशाकश्च शाल्मली च स भाक्षिकम्॥
नियस्थलं तथा शस्त्र वस्तुकं बहु कार्णिकी।
पुच्छिकाश्च सरुषकश्च तनुवर्णास्स · · · ॥
· · · · · · · ज्ञैर्वाभि मतानि च।
तेषां प्रथम भूतस्य द्विरसा धारा द्वरावरा:॥
सा पि च द्विविधा प्रोक्ता सागराद्यैः प्रवर्तिनी।
तत्र योग्य धरा चेति तत्त्व विज्ञान पुङ्गवैः॥
चातुर्वर्ण्ये · · · · · पाषण्ड्याश्रमिणामपि॥
6 दिक्शब्द स्पर्शाकार रस गन्ध वशादपि।
परीक्ष्यैवं यथा योग्यं गृहीत्वा वाधि निश्चिता:॥
सा पुनस्सर्वशास्त्रज्ञैः मेदिन्याख्याभिमानिनि।
त्रयश्च शब्दास्स्पर्शाष्षट् गन्धाष्षड्रसाः षट्॥
वर्णभेदास्तु बहवः सर्ववस्तुषु · · · · · ।
वस्तु पञ्चविधं ग्रामं सम्पद्धा विंशतीयते॥
सकृज्ञायोक्ता वक्ष्ये निक्षिप्य साक्षितम्।
आविकं साम्यमाशाम्य मजव यमनवकम्॥
मि · · · · · स्यादिति वस्तु विशेषणम्।
जल · · · लक्ष्म क्षौण्यं पञ्चगर्भास्तृणेन च॥
पञ्चाविंशान मित्युक्तं तत्त्वं शृणुतोद्भवैः॥
सर्व वस्तु विभूषश्च दृढत्वं च तथा वने।
तक · · · कावणोरसाकार महीरहम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

घोषाद्ध्वान तृण ग्राव पांसु खानन पूर्वकम् पूरणम्॥
मारणस्य प्रवालं च प्रसव क्षेपणे क्षणम्।
घृत दध्याज्यितं पिण्डं गर्ते प्रक्षिप्य दर्शनम्॥
पुनः . . . रन्ध्र पुनस्संकृत्य वीक्षणम्।
पुरुषाणां तिरश्चां च जन्तूनां परिवर्तनम्॥
शकुनस्य निमित्तस्य सम्पद्वा लिंग उच्यते।
प्राच्यां च प्राच्य वाच्यां च दक्षिणे दक्षिणा परे॥
7 पश्चिमे . . . . कुर्याच्चुत्तर पूर्वके॥
अष्टदिक्संधि संयुक्तं सर्वासु स्थान मुच्यते। ~~दिक्संधौ तु जलान्वितम्~~।
(सर्वेषामपि वर्णानां) दिङ्मध्ये मृत्तिकायुक्तं दिक्संधौ तु जलान्वितम्।
सर्वेषामपि वर्णानां प्रशस्ते धान्यभिद्यते।
प्राक्प्रत्यक्पालको . . . . . . ।
पुन्नाग जातिस्सुरभि (पुष्प) पद्म चन्दन पाटलैः।
समगन्धा धरा श्रेष्ठा ~~[illegible]~~ जडवृक्षैः सहिता तथा॥
बिल्वो ~~निम्ब~~ निम्बश्च निर्गुण्डी पिण्डी सप्तपर्णिकाः॥
सहकारेण जड वृक्षैः शरखण्डा धरणी चराः।
श्वे . . . . नापिकपाये दर्दुरं तथा॥
मेघ दुन्दुभि घोषस्य पक्षपाटल गन्धवत्।
दूर्वा दर्भा द्रुमाखण्ड शीतोष्ण स्पर्श . न्वितम्।
उत्तरस्स वर्णं श्रेष्ठं वर्णानां स्याद्दिशा समम्॥
रक्त वर्णाद्रसं तिक्त . . . . पाद घोषणम्।
सौगन्धिके वकस्तोद बिल्व भूमि सहान्वितम्॥
मिश्रोष्ण स्पर्शनं वस्तु प्रागुदक्प्लव णान्वितम्।
अष्टांशाधिक मायामं प्रशस्तं पृथिवीपते।
पीतवर्णं रसादा . . . . पवघोषणम्॥
पुन्नाग वकुला घ्राणं मिश्रोष्ण स्पर्शान्वितम्।
निम्बद्रुम मवाड्निम्नं षडंशाधिक मायतम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

R 3828

४ सर्वधान्यधनाढ्यं तद्वैश्यानां प्रार्थितं परैः।
कृष्णा — . . . लोषणं मिश्रा शीतलम्॥
निर्गुण्डीवृक्षकं स्कन्दं पाशिमोदकनिस्रावम्।
चतुरंशाखिकायां चतुरङ्गां तु वस्तुकम्॥
पशुधान्यधनाढ्यं यत् निर्दिष्टं शूद्रजन्मनाम्।
समा.. ...
पुष्पगन्धरसान्विता॥
शतदण्डप्रमाणे तु षण्मात्रावनता मही।
तथा षिको वितस्तिर्यं हस्तं नाम प्रमाणकः॥
आधिक्यं साम्यमाधर्म्यं षण्मात्रादि विशेषितम्।
प्रदक्षिणोदकस्रा . . . . ॥
. . . नीं समगतां मध्ये गत्वा रिता जल निस्रावा।
तोधितावनम्रो हि हीन हीनेति भाषिता।
समा शीत सहस्रं तु जीवन्तु . . . . . ।
. . . . निम्यास्ते शुककोचा तलितका॥
तथैवानीरमा मण्डी हंसनादित कृतम्।
गोपुच्छ तृणकाश्चापि यथा लवण तृणाश्च ये॥
. . . . शाद्य स्सर्वे निम्नेनाशंसितेष्वपि।
सर्वेषु वस्तुषु श्रेष्ठा वृक्ष गुल्म लतातृणम्॥
खदिरा क्रूतरो नाक्तिः फनसो बिकु चोर्जुनम्।
कदम्ब निंब नीचाश्च काते मालाश्च पनकः॥
५ शालश्च सर . . . . राजातन स्तथा।
मधूकं चन्दनं लोध्रः क्षीरिणी मधुरीतथा॥
श्रीपर्णीश्च गवाक्षीर न्यग्रोधाश्वत्थकामृतम्।
तीर्णाश्मालन स्तंब निम्बशी लकुचस्तथा।
तिन्त्रसारा स्सकुगन्ध . . . . णीशाश्मिता॥
वेणुसन्तानकं चैव बिल्व निर्गुण्डि पिण्डिता॥
शरदर्भाभिरस्तृणैः संकीर्णा सघुनर्णवाः।
दूर्वापामार्ग कस्तूरी गिरिकर्णी च मल्लिका॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

 R3828

सहादेवीचा . . .   बृहती च तथैव च।
ईदृग्भूतैरथान्यैश्च वृक्ष गुल्मलतातृणैः॥
गुच्छैश्च पिच्छिलैः जन्य कुसंकुला सर्व शोभनी।
तथैव वेणु वीणां मेघ दुन्दु . . .   ।
शीते . . . . .   संयुक्ते स्पर्शा त्रितया स्मृता॥
श्वेता रक्ता च पीता च कृष्णा पाण्डु कपोतका:।
तिक्ता च कटुका चैव कषाय लवणम्लका॥
मधुरा षड्रसोपेता सर्वसंपत् . . . . . ।
. . . .   कोविदै:॥
यत्कर्म विहितं मोहा देवं भूतोति वस्तुवि।
तन्महा दोषहेतु स्यात् नैवाह्य परिपातका:॥
मधुदधिघृत तैला घ्रायिनी दायिनी स्यात्।
तुषारि बहु किटा लोष्ट वल्ली कराहु।
. . . . . .   मज्जा प्रेतमत्स्यं मत्स्य गन्धं
दुरव फल्ग कूर्मं वज्ररूपं वशास्तम्।
कपाल मूलोपल रत्नकास्थि भस्मो वराङ्गार विवर्णपङ्कः।
ग्रामविहीना गुरुभिश्च दोषै: श्रोणिप्रशस्ता स्थप . . . . ॥
इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे वस्तुपरीक्षा नाम द्वितीयोऽध्यायः॥

॥अथ तृतीयः॥

जलोपल तरुश्रोणि तृण गर्भं हि वस्तुकाम्।
तेषु प्रथम . . . . दर्भा गर्भस्तल्लक्षयमुच्यते॥
बहु पल्लव . . . . .   ।
. . .   सहितं सोढ निपात तोयकाम्॥
कदली लतया कुलं मुदा विदित वार्य समस्त जन्तुकाम्॥
×पशु पक्षि हित रक्तु ह्वला . .   . . ।
उत्तर प्लवणं श्रेष्ठं वर्णानां स्याद्दशा स्मृता।
रक्ता वर्णा द्रसा तिक्ता वाजिवारण को वणाम्॥

अतिमार्दवभिन्नवर्जितो गुणवर्जितो युक्तचर्मकाः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

R3828

11 सौगन्धिकं बकस्तोद बिल्व भूमिसहान्वितम्।
मिश्रोवण स्पर्श नस्तु . . . . . नान्वितम्॥
अष्टांशाधिकमायातं प्रशस्तं कथितौ यते:।
पीतवर्णं रसायातं वेणुवीणेव घोषणम्॥
पुन्नाग बकुल घ्राणं मिश्रलोवण स्पर्शगान्वितम्।
निम्बद्रुम मवाद्रिम्नं ब . . . . . . ।
. . . घोषघोनाढ्यं तद्वैश्यानां प्रार्थितं परै:॥
कृष्णं चैकटुकं वीणा घोषणं मिश्र शीतलम्।
निर्गुण्डि वृक्षकास्वदं पाक्लि मोदक निस्रवत्।
चतुरंशाधिका याम . . . . ।
. . . . . मद्याघान महीमता॥
अंगुष्ठं गुल्ल हीनेन सहस्राद्दि श्वयं श्वयम्।
घनत्व मरणं यीति कालं कालं हरं हरम्॥
एवं मानेन वेधांत द्वास्तु विद्याविचक्षणौ:।
इत्येवं प्र . . . . . दिसमान्वितम्॥
अति स्निग्धा दृढा चैव स्वस्थमस्तु श्लक्ष्ण मृत्तिका।
अथ प्रशस्तं वस्तु स्याच्छलथ मूलकपालकम्॥
तुषाङ्गारद्रुमं भस्म शूला स्थूलबर कर्दमम्।
ससङ्कुरं सकण्डकं सवल्लीकं . . . . . ।
. . . . पङ्कं कठिनं निम्नोन्नमं सशङ्कुरम्॥
12 कुटीलं तृणसंकीर्णं लताद्रुम समाकुलम्।
अति निम्नं महामार्गं शिखरं कूपकं स्थलम्॥
स्थूरमार्गाज्जलतरसौम्या मन्तर ग्रामस्थलकम्।
एक . . . . गोभ्याशामध्यकं मार्गकम्॥
विवरक्रः फणं चोल्कस्थानं याग प्रवेशकम्।
स्थण्डिलं स्थानकं घात स्थान चाण्डाल वालकम्॥
कर्मकारा कित स्थानं त्रस्थानं हल्काश . . . ।
. . . वक्तपांसु पद्दि माद्दिसमाश्रयम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

महोदधौ समारूढं श्रवणं स्थानमेव च।
सदा चैत्याश्रयं सालं चतुष्कोण समाश्रयम्॥
चतुष्कोण महावृक्षं प्रतिबिम्ब · · · · · ।
· · · · भुजङ्ग निलयं चैव शङ्करागारमेव च॥
श्मशानं चाश्रम स्थानं · · तना स्थानमेव च॥
दुर्गा ज्येष्ठालयं विष्णुस्थानं भूताश्रितं तथा।
पाकिनी साद्य शुल्कीकं मनुष्यागारमेव च॥
म· · · · · · जन्तुः कापि स्थूकर सन्निभम्।
व· · · · · निम्नपट्टङ्कं सर्प स्खल सन्निभम्॥
शङ्खाभं शङ्खनाभं च विरालक कला · · · · · ।
व्याघ्र शीर्ष समाकारं गृहगोलि समाकृतिः॥
अन्यदेवं विधं वस्तु · · · कोसमाश्रयम्।
13 चतुष्कोणं महावृक्षं प्रतिबिम्ब निभं तथा।
भुजङ्ग निलयं चैव शङ्करागारमेव च॥
श्मशानं चालम · · · · · ।
· · · ज्येष्ठालयं विष्णुस्थानं भूताश्रितं तथा॥
पातिनी साद्य स्कुल्लीकं मनुष्यागारमेव च।
मत्स्याकार शिरश्छन्दं कापिस्थूल कर सन्निभम्॥
वनोरग निम्नपट्टङ्कं · · · · · · सन्निभम्।
शंखाभं शंख नाभञ्च विरालक कला वनत्।
व्याघ्र शीर्ष समाकारं गृह कोकिल समाकृतिः।
अन्यदेवं विधं वस्तु निन्दितं वस्तु कोविदैः॥
यत्काले निहितं · · · · · श्वेते हि वस्तुनि।
तन्महादोषहेतु स्यात् दैवालय परिपातकः॥
मकुयाविद्धृत तैलाक्ताघिनी दाहिनी स्यो तुषदीर बहुकोडा लोष्टवल्मीकराहुः।
शार्करशल · · · · · · प्रतप्तं मत्स्य गन्धं
मुरल फल कूर्मः वज्रसर्पं न शास्तम्॥
14 कपाल मूलो वल शल कास्थि भस्मोदरो कुन्गार विवर्णकङ्कैः।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

 R3828

ग्रामोर्विहीना गुरुभिश्चयोर्बी: स्रौ . . . . . . परीक्षणीया: ॥

॥ इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे वास्तुपरीक्षा नाम द्वितीयोऽध्याय: ॥

— · x · —

जलोपलतरुक्षोणी तृणगर्भं हि वास्तुकम् ।
तेषु प्रधानो यत्को गर्भं तल्लक्षण मुच्यते ॥
. . . . - पुष्पमञ्जरी ≠

सहितं सोढु विजातितोयकम् ।
कदली लतयाकुलं मया विदितं वाथ समस्त जन्तकम् ॥
अतिमार्दव शील वस्तुनो गुणवन्तो युत धर्मकर्मका: ।
पञ्च पादि हितं . . . . . . ॥
पञ्चधान्य धनाढ्यं यान्निर्दिष्टं इन्द्र जन्मनाम् ।
समा सारवती स्निग्धा पुण्य गन्ध रसान्विता: ॥
शतदण्ड प्रमाणे तु षण्मात्रा वनता मही ।
कदाचिच्च वितस्तिर्वा हस्तं . . . . . . ता: ॥
आचिकां साम्यमाधारं षण्मात्रादि विशेषितम् ।
प्रदक्षिणादकश्चापि दृष्टानां प्रियदर्शिनी ॥
समागन्तान्मध्य गत्वारिता जल विस्तना: ।
अथो चिका च नम्रोर्वी हीनदी नेति भाषितम् ॥
. . . . . स्वस्तन्वी चेत्युक्ता सनेदि नीम् ।
नदर्थं च कदर्थं च नद्याधाम महीमता: ॥
अंगुलो गुल हीनेन सहस्रादि क्षयम् क्षयम् ।
धनस्य मरणं चेति कुलं कालं हरं हरम् ॥
ग्राम . . . . ।
. . . . . ज्ञास्त लिख्या विचक्षणै: ॥
इत्येषा प्रकृतिर्भूमि वृत्तादि समान्विता: ।
अति स्निग्धा दृढा चैव सूक्ष्म: सुश्लक्षण मृत्तिका: ॥
अथ प्रशस्तं वस्तुस्या स्थलय मूलक पालकम् ।
तु . . . . ।
. . . . . भस्मशर्करा स्थूल कर्दमम् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

ससङ्कारं सकण्टकं सवल्लीकं सजर्जरम् ।
विवर्णपङ्ककठिनं निम्नोन्नतं समङ्कुरम् ।
कुटिलं तृणसङ्कीर्णं लताद्रुमसमाकुलम् ॥
. . . मार्गं शिखरं कूपकस्थलम् ।
16. स्वरमार्गस्थले तत्सीम्नामन्तरे ग्रामसूत्रकम् ॥
शवक्षिति चतुर्मार्गमाशामध्यस्तमार्गकम् ।
विवरं गह्वरं चौरस्थानं यागप्रवेशकम् ॥
स्थण्डिलं स्थानकं वा . . . . . लवालकम् ।
कर्मकाराश्रितस्थानं मूत्रस्थानं हताशनैः ॥
महाचण्डश्रुतजांसु पक्षिमाक्षिसमाश्रयम् ।
महोबाल्विसमारम्भ श्रावणस्थानमेव च ॥
राजा चैत्याश्रयं - - . . - . . ।
मृगपक्षिसहितं दृष्ट्वा .. विविधा बाधामिदं हि वस्तुकम् ॥
महिषव्यजनो बाधो घृतपृष्ठास्समानुषा मताः ॥
तृणगर्भसमेतभूतलं फलबाहुल्यसमुत्थितं द्रुमम् ।
पशुमहिषकादिवर्तनं . . . . करं नृणां हितम् ॥
घृणाया बहुधा स्तकान्तिका विभवासुपास्वाय चालपेरोगिणः ।
अक्षुधा रिगणा सहात्मका हृदयस्थास्थिर कर्णकर्णिकाः ॥
17 शुभशीलसुरूपपुत्रकाः शुभरूपास्त्व . . . . . नराः ।
मृगवत्याधिकलमेत्य च ज्वरभागास्त्रवणास्तयोविधाः ॥
आग्नि गर्भयुते प्राच्यां दिश्यां वस्तुनि जीविनः ।
कल्लष्टा बलवन्तश्च बहवो बहुरत्यकाः ॥
संप्र - - - - - स्सद्य मधुरवादिनम् ।
चिरायुषस्सुपुत्राश्च धनधान्यसमन्विताः ॥
रोगिणो - - - - हस्तलस्थ कर्णिकाः ।
तद्वस्तु पश्चगुणितं शतमब्दं सुजीविनी ॥
शिला गर्भैः प्रतीच्यां तु तद्वञ्जा वान्ति मानवाः ।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

खड्गः कर्णविदारी चाश्मा भूमिस्थाश्चाथ लेखकाः ।
काय· - - - · न्ताश्च प्राप्नुवन्त्यास्तिल मर्दकाः ॥
कारवस्तु द्विका चान्ये वास्तव्यास्तत्र जीविनः ।
कुब्जिनी यामिनीवृद्धा कन्या मङ्गल गोपितः ।
तापसा भागिणी चर्म जीविनो नर्तकस्तथा ॥
· · · · · कुजा कर्ण साहिवणानो न ।
हिंस्रं वास्तु हिंदोल गर्जन भ्रमणी चेष्टणा वृक्षसंकुलम् ।
अतिसत्व बला क्रिराजुष स्तनयन्त्यास्सकुपास्सुभान्विताः ॥
19 अपि सद्गुण संयुता नराः प्रणया युक्त गुणान्वि - - - - - ।
· · · - - - - - ॥
सकान्ध स्थस्कुताश्च रामया वृतिमन्तोशन कारणाश्मकाः ।
स्कृखदुः खसाहिवणानो सब्हद इठबान्धवव्य गुणा रणप्रियाः ॥
· · · · - - - · न्विताः खलशीलाः कलहा भियायिनः ।
शिर कुक्षु खकर्ण धर्मका ज्वर रोगवेमसन्तान्त गामिनः ॥
तर गर्भसमेत वस्तुजे न्वृगुणं वृक्षगुणं तदुच्यते ।
स्कृदढो धन धान्य - - - · पडरक्षा निरता रसाशिनः ।
रमणी यवपुर्विशोभणात् परवगैर्सहिवणानो नराः ॥
स्कुख भोजन भाजनात्मे · · गास्सुगुणाकार सुहृष्ट पुत्रिणः ।
19 वरयत्तनि बिद्धे - - - - - विविध त्राणसकार - - - णः ॥
परकान्यधनापहारिणो निलतोयादिकसान गामिनः ।
सान्वीरादिति चिराब्दतरङ्गः नद्गुमनत धूम वृत्तिरुच्यते ॥
विराव्धातिविश - - - - निजकाहोलि परीतभाविका ।
नियतां भविलासीसिंहवत् नृकशार्दूल करीन्द्रवञ्चते ॥
गुरुवैभ मातिश्रण वृत्तिनो बहुकाल बहु बीजनं स्मृता ।
द्रुम मानुष वृत्तिरुच्यते - - - - स्कुद्रुनो मया ॥
अतितुङ्गतराः प्रदक्षिणाः गताः शारवावृत वाल्लि पल्लवाः ।
चिरजीविरसुगन्धि पुष्पका मधुपा निर्झरस्कन्धसल्लवकाः ॥
वाल्लिनस्ते महार्जन प्रिया बहु लाभा स्कणु - - - - - नाम ।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

खलस्य वृद्धि किरं कालं सम्पदाप्नोति निश्चलम्।
उक्ता नित्या विना वस्तु स्वन्यं भवति निश्चयम्॥
अन्यर्थं जला तथा योग्यं खड्गवद्यं तृणं भवेत्।
नीचैर्जनैस्सभा श्लाघ्यं मर्यादाप्र- - - - -॥
20 ततस्तादृश गुणोपेतं वर्जितव्यं हि वास्तुकम्।
मूलपद परेत्तरे।
उत्तरे तृणसम्पर्कं यत्नतस्तु वरं कुरु।
अपरे वारिसम्पर्कं यत्नतस्तु परं कुरु॥
धर्मार्थकाम सिद्धिः स्याद्भवेत वि- - - -।
शरीरिणां गजाश्वानां वृद्धिरेवं दिने दिने॥
हरहयो दयवृद्धिकरी तृणं जायकुल स्थिति वृद्धिकरी पुनः।
भवति डाक सहस्र सभा सभावनुमतो खलु जीवति निश्चलम्॥
यावत्प्रागुदयं यज्ञमं पञ्चताम्बिक भद्रकम्।
पुनर्नव कुशकीर्णं बिन्दुसूक्ष्म तृणं सितम्॥
सभा सप्तशतं श्लोका याजये नाव सानकम्।
मुस्ता नलाभ मात तु मधुरो दित- - - - -॥
जाति प्रसव गन्धं तु शंखदुन्दुभिको बणौः।
सर्व बीजानुकूलं तु सौम्यं ब्राह्मण योग्यकम्॥
भवान्प्रत्येग वागुच्छा दूर्वा श्यामार्क चितकम्।
देविका शर पुष्पोत्थ तृणयुक्तानि लोहिताः॥
भद्रहीता वजालपरं नाथ व्याधीनां नाश गामिनी।
आनना कुदितीया च कषाय रस संयुता।
वाजि वारण शब्दा च रक्त गन्धा च या धरा॥
महेन्द्रमिति नाम्नोक्ता महीन्द्रस्य प्रशस्यते।
प्रत्यक्प्रत्येगुद क्तक्रा चित्रिका रुकुमारिका॥
21 मधुरी मृत्करी देशी गुस्तीर्ण तृणा निता।
मधुरा च लगन्धा च नाम्ने राम्रो दक्षो दयाः॥
श्यामा या वण्डा का पुं ● सका श्चान्यैनीचै र्गुणान्विताः।
असंमिकास्तु पूर्वं स्यात् पूर्वो द्वे चिरची विना॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

दक्षिणस्यां दिशि क्षोणी वारिगर्भ विनिर्गते ।
स्वर्णरत्नताम्राणां द्रव्या पकाश्चापि पुत्रकाः ॥
गामवत्या स्तचाङ्गारका गोजरक्षकाः ।
निजपालकरहस्यश्च रथकाराश्च जीविनः ॥
वृष्टापूप निम्नो गाश्च रोगयुक्ताश्च मानवाः ।
ततस्तद्विपरीते तु वृक्षहेतुविना - - - - ॥
विषरोगपरेणाप्युं तन्नाशो म्रियते जिनाः ।
प्राप्तस्ति विलपापश्च प्राप्तामित विश्रु(तिका)जिता ।
आप्तरोगोल्लुदानेन व्याप्तशोकश्च नित्यशः ।
तृणधार्वरवाल्प्र - - - - - ॥
- - - - संयुक्तायो रपि ॥
यत्तथा भूतलं भूतं तत्र चारित्रभावकाः ।
चतुर्नाथाश्च यौधाश्च तथा प्राहरकाश्च वै ॥
धार्मिकाश्च चिरं कालं जीवन्ति सुखसम्पदः ।
अस - - - - यथा प्रोक्तं मार्गे चालपायुरछ्यकाः ॥
दुर्गे ताश्चापि दुर्भिक्षास्सरोगाः क्षीणबालकाः ।
२२ उप्ता निवपन्नवान्याश्च स्वादयाय न्यायहीनकाः ॥
अलभो याश्शाकुनास्तत्र गर्भस्रा - - - - भवेत् ।
कुलमूलाविनाशाश्च प्रज्ञाहीनाश्च मानुषाः ।
तस्मात्ताद्दाग्विधं वस्तु वर्जयेत्सर्वयत्नतः ॥
तू गर्भावती गर्भे मिश्रो दिश्या मुदिच्यापि ।
सर्वसौख्यं क्षेमश्च सर्वसं - - - - नृणाम् ॥
त्रक्षतु चर्म सदा नास्ति चिरायुश्चापि नास्ति हि ।
याचना जीविनः कार्यकार माहिष गर्दभाः ॥
अल्पा ढ्याश्च चिरादत्त विनश्यन्ति महीतले ।
उद्यत्प्राग्जल मृता येते वस्तून्यत - - - - ॥
... नित्यं वेदपारगाणां द्विजन्मनाम् ।
चक्रचापं चमूपानां दिशास्वलौकमामकाम् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

 R 3828

नान्दे - न्द्यं द्विजातीनां भौमिस्थं स्वस्तिकाकृतिः।
श्रीवत्सश्रीपताकान्तपत्राभं स्यात्र मिष्यते॥
पूर्ण कुम्भौ महा · · नां सिंहमैश्वर्यभोगिनाम्।
लाङ्गलं कृषिणां पद्मं स्त्रीणां चाव गजाश्ववत्॥
शस्तं गृहिणां विपावं त्र्यश्रं गार्हपत्यकम्।
हे... गोण्डिके दीर्घं वस्तु स्यात् गोकुल्यस्यौ विनौ विदुः॥
मौक्तिकं पद्म विस्तीर्णं श्रौष्ठीनां कौमुदं दलम्।
लोचनं हय वाहानां इभ ग्रामा मम्बुदोपमम्॥
23 दर्पणं गणिकानां स्यात् दीपिकानल जीविनाम्।
वृक्षवाजी विना वेदी मृदङ्गाभं वार्जितां मतम्॥
तुला दण्ड समाकारं शाण्डिकानां तु वृश्चिकम्।
भुजङ्गशयनच्छन्दं भुजङ्ग नटयोग्यकम्॥
वर्णिकानां तूणकाभं योषितां मद्यकुम्भकौ।
गतं व्याधं हिंसा मुद्गरं वाद्यिकं वज्रसन्निभम्॥
त्रिपुराकारिकायां तु योधानां पूर्णकार्मुकम्।
फणवाभं मृदंगाभं तद्गुल्मिक कुरुपल्लवे।
स्तीणामपि च षण्डानां यवाकारं प्रशस्यते॥
नेमिबन्धं तवक्षात्तं बाल्येवा जोत्तराक्षिणाम्।
षड्नां कुण्डकाकारं बन्धुरं चाष्टवादिकम्।
वेदिका लेखकानां स्यात् कार्पासफलकाकृतिः॥
दण्डाकृतिं च यत्कृतं वाणिजां सम्प्रशस्यते।
तट भङ्ग समाकारं पुरोहित निवेशनाम्।
शैलौ मल्लानां नाविकापात्रं तत्पुच्छं वारिजीविनाम्।
नैचन्द्यं नाविकानां स्यात्स्व पाद पाद वादिनाम्॥
क्षौरं स्यात् कल्पना पञ्च शतां बोदात् परगच्छन्त गामिनी।
मेघदुन्दुभिनिर्घोषा याम्या रम्या वाणि जामही।
उदयप्रा गुल्म गुणाम्रं भद्र गुङ्गु त्प्रना क्लिकाम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

श्वेतपुष्पक पत्रादि प्रत्येकपुष्पि गन्धपुष्पकम्।
२५ बहुवल्मीकरन्ध्र तटाकातीरकण्टकान्विता॥
श्यामकाश तृणारण्यं काष्ठमेरोकदूरकम्।
चतुश्शतसमात्पश्चाद् ग्राह्यो द्वे नैति नाशनम्॥
मध्यमं मयावधि ग्राह्यं वारुण्ये स्वद्र वस्तुकम्।
पञ्चवस्तुविकल्पं च पर्णानां नाम वक्ष्यते॥
अल्पदीर्घौ महादीर्घौ तथा ह्रस्वा स्सकोटिकम्।
आकर्ण शकटाकारो ध्वरमूलसमाकृतिः।
विकल्पनां च सर्वेषां द्विमूलच्छन्दमिष्यते॥
जातयस्य विकल्पस्य प्रकाराश्च तथा क्रमम्।
अष्टौ द्विरष्टं षट्पूर्वं नवाविंश त्रयो ब्रवीत्॥
समुच्चयमिदं तेषां विभागं वक्ष्यते ततः।
→ चतुरश्रं गजपृष्ठं जातयः।
तत्र द्विमूलं वृत्तं च, गोप्यवृत्तायवृत्तकम्।
वृत्तमायतवृत्तं च
चतुरश्रायताश्राश्च षडश्राष्टाश्रमेव च॥
पूर्वपृष्ठतो वामे कोष्ठ्याञ्चैव लक्षणम्।
पुरतोपरतस्सव्ये स मध्ये तु विचिन्तितम्॥
पुरतः पृष्ठतो वामे वामे मध्ये च कर्णकौ।
समुन्नतविभागेन विकल्पाः षोडशोदिताः॥
एवमुद्देशमार्गं च निर्देशश्चाधुनोच्यते।
वर्णभेदे ... साद्धं हि जात्यन्तरविभागकः॥
25 विन्यासं देवविप्राणां चतुरश्रमायताश्रकम्।
वृत्तं वृत्तायतं वैश्य शूद्राणां दीर्घवृत्तम्।
नीचेरास्त्रीवनं कर्मकाराणां दीर्घकाश्रकम्।
अल्पसंकीर्णतन्तुवालुकमार्दवत्।
[सस्योषधवनान्वितं दृढमलघुत्वं च।
शर्करोपलमिश्रितं प्रदक्षिण जलं श्वेतम्॥]
ज्ञातदारुपमित्युक्तं सस्योषधवनान्वितम्।
दृढमलघुत्वं च शर्करोपलमिश्रकम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

प्रदक्षिण जलं श्वेतं प्रतते जाङ्गलं मतम्।
कदली तालकल्पाव महावृक्षादियोग्यकम्॥
ओदकं सर्वयत्नेन विदीर्णोऽपि च विस्पृशः।
समत्वं स्पर्शनत्वं च स्थिरत्वं गण्डशब्दवत्॥
पुरुषाञ्जलिमात्रोर्ध्वं तोयत्वं पङ्कमिष्यते।
प्रागुदक्सलिलं सस्यवनाश्मवर ····णे॥
समं सारद्रुमं सर्वं जनानास्तु भद्रकम्।
ज्ञाने चतुर्विधं वस्तु श्रेष्ठमिश्रयवेष्टकः॥
स्वाभावं कृत्रिमं नापि सरित्तट विशाविकम्।
एवं लक्षणसंयुक्तं वर्णे ···· भूतलम्॥
·· तत्सा कारणं वक्ष्ये शृणु वत्स स्मितेद्विजः।
पूर्वस्यां दक्षिणायाञ्च प्रतीच्यां चाप्युदीच्यपि॥
26 गतायां निम्नगयां हि ग्रामादीनां निवेशनम्।
यथा संख्य···· वाच्यां प्रतीच्यां चाप्युदीच्यपि
प्रतीच्याविति यथा शास्त्रं वास्तुकोविदसम्मतम्।
सरित्वं गतमध्ये तु कङ्कटाद्यागवान्तरे।
पर्वतोदकबाहुल्यं अष्टास्वा ····· ते।
भूमध्ये हस्तमात्रेण खात्वा खातः समशाकम्॥
पूरिते पांसुभिश्रेष्ठ माधिके तु समे समम्॥
क्षीणे निकृष्टं तत्पांसु भरणं कार्यमार्यकैः।
स्वसमत्वं क्व··· फलं चाष्टिफलप्रदम्॥
खातं संपूरयेत् पश्चात् गन्धतीर्थजलेन च।
निशागमव पूर्वः स्यात् वेलायां शुद्ध दुग्धकम्॥
पीलादर्भा समास्तीर्य शयितो पास्ते देशके।
सर्वे ······
पकदीर्घिकम्॥
हृद्यो तु शप्रशस्तं स्यात् पञ्च कर्णसमान्वितम्।
···· नापि पाण्डतानान्तु गोसमम्।
गोपुच्छाकृतिवद्धास्तु तदन्तापाल जन्मनाम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

कौकुटं योषितां स्पर्शे चण्डा . . . . . . स्त्रिवत्।
शकट्याजं कर्णं काराणां कारिशाणां हि टङ्कवत्।
शूद्रै रेखोपजीवीनां नर्त्तकीनां वारणाम्।
तत्पृष्ठं दारुवर्गाणां चोत्तलके तु खलकस्यतु॥
27 संपुटाभ्रव गणानां . . . . स्तं शकटानाम्।
जम्बूवृत्त समाकारं वस्तूनामेव संशितम्।
शङ्खाण्डं यान्तिमगानां वस्तुस्यात्खड्गसंवृत्तवत्॥
अष्टकर्णं हि षट्कर्णं देवानां चाट कारिणाम्।
त- - - - नरेन्द्राणां बहुकर्णस्तु शिल्पिनाम्॥
सेनानीनां गजश्रोत्रं तत्कर्णं हीनजन्मनाम्।
गोमूत्रमतियोनां स्याद्दूतानां पादसन्निभम्॥
पादप्राकारवक्रस्तु नाशानां . . . प्रशस्यते।
भवेत्कर्णकाणं स्यात् पिण्डिमाकृतिवत्तु मतः।
आद्रिवृत्त मथो वाजिजीविनां कसवरवलु।
विहीन कर्णपांताल वङ्गागवतां प्रशंसितम्॥
कूर्मपृष्ठ सदृशं . . . नां योषितामपि तथा तपस्विनाम्।
भाषितं तदिह चण्ड विद्धि हि चोरयोग्य मथवक्रसन्निभम्॥
विप्रयोग्यमथ नाडिवृक्कके स्वस्व मुक्त विधिना यथागमम्।
संगृहीत मुदितं प्रधानकं भूतकैकममेव मीरितम्॥
[संगृहीतमुदितं प्रधानकं भूतकैकममेव मीरितम्॥]
कोष्ठयोग्यमुदितं निकृष्टके . - - - - - ।
आत्तपञ्चाङ्गलं सर्वं गुणवस्तु द्विकापुनः
पक्षके भद्रके पूर्णे धूम्रकञ्च चतुर्विधम्॥
कुशैस्तल्प . . . शीघ्रनष्टं स्याद्वित्तस्तौ दृष्टकूर्मके।
त्रिंशत्से वत्सरं स्तौ चत्वारिंशत्स पञ्चकम्॥
28 द्विहस्ते च द्विहस्तार्द्धे चतुरश्रादि नवत्यापि।
लोष्टे स्थलक द्रुमे दृष्टे कलहं तत्र जीविनाम्।
रोमन्दृष्यास्थि - - - - - - ।
- - - - हो ङ्कारे गणिनो भवेत्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

खातं वां स्थण्डिलं चाथ निक्षिपेत्फुल्लपल्लवौ।
पूर्वाह्णे चापराह्णे चालोक्य म्लानं प्रधानकम्॥
सुगन्धं मांसगन्धं च प्रशस्तं चा - - - -।
खातस्य परितो रात्रौ पायसापूपगुडैस्सह।
मृदुलौ वेदनं यौग्यं पिण्डं स्वच्छं विनिक्षिपेत्॥
क्षणं विलयतं ··· विज्ञानार्थं शुभाशुभम्।
विवर्णे विकृते सर्पे · - - - - जातिभिः।
आहृते सर्वदोषः स्या दृष्टे दिष्टमवाप्नुयात्।
प्राक्प्रकाल कर्णं च विपरीत विवर्जितम्।
यत्र चोदमिदां भेदं योधितं तस्य वस्तुनः।
पुत्रैः पौ- - - - न्यात् सन्तुष्टिः सर्वदा नृणाम्॥
भूतादीनां बलिं दत्वा पश्व भूते महीतले।
शालितण्डुल पूर्णं च यवासिद्धार्थमेव च॥
पतैर्द्रव्यजमा युक्ता भक्ष्यैश्च वि- - - -।
··· पीत विजं कृष्ण रक्तापिङ्ग विजो बलिः।
पायसं शार्करं यावं मौल्यं कृसरभोजनम्॥
29 आज्यमन्नं च क्षीरं मांसं मत्स्यं महाबलिः।
गन्धपुष्पैश्च धूपैश्च दी· - - - - ॥
···· ब्राह्मणैर्युतो मन्त्रस्नान पुरस्सरम्।
सश्वेत पुष्प मूर्धा च श्वेतचन्दन चर्चिकः॥
नवाम्बरं समादाय कृत्वैकेनोत्तरीयम्।
विप्रहोमविना - - - - - गव्यमुखम्॥
संभावित मनोदेवो भूतवाशः समायुतः।
आरम्भे वस्तुनि वर्धस्व धनधान्येन मेदिनी॥
उत्तमं वीर्यं मास्थाय नमस्तेऽस्तु शिवाजव।
इत्येव मन्त्रमुच्चार्य - - - - यथासुखम्।
प्रातरुत्थाय तद्गच्छेत् परीक्षेत शुभाशुभम्॥
सुखस्थं चापहीनं चाशुभं तत्प्रभूवणम्।
पादमुक्तं परीक्षेत तत्कालं कामभुच्यते॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

ग · · · · · पूर्वे शतपादे गता गते।

तत्र संशोधिते चोषि भूषणा पनयो भवेत्॥

तद्वारिणि पुनः पुष्पाग्निवायो कृत्वा जगत्पतिम्।

शुभं प्रदक्षिणावर्ते · · · · · विपर्यये॥

तद्गते कर्णमाल भव्यै कोशस्य स्वभावसम्।

अ
जम्बन्य गतचेष्टस्तु शब्दं गन्धं च लक्षयेत्।

हिमितिश्रावणे गर्ते मार्जिते चैव मोदिते॥

30 क्लै · · · · रक्ता रोगे पानपान्ये जयो भवेत्॥

मरुद्गर्जितवच्छब्दै सक्रोश कश्चोदिते।

क्षुत्तृष्णा बोधनं नित्यं चतुष्पादाशनं भवेत्॥

गोक्षुरस्य चर्चेनो · · · · · ताद्दृश्यायतनं भवेत्।

सज्जनमपत्कोश रोमिशः शब्द सर्वमुदास्पदम्।

शंखदुन्दुभि भेरीणां शब्दः स्यात् सुक्ष्म चौर्यकम्।

मधुसर्पिः पयो बीजं तिलोत्पल्लवगन्धके॥

धान्यस्य · · · · · ~~[illegible]~~ दृष्टिषु तुष्टिः प्रीतिनिवासकम्।

रक्तवन्धे भयं तस्य मैतग्न्यजलगन्धके॥

स्वाला चावस्य कं गर्ते दृष्टे कूर्मे विनाशमाले।

वातातपादिभिः शीघ्रं नाशं स्यात्तस्य वस्तुनः॥

लो · : - — — - · ।

· · शिरजातिविमुण्डी राजितोत्पलफुल्लकम्।

आलं वितालवर्णस्य शिरसा धृत्य भूतनम्।

विलम्बितं दृष्ट्वा श्वेतमंशुकं परिधायच॥

उक्तलक्षणवर्णाढ्यं गृहीत्वा · · · · · द्वयम्।

तर्पयित्वा गुडैः क्षीरैश्चार्च्य त्वासित चन्दनैः॥

रजस्य गरुकुष्माणां कलशैः शटक्कुः स्वरद्वयम्।

आलेप्यागरु धूपैश्च स्रग्भिश्चापुष्पशोभितम्।

विप्रस्वादयाशी · · · श्च गीतमङ्गलवाद्यकैः॥

31 अनुद्विग्ने मनः कृत्वा योजयेद्दुल कलपनाम्।

तस्यो पकरणं द्रव्यं स्वादिरं देवविप्रयोः॥

नृपाणां स्वादिरं राजा तनं स्याद्वैश्य · · · · ॥

हलं कापिटविनाचापि स्यद्रस्यैव प्रशस्यते॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

शाल कृष्य कृतं सर्वं वर्णिनां तु विशेषयेत।

यज्ञिये ब्राह्मणो वृक्षा स्तेषु पूर्वोक्तवान्हितु॥

निम्बुका.... गवाक्षी खदूल शस्तौ।

तिन्दुकं खदिरं वर्णं सर्वेषां योग्यमिष्यते॥

हलन्न लाङ्गलं मुष्टि युगं शम्यामितिक्रमात्।

पञ्चाङ्गादि कृता ज्ञाता हल सङ्कल्प ना वि---॥

... स्तिर्यार्धं स्याद्धलं तन्मूल नाहकम्।

द्विवितस्ति षडङ्गुल्यं ताळजन्हा स्वाङ्गुलपकम्।

त्रिगुणं हल दैर्घ्येण मूले ष्टांगुल नाहकम्।

अग्रे तु चतुरङ्गुल्यं लाङ्गु.. - - - - ।

... समा मुष्टि स्ति अङ्गुल नाह्वितम्।

घन द्विगुण विस्तारा पताका ध्वज दण्डवत्।

चतुर्हस्तायतं चाग्रे वितस्तिवरणाहकम्।

मध्ये तिः सप्तमा तेन नाहं.. - . . . ॥

अपक्रामन्तु भूतानि देवताश्च सराक्षसाः।

वासान्तरं व्रजन्त्वस्मात् कुर्वे भूमि परिग्रहम्॥

32 ॐ भुवनपतये स्वाहा। ओं नमः प्रजापतये सत्यवादिने नमः।

वैवस्वताय .... येनमः। प्राणाय स्वाहा। अपानाय स्वाहा। व्यानाय
(उदानाय स्वाहा)?
स्वाहा। समानाय स्वाहा। सर्वदेवताभ्यः स्वाहा। आरोग्यं शिवं क्षेमं सर्व

पापहनमस्तु अभिनवः सर्वविघ्न .. . . . . न्हये स्वाहा।

इयं मन्त्रं समुच्चार्य गृह्णीयाच्छरणीमिमाम्।

सर्वपापहन विघ्नाङ्कुः सर्वसिद्धिकरं परम्॥

ततः प्रवेश निष्क्रान्तं शकुनैश्च निमित्तकैः।

चोदि .... पुण्यां वसुदां (धां) सर्वसम्पदे॥

शालं रथ्यान्त विध्विना विविक्तं विदित्वा

ग्रामा गृहारपुर पत्तन खर्वटानि।

स्थानी यखेट निगमानि तथैव तराणि

यस्त्वेश.... निग्रहणं विदध्यात्॥

॥इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे वस्तु ग्रहणं नाम तृतीयोध्यायः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

।श्रीः॥

अथैवं बहुशः प्राज्ञो बहुशः प्रेक्ष्य सलक्षितम्।
· · · · नतदेशगतं कृष्ट्या समतरं नतं येत्॥
ततः कर्षणस्याहं विधिं वक्ष्यामि सम्मतम्॥
33 कृषिकर्मविदग्धश्च तेजस्वी प्रियदर्शनं।
शीलाचारगुणोपेतो मतिमान् मल · · · ॥
गावो · · ते विकारास्त्रयो पापगणसम्भवा।
एकवर्णाश्चतुर्युक्ताश्चत्वारिं शतपयस्विनः॥
खलि वर्ण युगाश्चैतं वर्णलक्षणसंयुतम्॥
गावं लक्षणसंयुक्तं · · · · · दकेन ततः।
चतुर्क्षीरशिराबाधे क्रियं वायुरसं भवेः॥
शाखापत्रैस्ततो गुल्मा वर्जये द्रुमकस्तथा।
निम्नं गा बालुकैस्सस्य मृद्भिश्चैव निरन्तरम्।
भूमिमाच्छादयेन्निम्न तुङ्गस्तुलय · · · पात॥
तृणे वने नगे भौमे जलैस्साम्भिश्च गर्भके।
शस्त्र प्रदेशा निश्चित्य ग्रामादिषु जनार्जितम्॥
कृष्ट्वा चोप्ताय बाह्यांश्च धान्याद्यष्टौ समङ्गलम्।
· · दयाद्यं ततस्सम्यक् प्र · · · · · · रक्षयेत्॥
तत्र वत्स च · · · नेकसप्तरात्रे निवेशयेत्।
वत्स गोवृष पादैश्च फेन मूत्र पुरीषकैः॥
पूजिता मन्त्रयोतां मही माद्याय शास्त्रवित्।
तस्य मध्ये तु · · · सङ्गो मयेन च॥
ले पर्यंत्र मन्त्रेण समिद्धे हव्यवाहनम्।
एभिर्मन्त्रैस्समङ्गलैर्जुहुयान्निशालोचनकम्॥
34 इदं मन्त्रं मरुत्सखा मातरिश्वा विवस्वान्।
· · · · · · · · विष्णुरादित्यसोमौ॥
ब्रह्मा शक्रो वारिगोप्ता प्रचेता वन्द्रिरङ्गम्।
वपुर्जयन्तु शिवं पुण्यं शाश्वतं हृष्टं पुष्टम्॥
क्रियाकाले धनधान्येन जुष्टं भजान्ति विलासिनीनाम्।
· · · · ॥
वराङ्गनाजना विदूक्षितानाम्

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सन्तर्प्य हविषा वह्निं पुण्याहध्वनिसंयुतम् ।
यथोक्तविधिमार्गेण प्रारंभे वास्तुसर्वकम् ॥
ब्राह्मणा विहि· · · · · · · · · दः ।
विपरीतो यदि स्याच्चेद्विपत्ये मर्त्यजन्मनाम् ॥
मकाराद्यस्य षण्मासमुत्तरायणमिष्यते ।
कुलीरादि हि षण्मासं वर्जितं दक्षिणायनम् ॥
तत्रवास्तु· - - - - - · पक्वां गुल्मविशालकम् ।
शम्यं शम्यान्तरं सम्यक् वितस्तिरिति प्रोच्यते ॥
मध्यकील द्विमात्रं स्यात् मध्ये वामे तु सङ्गतम् ।
शम्यान्तरकुम्भे शम्यां लंघनं स्यात् ग· - - - - ॥
· · · · पाङ्गं यत्र कल्पं हि कर्षणो ।
पांसु गर्भ गत तन्तुल्य मायोगा स्वर्णकल्पितम् ।
प्रशस्त बीज पक्षे तु निमित्ते प्रदेशसत्तमः ॥
प्राङ्मुखो उदङ्मुखो भूत्वा गोवृषैः - - - - - ।
35 हिरण्मयं मुखं पांसु देवानां प्रवि लीयते ।
राजते द्विजभूपानां लोहितं द्विजशूद्रयोः ॥
द्वारशं वारकं प्रोक्तं देवागारमहीभुजाम् ।
पञ्चा ~~वार~~ · · · · वार स्याद्वैश्यशूद्रयोः ।
यथोक्त कृषिसंपाद्य सर्वे वाय उदङ्मुखाः ॥
शत्रदण्डं स्फुरं शम्यं निपाते पुत्रनाशनम् ।
पृष्ठतो वामने चोप गमने - - - - - · ले ॥
शम्य वक्रे तु रङ्गत्वं पात्र शल्येन वलगुनम् ।
प्रीति कोटवक्कं योगे पाशाच्छेदनमेव च ॥
शम्य पाशस्य विच्छेदो हलपां स्फोटभङ्गका ।
पांसु गम्य चलव· · · · गलमुष्टिषु ॥
मध्यकील निपातस्य लवनं यातिगाहनम् ।
सर्वदोषकरं नृणां कर्म क्षयकरं भवेत् ।
कर्मणः प्रतिषेध्यं स्यात् तदानीं · · भवार्यामिः ॥
यदि चेत्कर्म निर्व - - - - हात्राह्मो मृति ध्रुवम् ।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

स्थिरत्वं च रामत्वं च सर्वसम्पत्करं नृणाम् ॥
कीर्ति सिद्धिश्चिरायुश्च पुत्रपौत्रविवर्धनम् ।
ज्ञानं शुभाशुभं कृत्वा समाधाय समस्तकम् ॥
सेचयेत्कुम्भ सौवर्णं . . . . . ।
तदहन्येव कर्तव्य नक्षत्रौ विधि निश्चित.. ॥
36 इत्थं चतुर्दशि दिवसाग्रहं चतुर्णां तद्योग्य मासदिवसादिनु वशाद्विधेयम् ।
चातुर्मुहूर्ते तिथि मासदिनानुकूलं तत्कारणं भवति नित्यसमृद्धः . . . ॥
॥ इत्यागस्त्य वास्तुशास्त्रे मय नक्षत्र प्रक्रिया विधानो नाम चतुर्थो ध्यायः ॥

श्रीः ॥

सन्मीलोन्मीलनं नक्तं व्यक्तं विष्णोः परात्मनः ।
विशज्जगति नक्षत्रं तत्कालत्रयमुच्यते ॥
. . . क्षणितं मासं तद्द्वादश गुणं समाः ।
मासाब्दं तिथि नाम्नैवं . . वेलादर्शनाख्यातिः ॥
हिमन्त शिशिरश्चैव वसन्तो ग्रीष्ममेव च ।
वर्षाश्च शरच्चेति गर्भन्यते . . . ॥
. . . गम पदार्थेन विज्ञेयं पिण्डितेन तत् ।
लोकस्थिति विना तस्मात् कृते नानाति कालान ॥
गणान्ता निपुणैराद्यैर्गणयेद्यो महो मरवन् ।
तद्धि कालचतु . . . . . ब्रह्मणा पुरा ॥
आलोकन विभागश्च परामर्शनं तथा ।
हृदय स्थापन ज्ञान मेकं भेदं समाहृतम् ॥
तत्समापाद्य योगेन फल कालानि तान्लि स्वतः ।
निरव्या मात्रा विन . . . . . श्चितम् ॥
37 ऋतूनि नित्य भानि स्यु मास मासादिषु त्रिषु ।
वैशाखादिषु मासेषु भानोः पञ्च भवेदृतुः ॥
प्रकृत्युपगते ज्योतिष्पथे ज्योति . . . ।
. . . . . तारा विगणोति यामिनी ॥
विगणय्यात्मना काल मष्टादश विभागतः ।
लक्ष्यते वा व्यतीतेषु वैककाले द्वितीयके ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

· लाभे दिशौ स्त्रीस्यात्तद · · · · · ।
· · · व्ययन मासेषु वस्त्वारं कथयन्तेः ॥
उभयत्र प्रशंसान्ते केचिद्विप्र भागताः।
पक्षनक्षत्र मौहूर्तं सम्पद्दोष विनाशनम्॥
वैशाखे फाल्गुने पूर्णे नभ - - · · ।
· · · स्तु कर्माणि पूजितानि पुरातनैः॥
रोहिण्यां पुण्य मासे तु प्रागाहं पश्चिमाननम्।
प्रारं भतोत्तर द्वारं रेवत्यां दक्षिणालयम्॥
आरभेत्तोत्तरा · - - - - · प्रत्यगालयम्।
उत्तरा फाल्गुन मासे मोत्तरं दक्षिणाननम्।
वस्तु स्थापन योग्यानि अन्यानि च दिनानि हि॥
मुख्य मासे तु शकटे कर्तव्ये गृहमण्डपे।
कार्त - - - मासे महानासमुदाहृतम्॥
उत्तरा यतनं तस्मिन्नुत्तरे विनिवेशयेत्॥
38 मासे ततः परे वाय्यां चित्रायां गृहमारभेत्।
वैशाखमासे वैशाखे दिने · · · · · केवलम्॥
तस्य माघ्नि मवासे तु स्वात्यां वजन मन्दिरम्।
आषाढे चोत्तराषाढे गृहमण्डपमारभेत्॥
श्रावणे श्रावणे मासे उत्तरस्थं विदुर्बुधाः।
गृहं च · · · र्थः श्रावणे च पुनर्वसुः॥
तत्र रेवति नक्षत्रे मासे कार्यं महानसम्।
कार्तिके चोत्तराषाढे चारंभे मण्डपं गृहम्॥
रेवत्यां तत्परे मासे प्रारब्धव्यं म · - - - ।
· · · वास्तुक योग्यं स्याद्वैशाखं चैत्र फाल्गुनम्॥
मघाश्च रेवती चैव मृगशीर्षं · · · रोहिणीम्।
चित्रोत्तर त्रयं सर्वसम्मतं कर्मयोग्यकम्॥
अन्य यद्बाह्यन्तु कं कर्म गर्भस्थापन · · · ।
यत्नेन रज्जुना॥
· · - -
इष्ट मण्डल मध्यार्थे शिरो कीलं द्विमात्रकम्।
विवर्कं भ त्रिगुणं दीर्घं मूले स्थाच युतं तथा॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

बद्ध्वा समजतोद्वैवं तु पूरयित्वोदकं ततः ।
तत्समो मयमानेन कीलानि च नि · · · याः ॥
अचलत्व समायुक्ता भाभिज्ञात्वं यथा सुखम् ।
सर्वं स्याद्विशि भद्रयोस्तु समकीलं समाकुलम् ॥
· · ·
39 रज्जुभि र्यत्न पादैस्त मण्डलं समानयेत् ।
जलाधारं नये त्कुम्भौ सन्ध्ययोरि · · · · ॥
खातशंकु तिथिनो मध्ये जलतुल्ये मही वशात् ।
कील दारुस्सुराणां तु बिल्व भित्याभिधीयते ॥
द्विजानां खादिरस्सालो नृपाणां बकुलो मन ः ।
खादिरास्ते नकुष्ठलाघ · · · शूद्र जन्मनाम् ।
शङ्कवो पांशका स्सर्वे सर्वं साधारणं कृताम् ॥
यथा वर्णे विशेषेण कुम्भ मूरह मूलकः ॥
मध्य कील स्थित स्सूचि र गा कीलोष्टि · · · · ।
न्तरं वितस्ती स्याद् दग्रमेकां गुलान्त कम् ॥
मात्रा मात्र यथा स्थाने ज्ञात्वा सकमग्रमम् ।
घ · · · · जाता यथा गण्यं भूशं क्षमम् ॥
तद्व्यक्तम्य मतुलो मे हरि हारी स्मृतः ।
वेला संवरणं स्याच्छो लम्भादेयं भूरसयम् ॥
विभागादयनदाष्टाष्ट विभागेन विधायिना ।
· · · · · - तन्तो हरि हरि र्भवेत् ॥
भावणे व्योम चक्रस्य मूर्ध्नि विद्यते तथा ।
तुल्यः कृत्वा व्यतीत्याष्ट पक्षयोः सदृशी कृते ॥
विभागाद्यं तथाष्टाष्ट मध्यमे है · · · · ।
· · · पेदृश्यभावं तत्क्षण कालतः ॥
40 तस्मादपर पक्षे या वेला हेतो र्विपर्ययः ।
डालं बहु परादृष्ट दृश्या याशादि मण्डलम् ॥
वैशाखे मासि चन्द्रस्य · · · · ताद्दिने ।
पूर्वे चानुप वेला चाष्टमं निकृते ले भेत् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

तद्दिने या महीदेवेन्तु गृहीतव्यं समासतः।
आतिकृपणकरं प्राप्तै राष्ट्रागम पदार्थिभिः॥
अथ च · · · · · · ।
· · · गज विमानं प्रवक्ष्यति॥
यो भानुच्छायया शंकुस्स दिङ्मुख इति स्मृतः॥
वस्तु प्रदक्षिणे स्थाने त्रिशूले गर्भसूत्रके।
शंकु मण्डलकं कुर्याद्भू · · · दशं मनोरथैः॥
पांसुवालुकवल्मीक गोपुरीभानु ~~लेपनैः~~ पेशलैः।
घृत तोय दधि स्थैर्यैः कारयेन्मण्डलं कुरु।
अष्टषट् चतुरंगुल्यं अङ्गुलं च · · · ॥
हीने व्याधिभयं विद्यादधिके तस्कराद्भयम्।
दण्ड प्रमाण विहितं विस्तारं शङ्कु मण्डलम्॥
वितस्ति रूपणं कुर्यात् चतुर्णां तु यथा क्रमम्।
तोयेन सम पापाय · · · वन्ध कच गाहाः॥
गज पाणी तुलाभार वज्र पादोर्ध्व विष्टकम्।
चक्रं च कानुबन्धं तु स्तम्भ पादानुलान्तरम्॥
५। सर्वलोनं तु अजानां तु कर्णे चाष्टौ तु पु · · · ।
· · प्राविष्ट सभायुक्तं वीरकं शोर्ध्व बन्धनम्॥
प्रवभाय अङ्गं संयुक्तं मेढ्रजाति रूपकम्।
चतुस्सप्ततताय तं द्वात्रिंशद्दशाङ्घ्रिकं॥
चतुः पञ्च चतुर्विंश दीर्घं · · · धारकम्।
त्रिंशाद्व लक्ष्याङ्गं द्वात्रिंश स्तम्भ कुचकम्॥
कर्णे विष्टाष्ट विष्टं तदुपरि स्थलकं च गाहम्।
पूर्वोक्ताङ्ग युतं जाति रूपं स्यात् लोम कृतकम्।
· · · · सतायाम त्रिरष्टाष्ट दशाङ्घ्रिकम्॥
विंशद्दीर्घ युग्मे जेतं द्वात्रिंशत् स्तम्भ धारकम्।
देशिपक वल्लभ्ये तु पञ्चाशत्कूट संयुतम्॥
मुञ्जार व्यन्तरैके · · · · · सम्मतम्।
कर्णमध्ये यान्तरे कोटि विष्टोर्ध्व स्थलकच गाहम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

हस्तिहस्तं तुलाभारं जानु विप्रोर्ध्व पञ्जरकम्।
चक्रं चक्रान्तरे स्थाप्य नेक चक्रानुबन्धनम्।
. . . . . . गोरवंशानुसारितत्॥
· · · प्रविष्टान्वितं वक्त्रं यथापादं दृढं कुरु।
शुक्लांशुलिटभाला · · · · शङ्खः सङ्गः लुपान्वितम्॥
मूलकूटस्थिता रश्मि मण्डपाङ्ग · · - - ·· ।
· · · · कादम्बोर्ध्वं प्रस्तराङ्ग विभूषितम्॥
42. कुड्ये चारयुतं वापि · · · कृतं च वा।
वासार्थं कृत भोगार्थं स्तरणार्थं सर्वहेतुकम्॥
शालं · · · · · · · · पादिकम्।
अष्ट दीर्घ लुपा युक्तं षोडश स्वस्ति धारकम्॥
पलङ्कं च चतुर्विंश देक मूर्ध्न स्थ कूटकम्।
बाल कूटा स्तनाश्चापि द्वादश द्वादशो हिते।
- - - - स्नानौक वसन्तकम्।
चतुरश्रं चतुरुपपञ्ज हस्त भक्ति चतुष्टयम्॥
बाह्यान्त षोडशाष्टां द्विरष्ट दीर्घ लुपान्वितम्।
त्रिरष्ट स्वस्तिकं विद्या हस्तादष्ट नव त · · · ।
· · · क कूटसंयुक्तं बाल कूटं त्रिसप्तकम्॥
जातिः स्यात् सर्वतोभद्रं द्विरष्ट स्तन संयुतम्।
चतुरश्रा समाश्चैताः प्रबध्या न्यायताश्रकाः॥
विस्तारायत भा - - · · ।
- - - - - उपपञ्ज क दण्डकम्॥
अष्टादश दशा मध्य पाद समायुतम्।
कर्णेष्वपि चतुर्मध्ये द्वादशा यत धारकम्॥
चतुर्विंशच्चतुष्षष्टि स्वस्ति धारा पलङ्ककम्।
मूल बालयो · · · · · · द्वादश स्तन धारकम्॥
त्रिःसप्त कर्ण विष्टाङ्ग ललाटिको निबन्धनम्।
.43 कर्ण मध्य लुपाश्च स्यं कच गेह समान्वितम्॥
कर्णे मध्ये त्र्यस्ते हि कोटि विष्टौ परि · · · ।
· · · हस्त तुला भार वज्र स्तंभोर्ध्व विष्टकम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

अन्तरे स्वाधिपादन्तु चक्र चक्रान्तु बन्धनम्।
एवं गण्ड विशिष्टं तु जाति पार्वत कूर्मकम्॥
चतुर्दण्डक षड्दण्डव्यासा - - - - -।
- - - - - बाह्यस्था: बाह्य स्तम्भ संयुतम्॥
द्विरष्टायत धारन्तु त्रिरष्ट स्वास्त धारकम्।
वलक्षा शितिकं मूल बालकूटनवं - - - ।
- - - - - टकम्॥
प्रस्तरे पाण्वितं सम्यक् चित्रारङ्ग मिदं परम्।
स्तम्भा धारता (सभा) नां तु स्यादधिष्ठाने पपीठकम्॥
पञ्जरै स्तोरणै र्युक्तं गजधारण संयुतम्।
सा - - - - - सपादाङ्ग प्रस्तर त्रिवयान्वितम्॥
कपोतान्तन्तु नास्यङ्ग कपोतोर्ध्वेन होदयते।
उपपीठाङ्ग मित्युक्तं भूमिदेश विधानत:॥
आलिङ्गान्तरितादूर्ध्वे प्रत्यु - - ऊर्ध्वोर्ध्व वाजनम्।
तदूर्ध्व गता होमा जगती कुमुदकं प्रति।
प्रति क्रमाभिधानेना धिष्ठानं मूलबन्धनम्॥
इत्यं निकृष्ट जाति वैशेषि कामिहोच्यते।
44 हीनं मध्ये - - जाति श्रेष्ठादि विधानत:॥
दण्डकं तु सभा रूप जातिनाम विदुर्बुधा:।
द्विदण्ड विकल्पसं पूर्वोक्तानेक दीर्घकम्॥
दण्डे द्विभिति संयोगे स्यातां लां - - - ।
पक्षाकारे चतुष्कोटि दृष्टोर्ध्वोर्ध्व बन्धनम्॥
प्रस्तरं वा सभाकारम - - - वृतमार्गकम्।
अन्तर्वारं बहिर्वारे शालाकार समावृतम्॥
चतुश्शालाकं - - - तुर्दिश्यांग भद्रकम्।
सोपाना रोहणार्थं तु स्याददृष्ट निशि निष्क्रमम्॥
वप्रमेक प्रकारेण कारये - - प्रतिष्ठितम्।
सर्वाकृतिषु संज्ञाश्यं सभा त - - - - ।
त्रिपञ्च सप्त नवाष्टि हस्तै र्विस्तार मिष्यते॥
एकमेकं चतुर्भेदं षट् षड्ङ्गुल हानित:।
संख्या षोडशाता विप्र युक्तं गर्भगृहा स्मृता:॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

स्व-समानं · · · 1

· · · भूतमिदं जातिरूपं षड्भूमि मानकम् ॥

पञ्चांश नवभागैस्तु व्यासायामसमान्वितम् ।

अष्टविंशद्वाहि स्तम्भं विंशद्ध्यन्तरां घ्रिकम् ॥

चतुर्विंशद्दीर्घ्यलुपा द्वात्रिंशत् स्वस्ति धारकम् ।

शो · · · लक्षं तु पञ्चाशल्लक्ष कूटकम् ॥

45 षट् पञ्चाशल्लतोपेतं कर्णविष्टाष्ट विष्टकम् ।

हलांगाकार कुड्यं तु काकरोत्तर बन्धनम् ॥

कानगाहमितिश्रेयं काय चूल्यु · · · तम् ।

महाविष्टातुलाभार हाक्ते हस्ताङ्ग संयुतम् ॥

तत्तुलोपरि विन्यस्तं जयन्ती वक्र पादकम् ।

स्वाचिमद्धय गजस्तंभ वजा पादानुवंशकम् ॥

चक्र पार्श्वस्य चक्रां घ्रि · · · विष्टप ररलकम् ।

पट्टिकोर्ध्वे स्तना लंब मन्तरे चित्र पट्टकम् ।

नाटकान्ते कृतान्तस्य व्याघ्र विद्या धरान्वितम् ॥

वंशमूलेन्तु सारंगं विवृतं ज्ञायशां घ्रिकम् ।

· · · ष्ठान विचित्रान्तु मण्डीकरण पादवत् ॥

उर्ध्वे प्रस्तर संयुक्तं तदूर्ध्वे पाद माण्डितम् ।

प्रस्तरस्योपरिष्टात्तु सोपाना रूढ पृष्ठकम् ॥

प्रस्तरेणान्वितं · · · · · रोहणमिवयते ।

भू · · · संश्लेषणं कूड्यं हर्म्ये रङ्ग विशेषवत् ॥

अथो विमानविन्यासो शाला भद्र चतुष्टया ।

परितो भक्ति संश्लिष्टं द्वारान्तरित · · · · ।

· · · · विन्यङ्गं वेदिका जालकान्वितम् ॥

कर्णकूट स्वरूपं तु मध्यशालानुभोगकम् ।

तत्रारूढ गतोर्ध्वेन्तु सप्रस्तर मरवां घ्रिकम् ॥

46 विचित्रारं · · · ऊर्ध्व स्तम्भ भवन्ति हि ।

चतुर्व्यासन स्त्रोतं तु व्यवेदश लुपास्तिभिः ॥

अंशाद्या सन बिन्दो कराक्षाम् मूर्ध्नि ।

कक शान्तर्गतं तिर्यमानं कौशिक मूलतः ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

स्थापयित्वा शयाने तु सीमा सूत्रक संज्ञया।
पूर्वं पर्यन्त सूत्रं स्यान्मध्य पर्यन्त सूत्रतः॥
तस्मा·· हि गतं चाक्य लुपा पर्यन्त सूत्रकम्।
यावत्सेयं मता न्तस्या शयना तावदायतम्॥
ककरी मूतला वर्त्यां तदारभ्या जमूर्ध्व यो:।
ककरान्तर्गतं तिर्यङ्मानं ····· लुपोदयम्॥
लुपास्ता दण्डिकान्तस्या चो वाचो निष्ठिता।
मध्यादि कर्ण पर्यन्ता ?अन्तरे बहवो लुपाः॥
अपाना मन्तरं तीक्ष्ण रष्टीवा··· क्षीकांशकाः।
मात्र मार्गे समं वापि त्रिविधं परि पठ्यते॥
ब्रह्म पर्यन्त सूत्रान्त मूर्ध्व सूत्रा सनान्तरे।
षडंशादि समा न्तन्तु कृत्वा कुर्यात्तु चूलिका॥
त्रिशर्करा समापादितार्ध चन्द्र समा बिम्बा।
त्रिमूल्य तुल्यस्सर्वो बहवोऽपि यथाक्रमम्॥
चूळको चतुरश्रौ को जानुकस्या समिष्यते।
लुपाया स्ताव देवस्यो जानुकालोब मुत्तरात्॥
47 तयो स्तद्ध्वं तीक्ष्णस्या द्ववल्लं तावदेव तु।
चूलिका भाग मानं स्यो च्छ्रया नान्ते प्रान्तं वनम्।
नीप्रान्तं बार्ध मानं तु दण्डिका निष्क्रमो मतः॥
स्तम्भ विस्तार पादो च्चा समता शहि दण्डिका।
तदूर्ध्वं वलय पादं ·· पादपा हलय वेशनम्॥
उत्सेधार्ध रश्मि यातु तुङ्गं नवभारं तु कारयेत्।
ऽकांशा ··· नाधि स्थानं द्विगुणं पाद दीर्घिकाः॥
प्रस्तरांशं तु कर्णांश त्र्यंश शिखर मुन्नतिः।
·· कांशं स्थूपिको तु तुङ्गं वर्ग प्रासाद रूपकम्॥
तदुत्सेधे तु सप्तांशे चांशाधि स्थान तुङ्गता।
पादोत्सेधो द्वि भागो ध्वंशाच्च: शिखरोदयः॥
ऽकांशं स्थूपिकोत्सेधं चतुर्वर्गे समायुतम्।
सभारङ्ग मिति ज्ञेयं मण्डपा रंगमुच्यते।
उत्तुङ्ग चतुरंशौकं भागाधिष्ठान तुङ्गकम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

द्विभागे स्तम्भतुङ्गे स्यादेकांशं प्रस्तरोन्नतिः।
मण्डपो परिसंयुक्तं पादाङ्गं प्रस्तरं हि तत्॥
तेन सार्धं द्विहस्त मन्तरस्य मर्यो रङ्ग मिति स्मृतम्।
हर्म्यो र्ध्वस्य शिरोङ्गस्य कूट शालादि पञ्जरम्॥
तोरणाङ्गं दिशाभद्रं यथा सौधर्म्य स्वरूपकम्।
नानानेक कल्प कार्ये मेवमेत द्विमानकम्॥
४८ शालाकारं सभाकारं चतुर्वक्त्रां गभद्रकम्।
विवृतं संवृतं वापि यथेष्टं कारयेद्बुधः॥
गर्भे कुर्या द्विशेषेण राजराष्ट्र समृद्धये।
दण्डिका वास्य पर्यन्ते चूलिकानाम संमतम्॥
तेन सार्धं गर्भ व्यास भागे नाष्ट तु पादयोः।
प्रोक्ता स्तेषु हि चत्वारः पूर्वो क्ता स्ते सभोदयाः॥
अन्यो · · · · · · · स्तुभास्तु हि।
कमूर्धा स्तन पर्यन्त नाभिस्थ्य चतुष्टयैः॥
स्तौस्य चूलि कार्धन्तु चतुरंशं विधाय च॥
चतुरंशादयो युग्म भागास्तत · · · · ।
· · · · · · · न्तु सदा विकल्पं
प्रोक्तं तु लायत विभाग विशेष रम्यम्।
बाह्यान्तरं गणित तुल्य नत मानमानं
दृष्टव्य मुत्तर विमान विधौ विधानम्॥
इत्यागस्त्ये वास्तु शास्त्रे सभा विधानो नाम · · · दध्यायः॥

— * —

॥ श्रीः॥

राजधानी समोपेतं सर्व वास्तुक रक्षितम्।
राष्ट्र सीम स्वदेशस्थं द्विकल्प विकल्पकम्॥
स्वभावं पौरुषं दुर्गं परस्य गर्भ समान्वितम्।
४९ तेन द्विशति चतुर्युक्तं महापुरमिति स्मृतम्॥
जल निधे रन्तर द्वीपं तस्य पार्श्व द्वयान्वितम्।
नदी सङ्गे नदी मध्ये पार्श्वे स्या भावभोजकम्॥
पर्वता वृत मध्यं तु तत्पार्श्वे तस्य मूर्धनि।
गुहाभिः सन्धौ स्याद्वापि नाम सन्तति निर्दिशत्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

निम्बोच्च श्रेणिकारूढं पार्श्वतः परदुर्गकम्।
कर्दमं निम्नखातं तु उदभरादकमिश्रितम्॥
नरैश्च तुरगैश्चैव रथैस्तच्चातुरंगकैः।
दुर्गतं पङ्कदुर्गं स्यात् मनसा पि न लंघनम्॥
आरण्य तरुसंकीर्णं तोयकं निम्नगान्वितम्।
निर्जलं निर्वनं चैव दुर्गं स्वाभाविकं रणम्॥
एवं स्वाभाविकं प्रोक्तं पौरुषं तु प्रचक्षयते।
आरण्ये कृत्रिमं चैव तोयकोदन बन्धनम्॥
कुल्याकृ परिखास्तं गपुरि.... चरा.... ।
वप्र प्राकार गोरस्य नालि सञ्चार सौख्यकम्॥
प्रतोली संहताट्टाल कन्दकेण तथैव च।
शाट्या देवपथो पेतं धावति यन्त्र संक्रीतम्॥
द्वारं मित्रक संबन्धं दण्डि कोपरि चार्पितम्।
तास्मिन् तालपूर्णं छिद्रे वा लुप्त मूर्ध्नि समर्पयेत्॥
50. चूलिका चतुरंशेन कर्णं द्विगुणमेव वा।
जघनं तु गतैताव्य व्यन्तरे कुंभ बन्धनम्॥
वलयं स्तुभि.. छिद्रं पट्टिका स्तनमन्तरे।
लुपा बहुल बाहुल्य समाहृत विशालकम्॥
उत्सेधं केटन दुल्लेवो द्विगुणा स्त्वेन सम्मतम्।
नाली कालं मर्वनं नार्चं राश्मिभाह रन्ध्रकम्॥
पा - विस्तार विस्तारं विस्तारो जघनान्वितम्।
नालिकाया: किंचे शङ्कु मूल मिण्डकमिष्यते॥
वलयं तु लुपा तीव्रं तेन द्विगुण विस्तरम्।
लुपापन समाचरन्तात् संश्लिष्टालं विमुद्गरात्।
प्रत्येक चूलिका व्यस्ता न तद्भद्रयोस्य भद्रयमा॥
स्थापणं पट्टिका नाम वलये प्रोत नालिका।
पाद व्यास त्रिभागैकं वंशानां कुल्यामिष्यते॥
तस्माद् द्विगुण कुल्लेख्यं वंशानामिति निष्यते।
कच्चातुर्गा —— तस्या पार्श्व वंश वि[illegible]शालता॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

लुपो पश्चाद्विस्तारस्तच्चातुर्भाग मिष्यते।
लु· · · ने प्रबंधस्य · · नुल्ले धामिष्यते॥
तत्पादे शेष बाहल्यं द्विगुणादयसंयुतम्।
योजयेत्स्थूपिका वंश मनुस्तंभ यथा क्रमम्॥
दण्डिका निर्गम· · · · च·।
५१ चूलिका भागमानेन तुल्यं स्यात्प्रस्तरान्तरम्॥
शालमध्येन्ययुतानि सृष्ट्या स्तूतरत्र हि।
प्रसाद लक्षणे सम्यक् यथा कायानु - - ॥
· · · · · शालः स्यात्तस्माद्द्वौद्वौ विभाजयेत्।
शाले नाड्यं तु हीनं वा तत्क्षीणं तु यथक्रमम्।
अवगाढ समव्यासं मूल व्यास त्रिभागतः॥
कर्तव्यं पालिकाकारं पादमध्ये च भूवशात्।
आलवोदयकं खातं यथा दृढसमान्विता।
यत्नेन परिखां कुर्यात् तल पार्श्वेष्टकाशमभिः॥
निखिद्य स्थिरमावृत्य तत्र तु कुंतकारयेत्।
प्राकारोच्छ्रयमानं हि प्रवक्ष्यामि यथा विधि॥
सर्वेषां भूमितां भोक्तुं द्वात्रिंशद्धस्त मुच्छ्रयम्।
द्वौ द्वौ हस्तौ क्षयेत्तस्मात् षड्हस्तान्त मितिस्मृतम्॥
हस्तैक हीनं तस्मात्तु पञ्चहस्तान्त मुत्तमम्।
उत्सेधा- भागेना हीना हीन विशालता॥
तयोरन्तरकै·सप्त विंशद्वंशेतु गर्भके।
अष्टविंशति विस्तीर्णं साल मितेव विष्यते॥
तस्माद्विहिष्काटपरिखा द्विति यण्ड· · · सौरगम्।
प्राकारस्य तु विस्तारो निष्क्रम स्सौखस्य हि॥
प्रकृतेर्वा (आं) द्विष्ठावं चतुरंशैक मुच्छ्रयम्।
५२ अग्रसञ्चार विस्तारं पाद पाद प्रहीणकम्।
प्राकारान्त· · · द्धं साल मान समोन्नमम्॥
सञ्चार विपुलं कार्यं पांसवयन्तर भूवशात्।
तस्योपरि गतोरस्य मुत्सेधं च त्रिहस्तकौः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

अद्य वा हस्त विष्कम्भं शरमोक्षण · · · तः।
वेदीबन्धन वाच्छिद्रं पद्म भाग मध्योगतम्॥
ऊर्ध्वं त्रिमात्रं छिद्रं स्यादृजु तिर्यक्चाश्चरम्।
नासिका नाल विस्तृतं दण्डं पादाधिकं तथा॥
विष्कम्भं तत्समं विद्या(त्)· · नवबन्धनम्।
इन्द्रकीलकवाटस्थं पार्श्वे चोर्ध्वे च यन्त्रकः॥
खड्गैः परशुपाशाद्यैः विबाणमुसलादिभिः।
चान्यार्थैश्चक्रवलयैः गौपुरेषु निबन्धनम्॥
एकद्वादि च · · · · · षट्सप्ततल गोपुरम्।
दुर्बलानां नृपाणां रक्षा सालं दृढं कुरु॥
शार्वं हि पौरुषं दुर्गं पद्म गर्भसमायुतम्।
सहजं दैविकं दुर्गं देवता गण रक्षितम्॥
· · नो मच्छन्नो मार्गाश्च · · · श्चतुरंगणौ।
स्व बले बल मूलानां सुरक्षं शत्रुमर्दनम्॥
दुर्ग प्राकार विन्यासं प्रत्येकं प्रविधीयते।
विस्तारमान मुत्कृष्टं कलापस्य सह · · कम्॥
53 तस्माद्वि · · · गुणं भावयं सर्वैक सत्त्व धारणम्।
हीने हीनं तथा मानं नवानां चक्रवर्तिनाम्॥
पूर्वं सहस्र दण्डेन क्षपयेन्मूलमानतः।
सहस्राद्यौ श्शतं स्थौश्च · स्ततः॥
क्षयेण बहवः संख्याः पद्म शङ्कुरस्तकाः।
पद्ममान प्रमाणेन कथिता बहु विस्तराः।
विस्तार द्विगुणायामं तदाधिक्यं नेष्यते।
पादोनाधिक्ति पादोनार्ध षड्भाग हीन च॥
चतुरश्रं च वृत्तश्च तथा स्यावृतमेव च।
नन्द्यावर्तं नागवृत्तं कौक्कुटं गजकुंभवत्॥
निम्नन चतुरश्रं च त्रिकोणश्चाश्रमेव च।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

. . . . . . द्वादशाकृतिसालकम् ।
दण्डकं चतुरश्रां तु क्षेत्रं तद्दण्डमानतः ॥
एकद्वौ वा त्रयौ सालास्ते तिस्रः परिखास्स्मृताः ॥
भिन्नाभिन्नविकल्पं तु परिखायाः प्र . . . . ।
अष्टसप्तकषट्पञ्च चतुर्हस्तं तथैव च ॥
त्रिहस्तं च द्विहस्तं च तदर्धार्धापि कृष्टकम् ॥
द्वाराः पञ्चदश प्रोक्ताः विस्तारद्विगुणोदयाः ।
ततः पादाधिकं चैव . . . . नः सपादकम् ।
सप्तांश दशभागोक्तं त्रिपञ्चोच्छ्रयमेव च ॥
54 पञ्चसप्तसमुत्सेधं प्रमाणं वस्तुसंख्यकम् ।
नव हस्तैस्तु विस्तीर्णं पञ्चादश समुन्नतम् ॥
सप्तहस्तैस्तु विस्तीर्णं पञ्चादशसमुन्नतम् ।
(उत्तमं मध्यमं हीनं कन्यसद्वारलक्षणम् ॥)
षड्ढस्तविस्तृतं बाहुसत्सेधैस्तु त्रयोदश ।
विस्तारः पञ्चहस्तैः स्यादेकादशसमुन्नतम् ।
उत्तमं मध्यमं हीनं कन्यसद्वारलक्षणम् ॥
एकैकं सप्तभेदं स्यात् द्विस्तारायामतः क्रमात् ।
द्वारगोपुरमानं तु हस्तेनाहं वदाम्यतः ॥
त्रयत्रिंशत्ति विस्तारमेकपञ्चाशदायतम् ।
तद्गुणमेकोनपञ्चाशत्सप्तभूमिकं मतम् ।
सप्तविंशत्ति विस्तारं पञ्चत्रिंशति दैर्घ्यकम् ॥
चत्वारिंशत्समुत्सेधं पट्तलं द्वारगोपुरम् ।
एकविंशति विस्तारं . . . . विंशतिरायतम् ॥
एकत्रिंशत्समुत्सेधं पञ्चभूमं प्रचक्षते ।
पञ्चादश विशालं तु एकादशाभिरेव वा (चे) ॥
एकविंशत्पञ्चदश दीर्घोच्छ्रयमुत्तमम् ॥
चतुर्हस्तैश्च . . . विशिष्टमेकभूमं द्विभूमिकम् ।
संहताह्वालकं वि~~ त् पञ्चदण्डसमायतम् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

अत्यावृतं तु तं संश्लिष्टं विस्तारार्धं स्वनिवर्त्मनम्।

गोकान्तरमानं तु चतुराशीति दण्डकम्॥

55 . . . . नो ~~दैन~~ दर्शनमेव वा।

गोमूत्रिका समाकारं नागस्फुरित बन्धनम्।
भित्तिं पैण्डिकमित्युक्तं द्वित्रिभित्तिं प्राकार बन्धनम्॥
गोक द्वित्रि विधानं च प्राकार वस्तु पैण्डिकम्।

द्वात्रिंशति . . . न षोडश द्वादश भूमिः॥

ऊर्ध्वे दण्ड प्रमाणैश्च व्यासे दण्डक कुड्यके।

सञ्चारण प्रयोगार्थं पांसुभिः पूरयेद्दृढम्॥

द्वित्रि प्राकारकान्तस्तु षडष्टदश दण्डकम्।

प्रत्येकमष्टभागोन हीनं स्यादेक विस्तरम्॥

सौरं . . . बन्धनलयं पिण्डोर्ध्वेर्ध्वेचराचरम्।

द्वात्रिंशद्धस्त मानोक्तं द्वाविंशद्वादशोदयम्॥

आभ्यन्तरे च मध्ये तु बाह्ये श्रेण्याश्च लालकम्॥

सञ्चारमुत कुड्यानां दर्भं बाह्य मध्यान्तरावृतम्॥

पिण्डप्राकार मौरस्य मौरवं शर मोक्षकम्।

गोकं नालिकान्तरस्तु संह्य नागालमन्तरे॥

प्रतोली चेन्द्र कोशाश्च लालाष्टि देवपक्षकम्।

चर्या चर्याश्च शोन्तर्यं यन्ता कारेससंकीर्णा॥

यवा सञ्चार देवान्त कु . . — . . . रणान्वितम्।

महेन्द्र राक्षसे चैव भल्लाटे पुष्पदन्तके।

महाद्वारमिदं कार्यमत्युन्नत तलान्वितम्॥

56. ईशे भूजाग्रके च नाग बोल्ले च चक्षणौ॥

. . . . . शास्यादुपद्वारमपि चेष्टकम्।

जयन्ते वितथे चैव स्कुगौ च गणपुरव्यके।

जल मार्गाश्च चत्वारस्तत्तद्भक्ति वशाद्विकुः॥

महाद्वार प्रमाणं तु . . . . ।

. . . . पूराट पुवया

मध्यायाम भागा
यानि प्रवाल
१ श्लोकाः

रोहिण्यादौ शाव च तयं चोति संन्नतामिताम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

आश्लेषा स्वातिरेव ·· केट्टै मूलं च ताम्मिल्

कालुम् मुक्कालरक्कुमरयुं ताम्मिलो वेधमाहुः ॥

मूर नाट् ताम्मिल् वेळिक्कु ओरु कोळ्ळिनाल् निक्कुलुम्।

पिन्नेवयन्नुम् अव्वण्णं मुन्निलुं निन्निलुं तथा।

अमार्कपात् श्रवणौ युक्ता चेत् पुण्य माधयोः।

अर्कोदयस्स विज्ञेयः सूर्य ग्रह शताधिकान्"

तुङ्गः न्यो रन्तरः काला तेनोद्वो मेहयन्मा गतिम्।

इन्दुच्चा शुक्ति राहिता विजानेत् फलमतातु"

ध्रुव संस्कार संस्थस्य हारक स्वर्ण सं ज्ञितः।

तुङ्गः पिलके वृणारण्यः स्याद्धन मतापिलके निवौ "

आदित्यो नारु शारि पत्तच्चोन्नुपत्तु

पत्तेट्टु पांकु पदिनारुमीहस्पातिक्कु।

पत्तो न्पते च निकुवान पदिने ब्रु केतु

57 नेगा·· इरुक्कु नशं विंशति वत्सरज्ञ "

आनिरुपत्तुलग्नु ~~नाकु~~ नाळु पिन्ने

ज्ञातयं न्तोरु मकं न्तुरडि मन्न।

कन लातिर माकुमाकु कोलवान् बुध जीवन्दु दिनेशु मान्यमूनि।

आतिर रोहिणी नर नालु नय स्ला मुप्पूरम्।

चित्तरक्केट्टु यानिट्टं कार्तिक मूलं मकं विशाखमाणे।

चतयमितट्टु स्लोन्ने राक्षसा नेव्वा न्तामता ये लियम्।

आदित्यं निन्नताव्व न्वं तस्मान्नुमूनु·· ··।

·· ·· ·· ·· कावकावान्यो निर्दूशाः।

ज्ञावणीकाइवि मुतल् केवार तो ड्यत्त पोक्कुनव पिन्ने ओन्पतिल्।

नाळु ·· ·· ·· नेरण्डु कुन्नुटान्त मौषध्ये।

उपटन्तुदर्व मुरखो राशिः निन्न राशि रखो न्मुरखौ।

आदित्यग्ना ल्लुवानुञ्छु राशि तिर्यङ्मुखौ सता ॥ इति।

—— ·x· ——

॥ श्रीः ॥

·· ·· ·· मिलाङ्गाला।

मुरव्यौ वैश्रावणस्यानं मल्लामे कीर्दि गोतलाम् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सोमकामगृहः कार्यं मृगे चाप्यदितालयम्।
अदितीशानयोर्मध्ये जयन्ते कृत्तिमाम्बुधिः॥
सप्तमातरणे वेश्म दक्षिणे कृततन्मुखम्।
दुर्गाबालालयं स्कन्दं सत्ये नारायणालयम्॥
58 भृशे पावकदेशे स्यात् पाशिका व्योम्नि योषितः।
पावके पूषणि वितथे स्कन्दवाराहकोशकम्॥
राक्षसे पयमे मान्यं पुरोहितनिवेशनम्।
तोरणकानां गृहं तत्र कायस्नानस्थलं सम्मतम्।
गन्धर्वे भृङ्गे त्रिषु स्नानप्रति योषिताम्॥
तासां विलक्षमार्गस्या दैवकापर लोचनम्।
लाङ्गलं दण्डकं वापि चतुश्शाला च मालिका॥
कुचकं स्वस्तिकं वर्धमानं नन्द्यावर्तम्।
दण्डकं द्वितिचतुर्भूमा प्रासादो वापि कीर्तिताम्॥
तत्र त्रिदण्डकानां तु सदने स्वर्णलाङ्गले।
दौवारिके तु राजानां वाद्दिताः वर्धमानकम्।
गणिका पिण्डितं वेत .. नन्दमण्डविमानकम्।
सुग्रीवे पुष्पदन्ते च कुबला रामस्य भागवत्।
आस्थानमण्डपं मालयं श्रीभद्रं वाथ दक्षिणे।
असुरे नालिकेरादि पूगचूतवनं भवेत्।
शोषे चान्यं लयो रोगे गोष्ठागारं चतुर्गृहम्॥
गृहोपकरणं प्रोक्तं विस्तारयाम तुङ्गवत्।
कटाक्षमासते नागे उद्यानपरिवेष्टितम्॥
मुख्ये मुख्ये सुतागारं विद्वान् कौमारकान्तकम्।
भल्लाटे मल्लकं सोमे शौच ध्वजगृहं भवेत्॥
59 . . . . नम प्रकीर्तिताः।
दण्ड सपादो द्व्यर्धाद्वि इन्त विवृद्ध्या तु पञ्च पञ्चानाम्।
प्राकाराणां विविधं स्यात् चतुष्ट मध्यमं ह्यवमम्॥
तेषां परिखान्तरं द्वित्रि चतुर्दण्ड मारभ्य।
दण्डकं दण्डवृद्ध्या प.. स्युः पञ्चशालानाम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

हस्त विवृद्ध्या पञ्चक पञ्चक षट् सप्त रत्निमयः।
त्रिविधं पूर्वमुदितं मार्गाणां तावतान्तरम्॥
चत्वाष्टविंशदष्टाष्टार्ध व्यासेष्ट विशालताभिता॥
मर्यादा भित्ति कुड्या च वस्त्रा वलयं त्रिधा भिन्ना।
शेषाणां गृहिणी करव्यापकानां तयाणान्त।
नृत्वेक त्रिकुपुरस्सुर दशदण्डैरष्टोऽष्टा सप्त दशाष्टा।
दशाभिर्वै इमावली माख्या *आत्रिंशत् षट्त्रिंशाष्टात्रिंशद्धि
रबहिष्ठा स्यात्।
त्रि चतु पञ्च मार्गैः परितः शिबिराकृति र्माव्या।
सेनानी प्रभृतीनां प्राकार स्थलेक राज नृपतीनाम्।
इतराणि चक्रवर्ति प्रभृतीनां समुदितान्येव।
सङ्कुतु द्वार हर्म्यं स्यात् सूर्य भाग सभा प्रायम्॥
शेषे शेषु सदनं सूर्यचन्द्रयोः समुदाहृतम्।
आदित्ये सत्यके चैव भृङ्गे चाङ्गपा कर्मभृत॥
रवेरनौ पूषणे गृहं कुम्भकाराणां कारयेत् पुनः।
60 वितथे गृहक्षत स्या ग्राक्षसे द्वार मालिका।
सा गन्धर्वे भृङ्गेषु सेनापति गृहः परः॥
मृषेपि कारिरौ वार्यं हास्ति शाला विधीयते।
ताच्छक्षकाणां सुग्रीवे भैषज्यं पुष्पदन्तके।
वरुणास्सुर शोषेषु तरुणापति पालयम्।
रोगे वायुभि नागेच अश्वशाला . . . . ।
. . . . वृक्षः स्यात् पर्जन्येच सभा मही॥
कुल वस्तु स्थुरवं सर्वं पञ्चमावरणक्रमम्।
भल्लाट सोमरोगेषु सवार्म परि चारणाम्।
शालावा मण्डिका वापि नव्या वर्ताभिधायिनी॥
अभितादितौ वापि कुक्कुटा व्यूप जीविनाम्।
धनरशस्तासि दाक्षिण्या मीशे भागे निवेशनम्।
आब्देसो वाहिकानांतु शके मेर्यादि वादिनाम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सूर्ये सौरं तुलाभारं सत्ये पाकशि जीविनाम् ।
भृशे स्वेदनौ पुष्पान्ये स्वं श्मश्रूणां वितथे कुचे ॥
भल्लूणं राक्षसे हेम गर्भं स्याद्याम्यया भवेत् ।
गन्धर्वे गन्धकाराणां लाङ्गलं वापि दण्डकम् ॥
भृङ्ग॰ शाले श्वशाला स्यात् मृषे दौमि नृकेलकौ ।
धान्यागत हारं तु पित्रांशे दौवार्ये द्वारपालिनाम् ।
सुग्रीवे पुष्पनागी स्यात् पुष्पदन्ते च सम्मता ॥
61 वरुणे विष्णुधिष्ण्य गृहं स्यादसुरे चायुधालयम् ।
शोषे रोगे च वायौ च दीर्घिका दीर्घगोत्रकम् ।
नागे वृक्ष गृहं मुख्ये चित्रौषधि संग्रहम् ॥
भल्लाटे मल्लवासं स्यात् चातुर्थ्या वरणं भवेत् ।
खौ शास्त्रं खौ गाजं सत्ये चादय वनौ गतशे ॥
महानस गृहं व्योम्नि गोवत्सः पूषणे पावके ।
वितथे लावणं चैव पल्लूरस्नायु चर्मवत् ।
राक्षसे राक्षसावासं चित्रशिल्पादिसाधकम् ॥
यमांशे दण्डकावासं लाङ्गले शूर्पकोष्ठकम् । स्यन्दनस्यन्दमानकाः
शिबिका गिल्लिका चैव गन्धर्वे भृङ्गराजयोः ॥
स्यं, मापि स्यो चैव
मृषे दाह तु पित्रंशे दूत दौवारिके मतम् ।
सुग्रीवे मल्लधामं स्यात् . . . ।
.. गमृग गणस्थान नादित्यादिषु पञ्चसु ॥
शा
विप्राणां गृहमार्गं स्यात् सप्तशालं तु सङ्करम् ।
सर्वतो भद्रकं वापि नन्द्यावर्तं यथाविधि ।
जयन्ते तु चतुश्शाला ते वा मद्ययनौ चिता ॥
आपे तथापवत्से च तटाके कल्पयेद्बुधः ।
महेन्द्रे तु जयस्तम्भं मिण्टकं तु वज्रेरिवत् ॥
तास्मिन्मारुत विज्ञानं महामिण्टकामिवयते ।
62 जम्बुके ऽग्नि हितं ह्येवं पञ्चभौः श्रृणु तत्वतः ॥
महेन्द्रादियाग्नि पर्यन्तं तत्र पञ्च हिता बले ।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

·· लयमल्लपक्षमध्ये मैरैक पृष्ठदृष्टियुतं भवेत्।
पूषवित्तसन्निवेशे चतुश्शालाश्च वालिकाः॥
राक्षसे व्यवहारस्थं कार्यस्थादि खलूरिका।
गान्धर्वे नृत्त गान्धर्व शिक्षकाणां गृहं भवेत्॥
भृङ्गे सङ्गीतशाला न्मृषेऽपि करि गोगृहे।
दौवारिके तटाकं स्यात् गार्हपत्यालयं भवेत्॥
सुग्रीवे पुष्पदन्ते च तथा स्तंकोरकालयम्।
वरुणे मज्जनीयार्थं उद्यानं कूपसंयुतम्।
असुरे शोषके रोगे हस्तिशाला विधीयते॥
वायौ दीपभृतां वास स्वस्तिकं वापि लाङ्गलम्।
चतुर्गृहं वा हर्म्यं वा नागे मुख्ये च दीर्घिका॥
प्रशस्ता गुणा गृहं मुख्ये सौख्यं श्रीकरं भवेत्।
जयन्ते सूर्यकान्तं च भल्लाटेऽथ च भाषितम्।
सोमे तनालयं प्रोक्ता रोगे पुष्करिणी च वा॥
अदितौ कुक्ष गोष्ठादि रक्षावास मयोदितौ।
ईशे क्रीडासभा प्रोक्ता महेन्द्रे इति विश्रुता॥
जयन्ते पुष्प· · - - · ।
अथ वा पूर्वदिश्यां तु द्वार हर्म्यं ~~हस~~ वराङ्गणम्॥
63 कर्णभद्रमथ भद्रविशालं पूर्वरङ्गमपि दक्षिणदिश्याम्।
निर्मिते धान गृहे सुखवासे पूर्वदिश्यथ व पूर्ववदुक्तम्॥
राजराजवनितायतनादि व्यावृतायतन मार्गयुतानि।
बाह्यभाग विहिता यदि तानि मालयावमनेक विधा स्यात्॥
तद्बहि रावृत मार्गं निखिल जनायतन पङ्क्तयो बहवः।
प्रतिदिश्यन्तरमन्तः पुरजन भवनं त, हर्म्यं स्यात्॥
त्रितलादि तलसमेतं पतिसदनादून दू विसृत तुङ्गयुतम्।
रङ्गाङ्गण कूट पर्यं द्वार युतं कुड्य युत भित्त्यम्।
स्वस्तिकं नन्द्यावर्तं श्रीकर परादि विशि भवनम्॥
आगतवेश्मनि विद्याख्यौद्याः कैलासका न्ताख्याः।
आरामकूपवापी पुष्करिणी दीर्घिकादयस्सर्वे॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

बाह्ये बाह्ये गताह्या क्षितिहृदयाग्नेरतिवशात्।
परम शायि पदे कमलासना सन विमान परीत खलूरिका॥
वृतपथैस्तु बहिश्च तथा बहिर्विगणय्य गतिमान इह पेचके।
अजविमान परितः खलूरिका परमु - - - - मिवेकवत्॥
कनकगर्भ वीथी तुला वृति र्भवति दक्षिणादिश्यपरे हृतम्।
64. अथ मरीचक मूल पदेषु तद्भवन मेषु च तुष्टय मिष्यते।
उप हि षु पदे सयता वली — लादिकल्पनकम्॥
प्रति गृहं विमल मार्ग खलूरिका वदन बाह्य पदेषु विनिश्चिता।
अनुदितं खलु पूर्वव कुर्याद्विधिवशादपि सौम्यमिदं गृहम्॥
राज्ञां वर्णो - - - - - - - - - - - ॥
ऽर्केकायतनं सर्वं वृतं मार्गे खलूरिका॥
प्राङ्मुखो द्वार हर्म्यं स्यादङ्गणस्य समान्वितम्॥
दक्षिणे च तिपक्षे च सर्व देवी गणालयम्।
सर्वत्र परितो वैश्यं - - - - कादिकम्।
वापी कूप मखोद्यानं दीर्घिका पुष्करिण्यपि॥
परितो रक्ष सञ्चारं नन्द्यावर्त पथा वधौ।
धान्यागार धनागारे सुरवागारे न सद्माने॥
प्रासादा नाम - - - - स्यानी ये चैव नागते।
अन्योन्यो कर्ण संमिश्रं परिगृह्य प्रयोजितम्।
आकाशो पकाशादीनामेव माह स्वभूत्॥
स्वास्तिकं वर्धमानस्य नन्द्यावर्तं च मङ्गलम्।
पृथिवीजय कैलासं छन्दं पद्म वसन्तकम्।
इत्येव मादय श्चान्ये त्रितलादितलान्वितम्।
भवेयुर्मालिका बाह्य दक्षिणादि क्रमेण वै।
श्रीकरं श्रीनिवेशस्य श्रीकान्तं सूर्यकान्तकम्।
65 कल्याणं च वसन्तादि सर्वत्र गृहमिष्यते।
पूर्वदक्षिण दिग्द्वार मुत्तुङ्ग सप्तभूमकम्।
पश्चिमे चोत्तरे द्वारं प्रासादं वर्जयेद्बुधः॥
बाला स्वे प्राङ्गणे द्वारमार्गं नन्द्यावर्ताकार माराम इत्यपि॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

नन्द्यावर्तं नाम। धाम प्रशस्तं नाना भूपालादि वन्द्यस्य राज्ञः।
अन्तःपुरे च सौभद्र मष्टाष्ट पदमीरितम्।
मध्ये कर्म भागे चित्य शोभे कोशं ब्रह्मपीठकम्॥
मण्टपे तु शतस्तम्भ मेक मार्गाकृतान्तरम्।
दक्षिणे पश्चिमे चैव मुत्तरे वर्धमानकम्।
पूर्वे भद्र विशालं स्याद्द्वार शोभा स्य पार्श्वके॥
पुष्प पौष्प जला धारो कोश माम्बर मालुरे।
शोभे शौध पमामासं रोगे नाथौं च पद्मिनी॥
दीर्घिका दीर्घिका नागरङ्ग भाग समाश्रिताः।
कुमारकान्ते कौमारं द्वार मुख्ये विमानकः॥
कामकुक्ती नाम्न धात्रीणा मन्या सा मान्यते बुधैः।
भल्लाट सोम रागेषु त्रिभिस्तोणां वि मानकम्॥
गणिका विपुलं पक्ष · · · · वसन्तक · · नो--हरेः।
कुब्जिनी नामवाणिक द्विषण्डकीनां तथादिते।
उदिते वर्ध मानैक वादिकं मातृकं गृहम्॥
66 अपत्यं कुम्भका नाम वल्लेषु प्रासवं वनम्।
पानीयजलदं कूपं वापी पुष्क रणी वराम्॥
शाक्रे स्या दक्षिणा शाला द्वितीयावरणक्रमात्।
अन्तर्मण्डल बाह्यान्त दैवतांश वशाद्गृहम्।
आर्ये तु द्वार हर्म्यं स्यात् सत्ये स्वर्ण तुङ्गं गृहम्॥
भृशे व्योम्य नाभिवृत्तं होतव्यं पूर्वाणि दक्षिणे।
शाला नल्ले विनतये राक्षसे दक्ष मङ्गणम्।
द्वार प्रासाद मातं स्यात् स्थाली नाम लिका मता॥
सोना लोकन हर्म्यं तु यम भागे तु तुङ्गवत्।
गन्धर्वे तु सदा वृत्तं योग्या रङ्ग सजा मता॥
विमानं मण्टपं वापि शालाया हर्म्य मेव वा।
भृङ्ग शाले शाला स्या न्मृषे चार्ति व स्वस्तिका।
पितरि स्नानहर्म्यं स्या द्दौवारिक सुकर्म्ययोः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

जलले·· निऋत्यां पुष्पदन्ते खलूरिका।
लावणं तत्र विज्ञेयं मरीच्यां दशनोचितम्॥
वरुणासुर शोषेषु मित्रे प्रासाद सङ्करम्।
राजदेवी गृहं गर्भागारं दक्षिण वामयोः॥
. . . . कौ युग्मकोष्ठकम्॥
वरुणे युवराजस्य शाला वा मालिका भवेत्।
स्वस्तिकं भो करस्यैव तथा कुमार कान्तकम्॥
67 हये भजदने वापि पुरोहित गृहं तथा।
अजुरे वेन्द्रजालं स्या त्वष्टो बे शर गरालयम्॥
खरोष्ट्रा यतनं रोगे भौ ~~जस्~~ ज्यं च प्रका~~लयते~~ कल्पयेत्।
वायौ वापी भवेत्सोत्रं नागे पुष्करिणी च वा।
मुख्ये भल्लाटयो र्हस्ति वाजिशालाभिधीयते।
सोमे प्रस्थानिका चाप नीतिका च प्रचक्षते॥
मृगादि भुङ्गितौ शब्द जयन्ते दीर्घिकादिकम्।
विहारारामभूमिः स्यात्तृतीयावरण क्रमात्।
पूर्वस्थाः पश्चिमद्वारं दक्षिणे चोत्तराननम्।
पश्चिमस्थाः पूर्वमुखा उदकस्था दक्षिणाननाः॥
सर्वे गृहाः स्युर्मार्गाणां तीरस्थाः सद्म सन्मुखाः।
इन्द्रे माहेन्द्रे रवौ छत्रं भेरी मुख्य पूर्विका।
शंखकाभव(ह) तूर्याणां मन्येषां सद्म सम्मतम्।
सत्ये दानौ चित्रशाला भृशे चान्नौदकालितिः।
पाचनं ज्वलनं ~~व्योम्नि~~ मगोरिन्धनं सुरवला दिकम्॥
भृश भागे च सावित्रे वाजिशाला च चिन्तके।
राक्षसे शस्त्रशालास्याद्दुर्गे राजेन्द्र पानकम्।
अन्तरङ्ग सभा युक्ता चतुःशालाभ मालिका॥
सेनापतेः प्रशस्तः स्याद्गन्धर्वौ जयावहा।
साधारण हयावासा शाला भृङ्गः नृपे परम्॥
68 पालका मणिका जाति प्रसूतीनां भवेन्मृषे।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

नैऋत्यां माहिषं हेहं दौवारिकस्तुकण्ठयोः।
दारुशालाक्षणे शाला स्तनपीठे दिव्यनुका॥
श्रीकान्तं नव्य मानज्य सजा वा हर्म्यमालिका।
सर्वं विनाशकारी सार्वभूमसदनं सनीरितम्।
वाजि वारण रथादि संयुतं मद्य सद्मानि महीव योषिताम्।
मद्यमादिह वने बलालयं सद्मानां तु शिबिरा वृती बाहिः॥
सर्वदेश जन सर्वपूरिता राष्ट्र मद्यम गतागता श्रिता॥
राजधान्य मुदिता पुरातनौ . . . . . . ॥
इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे राजगृह विधानो नाम पञ्चविंशोध्यायः॥

— ✕ —

॥ श्रीः॥

स्व बन्धुवर भृत्यादि गुरुदेश बलानि च।
तासां संग्रहणार्थं तु स्कन्धावारमिहोच्यते॥
सौवर्णं भद्रकं चक्रं वज्रं चाङ्ग रकाकृतिः।
शकटं च मृदङ्गञ्च पणमुखं स्वास्तिका नगम्॥
कुक्कुट पडार्ध चन्द्रञ्च सिंहावलोकमेव च॥
सभार्णे पूर्ण कुम्भं च द्रोणं लाङ्गल दण्डकम्।
वारणा ननामित्येवमष्टादश विधा ह्वयम्॥
69 . उपपीठ पदे ब्रह्म पार्मकं तु मद्यमे।
तस्य स्थाने सभा वा हि प्रद्धा वा रङ्गसंयुतः।
चतुर्मुखे चतुर्मासे पवपरे नृपधानृकाम्॥
पणाकैः कङ्कटं चापि यथा वा लक्षणं तथा।
प्रामुख्ये चाङ्गणं प्राच्यां देवीनां पार्श्वके गृहे॥
भूपतेस्सदनस्येवं पृष्ठतस्तङ्कर कुर्य।
तस्या परे च पार्श्वे च मार्गाः स्यादन्तरे गृहाः॥
परितस्सर्वतः स्थानं भोगमार्ग समन्वितम्।
परितोद्वर्णपद . . . . व्यं तत्राहिः सार्वकं गृहम्॥
परितो रक्षका वेश्म प्राकारोद्धा विनोनत।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

फलकैः कलकैश्चापि कण्टकैश्च प्रशस्यते।
पृष्ठतः लग्नतो भीतिं द्वार मार्गं गणान्वितम्।
सौव ··· वैशिक वेशार्थं रोगघ्नी त्वं पथा वधौ॥
वर्णे नाना दिक्रमात्तु शालं वा दश शालकम्।
फणीन्द्रे कान्तसुको सत्ये मुरव्ये कन्या गृहं भवेत्॥
भैरव्ये चापि भल्लाटे त्र्यंशांशो भवन स्थितिः।
शाला हि स्वास्तिकं नन्द्या वर्ता रुच्याहि विमानकम्॥
रुचक पादविंशं पद्म वसन्तक मितिस्मृतम्।
आदितौ मण्डना कार मुदीच्यां पाप वत्सकौ।
पानीयोवण्णी दक्षाम वर्चः प्रस्तर मंकु····।
70 कपर्दी विविध्यानतव्ये जलन्ते स्वेष्ट देवतम्।
महेन्द्रे भोजना शाला महीधार मरीचयोः॥
से बन्धे वा प्रकुर्वीत सभा पार्वतकूर्मकम्।
श्री प्रतिष्ठितमेवं स्या न्माहेन्द्रं सोमवृत्तकम्॥
गोष्ठ वृत्त रतारं मं मित्रे सोम स्कारं गृहम्।
प्रयोग वृत्तय स्सर्वे स्वामि वाञ्छा वशान्मता॥
सर्वत्रावरणे शोभे हस्त्यश्व रथ नायकम्।
अन्येषां राज योग्यानां मृगवत्यादि भिर्विदुः॥
चाला कूपौ खान तटाक वापी कूपाञ्जनी कृत्रिम सिंधु युक्ता।
राजालयन्त द्वाहि रावृता स्या (स्मा) स्त्वो दितं मलान गृहा वृतं तम्॥
त्रिः पञ्च सप्तावरण प्रणीता गृहालयस्ते नृप सद्मपत्ता।
प्रदक्षिणी कृत्य गतास्तदारः परीत मार्गा भय वेश वुड्याम्॥
पिता मह स्वांश समावृतं यन्नृपालयं तच्चतुभ्र राक्षि नित्यम्।
प्रधान मेवं न हि येन्नृपाणां विमान मावृत्तत्तो ति वेद्या॥
त्रिस्थल सन्दय मूलक पट्ट वेशालिरा चतुल्यानि निवेश्य माने।
सभा परे यानि च शाला लिङ्गि र्न चोति त· · · · ॥
· · · · द्वारं प्रायोगितं गृहम्।
प्रमुखे कूणा देशे तु प्रभा रङ्गः सभा मता॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

71 स्वाम्यावासा परेदेशे सङ्कुलस्त्रीजनालयम्।
सर्वतो रक्षकावेष्ट्यं गुह्यसञ्चार मन्तरे।
स्वर्णागारस्तु पत्नीनां मार्गान्तर वशोस्थितम्।
परितो रक्षकाबन्धं सञ्चारमिति विश्रुते॥
गृह मालावृतं सम्यक् स्नान शौचादि भूषणाः।
प्राकारं परितः कुर्यात् कक्ष्यामार्गान्तरान्तरम्।
पुंस्त्वाङ्गणकं कक्ष्ये दण्डागार मिष्यते।
प्रमुखेङ्गणकं पारे प्राच्या मध्ये च सर्वके॥
त्रिप्राकारं तु परितास्ति भोग गृह मार्गकम्।
तद्बहिः परितो वारं तद्बहिः सकलालयम्।
उद्योगद्वार देशे च चाङ्गणं नावलोकनम्॥
अष्टदिक्षु महामार्गच्छन्न मच्छन्न मार्गकम्।
योजना . . . . तादि द्विशो सेनास्थान स्वपालनम्।
वज्र पत्राचितं स्कन्धावारं वज्र समाकृतिः।
स्नागारादिषु विन्यासं पदं परमशायिकम्।
मध्ये ब्रह्म पदं चैकं चतुर्वक्त्रं चतुर्गृहम्॥
प्राच्यवाच्यो गृहविशो देवीनां कक्ष्यामके।
अपरे सङ्कुरे कुर्यान्नृपदे त्वालया बली॥
स्थलाभ मन्तरे मार्गं प्रयोगद्वार वाङ्मुखम्।
अङ्कणं प्रमुखे कुर्याद्भण्डारे कक्ष्ययोर्गृहम्।
72 तदावृतस्तु प्राकारोऽसेवा सञ्चार बन्धनम्।
द्वारे द्वारे नृपच्छन्दा गुप्तं कुर्याद्विचक्षणः॥
भोगालयावृतं बाह्ये मार्गं प्राकार बन्धनम्।
त्रिप्राकारादिकं कार्यं प्रोवल्ला गराकृतिः॥
शकटाकृति विन्यासे पदमासन मिष्यते।
विस्तार द्विगुणायामा कर्करी भूतवक्त्रकम्॥
द्वि जलारण्यामिदं प्रोक्तं स्कन्धावारं धरापते।
उपपीठ पदे मध्ये ब्रह्मस्थानं पदद्वयम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

तन्मध्येतु प्रभा रङ्गे चतुर्दिशि चतुर्गृहम्।
दक्षिणा दक्षिणा शाला राजदेवी गृहं वरम्॥
अपरे नृपधाम स्यात्तन्मुखे साङ्गणं प्रपा।
पृष्ठतः सङ्करे विद्या त्सर्वमार्गसमावृतम्।
स्वर्णागारञ्च देवीनां मार्गाङ्गणमुदीरितम्।
अङ्गणं प्रमुखे देशे चावृते च पदे गृहम्॥
समः समावृतं मार्गं सर्वतो रक्षवेशनम्।
बहिरावृतमेकांशं मुखतोऽङ्गण कर्मवित्॥
प्राति कक्ष प्रदेशे तु सञ्चारे सर्वभोगकम्।
एक द्विशाले चतुर्द्वारं तस्य बाह्येऽङ्गणं भवेत्॥
मध्ये तथा परे पूर्वे समं ब्रह्मस्थलं विदुः।
प्राकारं पूर्ववत्कुर्यात्पञ्च शालि समुन्नतम्॥
73 तद्बहिः शिबिराकृत्यं वृतसर्वजनोद्धवत्।
एतद्धि कुमारख्यातं नाम्ना धात्रीभुजां परम्॥
चक्रवेश्म विशालं तु पदं स्थण्डिलमिष्यते।
मध्ये ब्रह्मांशमेकं स्याच्चतुर्विंश चतुर्गृहम्।
प्रमुखे चाङ्गणं द्वारं वस्तु सर्वं नृपालयम्॥
असंख्ये नृपदेवानां गृहं नृपवनापरे।
तत्परे सङ्करे विद्यात्सर्वं देविगणालयम्॥
स्वर्णाकार समायुक्तं मार्गं प्राकार वन्दनम्।
वेश्मनः परितो मार्गं भोगच्छन्द्यादिवेशनम्॥
परितो रक्षसञ्चारं कु.... प्रमुखाङ्गणम्।
पक्षत्रयो स्तथा वेश्य सर्वभङ्गादि रक्षकम्॥
द्वार...... प्रमुखास्सर्वे कृतयोस्तु पूर्ववद्दृढम्।
वफ्राकृति समाख्यातं मण्डूकं पदमिष्यते।
मध्यमे द्विपदो ब्रह्मा परितस्तु चतुर्गृहाः॥
मध्ये प्रपाङ्गणं विद्यात् . . . . . . ।
आयामसम निर्यूहं मध्ये भूप पदस्थितम्।
दक्षिणे तरयोस्सर्वे देवीनामालयावृतिः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

तन्मध्ये चाङ्गणं विद्यात् प्रपा वापी सदा भवेत्।
ब्रह्म परे नृपावासो परतस्सङ्करं विदुः।
आवृतं सर्व देवीना मालयश्चान्तरालये॥
74. अनुक्तं प्राग्वदेव स्यात् स्वास्तिकं भूप भूपते।
कुक्कुटाण्डक वेश्मं स्यात्परं भद्र महासनम्॥
त्रिप्राकारादिकं बाह्ये तन्मध्ये वेश्म विन्यसेत्।
अजमंशं भवेदङ्कं प्रपा रङ्गसभाङ्गिकम्।
अपरे स्वामिवासः स्यात्प्रमुखे महदङ्गणम्॥
पक्षयोर्महिषं गोष्ठं सामान्यं स्वालया वृतम्।
सङ्करं चापरे सर्व भोगद्वार गणान्वितम्॥
उद्योगं निर्गतं द्वारं राज्ञामाज्ञा निवर्तनम्।
अर्धचन्द्र पक्षगर्भं विकर्ण करवेशनम्।
पृष्ठे नृप गृहं कर्णान्तरे रङ्गं प्रपाजनम्।
ब्रह्मा चतुर्दिशि क्षेतं दक्षिणोत्तरतो गृहे॥
प्रधानं देवि वासं स्यात्सर्वतोऽपि जनालयम्।
पथान्तरेषु भोगीनां त्रिप्राकारादिकावृतम्॥
विन्यासं पूर्ववद्विद्वान् विभजन् संपरित्यजेत्।
सिंहावलोकं त्रियुतं स्वङ्गणाङ्गण प्रपालया॥
अपरे नृपस्य देव्यास्तु चोत्तरे दक्षिण प्रभोः।
पूर्वेङ्गणं महादिक्षु तद्द्वारे द्वारमिष्यते।
बहिः प्राकारकं द्वारं पन्थाव्याङ्गणसंयुतम्॥
अन्तः पुरं स्याद्विद्वान्ये प्याक्ते मुखवेष्टितम्।
मार्गेणान्तरितं चान्य त्वा गुप्तपदस्थितम्॥
75 वृत भोग त्रिशालादि शबाजं मकराननम्।
ब्राह्मणः पदमेकं स्या चातुर्वर्चां - - - - ॥
... यो मध्यमे ब्रह्मा चतुर्वासं चतुर्मुखम्।
अङ्गणे प्रमुखे कार्यं प्रादक्षिण्य नृपालयम्॥
गृहिणी गृहकं वामे मध्याङ्ग प्रशोभितम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

पृष्ठे तु सङ्करं देशे .... पार्श्वे च चाङ्गणम् ॥
राजदेवी गृहावृत्या पार्श्वस्थे पदके दिशि ।
देवी नालालयो मार्गं प्राकारस्य तथा विधिः ॥
सभारस्यान्तरे कुर्यात् द्वारं प्रायोगिकं गणम् ।
प्रमुखे ङ्गणकं कुर्या कोष्ठे भण्डार भोगिकम् ॥
सर्व भोगालया पृष्ठके कक्ष प्राकारको बहिः ।
नन्द्यावर्ते त्रिदं चारं सभारं गुह्य वेशनम् ॥
स्वामि चित्त वशो नाथ सर्व भोगं निवेशयेत् ।
स्थानीये चातुरं चाजं प्रपा तास्मिन् सभा तथा ॥
दिग्विदिक्षु गोकूटं स्यात् प्रमुखे द्वारमङ्कणम् ।
अपरे राजधाम स्या पार्श्वयो र्महिषं गृहम् ॥
पृष्ठतश्चाङ्गणं पूर्वे दक्षिणे चोत्तरे सभा ।
तथा भोग गेहावृतं समृद्धं गात्रि सालवत् ॥
देशीयं षण्मुखं वेश्म भजत्यैशं परावृतम् ।
चतुर्गृहेषु पश्चात्ये राज्ञां पक्षेषु योजिता ॥
76 राज देवी गृहं प्राच्यां प्रपा रङ्ग युता सभा ।
द्वारं प्रायोगिकं पूर्वे तत्पूर्वे महाङ्गणम् ॥
स्वर्णाभास्सर्व वीथ्या ~~श्रोत्र~~ वासमाला द्विपक्षयोः ।
चतुर्दिश्यङ्गणं द्वारं द्वि त्रि प्राकार बन्धनम् ।
त्रिप्राकारादि मार्गस्य पार्श्व देव प्रयोजयेत् ॥
इत्थं षण्मुख वेश्मारव्यं चक्रवर्तिषु पूजितम् ।
विस्तार(२) द्विगुणा यामं पदश्रोयय च ण्डितम् ॥
विस्ताराद्धं प्रमाणेन चत्वारो मुखभद्रकाः ।
त्रि — प्राकारोदयद्वार मङ्गणद्वय संयुतम् ॥
मध्ये वर्णीशं प्रपारङ्ग मङ्गणं च चतुर्गृहम् ।
तथा वृतौ तथाष्टास्या च्छाष्टाष्टान्ता गृहालयम् ॥
प्राकारं च प्रवेशस्य गुह्या गुह्यं प्रकल्पितम् ।
चतुर्दिशि चतुर्द्वारं नन्द्यावर्तसमाकृतिः ।
राज्ञां गृह विधाने तु ब्रह्मस्थान समे गृहे ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

वामदक्षिणकं वेश्म मङ्गलस्य समङ्गलम्।
अनुक्तं प्राग्वदेवोक्तं राज्ञां विजयवर्धनम्॥
विस्तारद्विगुणायामं पञ्चभागत्रिभागतः।
पुरतः पृष्ठतो ... सुसंहितपदं भवेत्।
ग्रामेशं ब्रह्मणो मध्ये प्रपारङ्गादिसंयुतम्॥
चतुर्दिक्षु चतुर्वास मातृका भ्रातृवासकम्॥
77 त्रिप्राकारस्तु परितो दण्डकं नाम संयुतम्।
वारणं पृष्ठतो वृत्त द्व्यंशमायतमिष्यते॥
मुखभद्राभे चतुरस्रं मङ्कणं चारुशोभितम्।
पदं सुप्रतिकान्तं स्याद्राजद्व्यंशं प्रपादिवत्॥
चतुर्दिश्वङ्कणद्वारं चतुष्पादि गृहादिवत्।
विकर्णकर्णवर्ज्जेन द्वयद्वारं त्रिसालवत्।
दक्षिणे स्वामिवासस्स्यादुत्तरे महिषीगृहम्॥
आग्नि षेके मन्तस्यात्परे सङ्कारकालयम्।
सर्वदेव्यावृतं वासं भोगमार्गान्तरे तथा।
द्वार मङ्कणवालस्य गुह्या गुह्य विकल्पनम्।
पृष्ठे पुरे तथा द्वारं कर्णे भाण्डारवासकम्॥
अनुक्तं स्वामिनश्चान्यदेकस्याद्द्वारणान्तकम्।
उद्योगद्वारसंयुक्तं सार्वभौमस्य योग्यकम्।
ब्राह्मणाश्रितं वस्तु सुखानाश्रितं भवेत्॥
राजायतन संश्लिष्टं प्रधानमिति चोच्यते।
इत्थं वि.... .. गणपूजा॥
पृष्ठे कौशालयं देव्याः पक्षयोर्वासमालिका।
द्विष्टं तिपार्श्वसामान्यं देवीनां वासमार्गकम्॥
अष्टभागपदोपेतं महाद्वारमुखाङ्गणम्।
अङ्गालिद्वारतत्कर्णद्वारमेकं द्विपार्श्वयोः॥
78 कपोलद्वारमङ्गत्यं गुहातत्सममान्वितम्।
स्तत्र सङ्कु... पृष्ठे तु वंशमर्यादिवर्जितम्॥
चतुरस्रं सुवृत्तस्य चान्तं नाम विशेषतः।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

कर्णाष्टकमिति प्रोक्तं त्रिप्राकारादिसंयुतम्।
राजदेवीगृहं चान्तर्वृतमार्गं सुभोगवत्॥
मध्ये ब्रह्मपदं द्व्यंशं प्रपारङ्गसमाङ्गणम्।
चतुर्वासपरे वास्यं देवीनां वामके गृहे।
तत्राङ्गण मध्याष्टादियुग्मं सामान्यमाहितम्॥
राजदेवी महाभोगी गृहो मार्गान्तरे गृहे।
अङ्गणं तु यथेष्टं स्याद्द्वारमुद्योग दिग्गतम्॥
पूर्णचन्द्रमिति ख्यातं भूपतीश प्रशंसितम्।
अनुक्तं पूर्ववद्योज्य माल्योद्यानादि पञ्चवाः॥
गणिपादं द्वाणारम्यं चतुर्दिक्षु महाङ्कणम्।
प्राकारस्य त्रिभागैकं पदमध्ये तु विन्यसेत्॥
उभ्यो ग दिग्गतद्वारं प्राच्यां वा दक्षिणाथवा।
अजद्व्यंशं चतुर्दिक्षु प्राकाराङ्गाङ्गणान्वितम्।
वामदक्षिणभागे तु चायतं वा परे गृहे॥
महद्देव्यस्य भोगीनां देवीनाञ्च त्रिवेष्टिता।
प्राकारमार्गसंयुक्तं सर्वभोगीकसंवृतम्॥
प्रायोगिक महद्द्वारं मङ्गलया लङ्कृतस्तथा।
79 स्वामिचित्तवशात् सर्वं गुह्या गुह्यादिकं मतम्॥
लाङ्गलाननकं दीर्घं ह्रस्वपादं तथैव च।
पदं सूर्यविशालं स्यान्मध्ये ब्रह्मपदद्वयम्॥
. . . . सञ्चार पूरितम्।
पांशुश्लिष्टतले निम्ने सूरये ज्ञातमुन्नतम्॥
डालक द्वि त्रि परीरवाङ्गं प्राकारं पैण्डिक त्रयम्।
डालो वा द्वौ त्रयः कार्या बाह्ये बाह्ये तथान्तरे॥
. . . . . बन्धं गोपुरद्वार बन्धनम्।
महद्द्वारमुपद्वार सुरङ्गाणिद्वार ~~बन्धनानि~~ संयुतम्।
प्रसृताभ्यन्तरतलं प्राहुतं हस्तोच्छ्रयम्॥
बाह्ये बाह्यतलं निम्नं षट् षडङ्गुलहीनकम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

अन्तर्बहिरतान्तस्तु चतुर्थं हस्त निम्नकम्।
यथा क्रमेण विज्ञेया जय मार्गाश्चतुर्दिशि।
पूर्वे तु द्वार भूमिः स्याद्धस्तोत्सेधं तु सर्वतः॥
चतुर्दिशि समं कुर्यात् द्वारे द्वारे .... गेन्तरे।
उपानादि तिविरव्यातं प्राकाराधार भूतलम्॥
इष्टकाभिः शिलाभिर्वा स्वास्तेकाकारसंविपत्।
बन्धीयाभेन युक्तार्थं पाणि लूकर नासिवत्॥
जल मार्गा स्तवकस्तानु .... तार्दिक्शस्त देवके।
उद्दर्शे सर्वत्र सञ्चारे औरस्यं समभेव च॥
४० प्रशस्ते वास्तुके देशे देवता पद्धवे शिते।
चतुर्दिशि चतुष्कोणे तथा मध्येन्तरे प्रशो।
इद माह... द्दिष्टं वास्तु नाभि रिति स्मृतम्॥
वंशो रज्जु गता मध्य कर्णगा रज वास्थिराः।
पृथग्वेशनस्तु सर्वेषु कर्णे कर्णे विवार्जितम्॥
वंशे तु वंश विद्धं च वार्जितव्यं प्रयत्नतः।
प्राकार परिखा... वप्र प्राकार मीरितम्॥
तद्बहिः शिबिरं कुर्यात् समतोष्टाष्ट दण्डकम्।
द्वात्रिंशद्दण्ड दृष्टयैव मष्ट मानमुदाहृतम्॥
तद्बहिष्टात्स भाभूमि वेन चतुष्ण समां शिकाः।
गृह ..... चतुर्दण्डं प्रतोली स्यात् पृथक् पृथक्॥
तस्याः पक्षद्वयोर्द्वौ द्वौ त्रिदण्डे नैन्द्र कोशकौ।
देव पक्षं द्विदण्डार्धं चत्वार स्तम्भ चान्तरे॥
चर्याचाष्टौ भवेत्तु स्ता स्तया याम .... दण्डकम्।
ते षां तेषां तु विष्कान्त मायामं समभेव वा॥
अत्यर्थ दण्ड चतुरा प्रथवन्तौ तथेवयते।
शालका वंशानि मार्णा लब्धा सर्वेष्ट कामता॥
शकटो परिने तथ्या डाक्क द्विति चतु ~~स्तम्भ~~ स्थलाः।
पञ्च हस्तं चतुर्हस्तं द्विहस्तो जातपादिका।
सर्वेषां गोपुरादीनां हस्त त्रय विनिश्चयाम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

81 षट् षडङ्गुल हीनं वा हीनं वा चतुरंगुलैः ।
यन्त्राय ······ मारभ्य दुर्गौ हस्तोच्चनुर्धरः ॥
शत शालिवार प्रत्येक श्शतो दश सहस्रका ।
तस्मात् सर्व प्रयत्नेन प्राकारं परिखां कुरु ॥
मण्डपो मालिका वास्या ऽलिन्द प्रासाद मण्ड·· ।
·· बन्धा फलका भिन्न बन्धौ याल्पार्श्वे यो मुखे ।
शरमोक्षार्थ कच्छिद्र सूक्ष्म प्रत्यूह संयुतम् ।
अन्तर प्रस्तरं स्याद्धि ऊर्ध्व प्रस्तर मस्तकम् ॥
सार दारुकृत स्तंभं दृढ मास्थाय ······ ।
·· च्छिद्र फलकाभिन्न शलाका वर्म वेणुभिः ॥
आधार यन्त्रं कर्तव्य मुक्तो यन्त्र क्रियान्वितम् ।
आचार्यै राते निर्णीतं मनो वाक्काय कर्मभिः ।
वप्र प्राकारको तुङ्गं ·········· ।
वप्रोच्चं द्विगुणं व्यास बल वान् पांसुभिर्दृढम् ।
तन्मध्योर्ध्व स्थ सालो च घनताश्मेष्टकाश्माभिः ॥
स्थुघनं पांसुभि र्बद्धं स्वरष्ट माति विस्तरम् ।
परिखा ···· णी संयुक्तं कुड्या कुर्यात् प्रयत्नतः ।
लारस्थ भि पट्यो भिणो स्वाङ्कैः : परस्थु पाशकैः ॥
मुद्गरै मुसलैः शूलैः चक्र त्रामर खर्वणैः ।
इत्येव मादिभि र्यन्त्रैः कुर्यात् ······ नम् ॥
82. द्वार मानोर्ध्व भूमिः स्या त्प्रच्छन्न तल संकटम् ।
द्वार पार्श्वान्तर स्तम्भं तिर्यग्भार तुलायतम् ।
द्वारस्या नुगता चैव जयन्ती चातु मार्गका ॥
प्रस्तरं फलका बन्ध ···· कृत्वा तत्र स्थिरम् ।
वस्तैरव्याप्ति भि भाव्यैः शत्रु वेशन मर्दनम् ॥
कवाट गोलके कार्यं माणि द्वारं त्रिभागतः ।
वज्र यिल्वो चतुस्त्रिंश तलपे फलक सन्धयः ।
स्वान्धि पत्रं तु लोहेन क्ष पणभावरोत्तरे ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

पुष्कलं स्याद्गलं साब्धि पालकौ मुख पिञ्जरी।
कुण्डलं किंपुरीपत्र मन्तर्गल मथागलम्॥
त्रिबाणं भ्रमरं गुलकं बाम दण्डं तु दण्डकम्।
बलाह पारिखा युक्ता तल्प कल्पित वर्त्मनाम्॥
यथा बलं यथा शोभं तथा कुर्याद् द्विजर्षणः।
गोपुरद्वादशांशः स्याद्द्विस्तरायाम निष्क्रमम्॥
द्वार मध्य मवै शेषम् आयाम मिति गोपुरे।
पारितश्चैक भागेन खण्डहर्म्यं विभूषितम्॥
तलमं निष्क्रमं स्याद्द्वि चत्वारः कूटकोष्ठकम्।
विस्तार द्विगुणायामं मध्ये साला विधीयते॥
पञ्जरस्त्वेक भागं स्यात्तदर्धं निष्क्रमं भवेत्।
तदभ्यन्तरमालिन्द्र मेक भागायतं तु तत्॥
43 कुट्टिमं चैक भागं स्याद्द्वाह पिण्डिस्तथैव च।
नालीगृहं विभागं स्याद्द्विव्यासं तु विधि---।
कर्ण कार्तूपादि सूची प्रच्छन्न पांसुकाः॥
खर्जूर खण्डकोपेत वेण्डपृष्ठं समाकुला।
विभपृष्ठ युता कुन्द त्रिबाण सहिता मता।
आयता यन्त सूची च बहु विस्तीर्ण कपाटकम्॥
चतुरं गौरभद्रैर्वैश्यं चक्रं [illegible] च कारयेत्
गोपुरायाम मानेन द्विगुणायत मण्डलम्।
तदर्धं निष्क्रमोपेतं प्राकार विपुलं दृढम्॥
बाह्यावार कृतद्वार मेकं हस्तीन खं भवेत्।
महाद्वाराणि चत्वारि चोपद्वाराणि चाष्ट हि॥
सुरङ्ग द्वाराणि चत्वारि चत्वारो जल मार्गकाः।
द्वारस्तम्भस्य विस्तारं विंशांगुल मेव च॥
हस्तं पादार्धकाछि[illegible]क मेकैकांशांश हीनकम्।
अष्टधा परिकल्प्यैवं तमष्टविंशति विस्तराः।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

व्यासार्धं बहलं विद्यात् पादं गोपाङ्गकं समम्।
कवाट मुखार्धं स्यादर्धं बहलं सप्तमातृकम्।
महाकम्पं त्रिमात्रं स्यादङ्कुलार्धं च कूटकम्॥
बहलं नवमात्रं तु शौचैः शोभाणि योजयेत्।
कवाट योगसंयोग मन्त गल मध्य गलम्॥
84 कवाट योग रवे द्वे द्वे उदन्वाञ्चस्ता द्विषाणकम्।
योगतारार्धं . . . . कवाटे स्कन्धपट्टिका॥
त्रिमार्गैक यन्त्रो पेता द्वारा याम स्तरे स्थिता।
चतस्रः परिखा ज्ञेया अर्गलं लोहबन्धनम्॥
इन्द्रकील मरत्युक्तं विष्कम्भार्धं सुवृत्तकम्।
- - - - - - यामं गां मौर्य मनटं स्थिरम्॥
कवाटस्य च पार्श्वे च गुहा कुट्टिम खर्वटम्।
कृत्वा तिर्यग्गतोद्घाटं वाम दक्षिण मीणके॥
पार्श्वमाम्र कृतं दण्डं दृढं गलोपरि बन्धनम्।
स्थ . . . . कृतम्॥
गाढी कांकुज संयुक्ताः परिखास्तोय पूरिकाः।
आवाहोद्वाहनो दाश्च कुमुदोत्पल कर्दमाः।
खण ~~ कण्टक मार्गाश्च मत्स्यकैश्च काशोरामैः।
पक्षी सौगन्धिकैः खग्यैः . . . . दः प्रपूरिताः।
उदकं पार्वतं चैव, वनं वनमेव च।
पौरुषं दैविकं चेति कारणाद्वयमीरितम्॥
इत्यादिद्वादिकल्प गुणकारिणी च कूपं सोमादि पूर्वापर दक्षिणेषु।
धान्यादि भैषज्य विषघ्न गन्धं शोकं चतुष्कं लवणं विषाणम्॥
85 क्षारं च वृक्षं तृण काष्ठ चर्म लोहं च वल्लूर कनलक वेणुः।
अङ्गार वृक्षं लव सज्ज धातुस्तना यादि कोशैः सहितश्च दुर्गम्॥
उच्च बहुनर वाणास्त्र गिल्लीशर बहुशस्त्र कयष्टि संकुलं तत्।
गुरु ~~ गोशी स्व मतिर्विशाल तथा बहु विद्या यन्त्र गुणान् गुणान्
(प्रयुज्यतात्॥
इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे दुर्ग विवेशो नामैकविंशोऽध्यायः॥

— ॐ —

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

॥श्रीः॥
॥ॐ॥

सामान्यं पूर्वमुद्दिष्टं तथा वैशेषिकं शृणु।
महानगर पूर्वस्या दक्षिणे पश्चिमोत्तरे।
आर्यकाख्य विजयाँख्या मितश्चापि महोत्तरे।
शैवं स्थानादिदेवांशैः संकीर्तं राजमन्दिरम्।
ब्राह्मिकांशाश्रितत्वाच्च तदाश्रय मितिस्मृतम्॥
बाह्यं वैशेषणार्थं तु चतुर्वक्त्रकसंस्थितम्।
प्रव्यानं प्राङ्मुखस्याद्धि प्रव्यानं नाम मुच्यते॥
दक्षिणानन माश्रित्य सव्यान्यमिति विश्रुते।
पश्चिमामुख माश्रित्य मुपाश्रयमिति स्मृतम्॥
- - - - - - - - श्रितम्।
गोपुरे मिणकं बन्धं प्रासाद वदलंकृतम्॥
86 उपपीठ माधिष्ठानं स्तम्भ पीठान्तराश्रिता।
ऊर्ध्वे स्तम्भ मयोभित्ति नासिका जलकाकृता।
घनाघन विशेषेण क्रियते शास्त्रचिन्तकः।
द्वारोपरि शैव तलं सप्त भूम्यन्त भाषितम्।
वेदिका जालकाभिश्च भित्ति वक्त्र प्रशोभितम्।
अर्धार्धं छिद्र संयुक्तमौरस्यं कुड्यमर्मकम्।
यथा स्तम्भैरलंकार्य मध्यन्त (?) मथान्तरम्॥
जालका भित्ति संयोज्यं जालका भित्ति संश्रितम्।
यथाबलं यथारूपं तथा कुर्याद्वि चक्षणः॥
नामानुसंश्रितं सम्यक् कृतं व्यं चार गोपुरम्।
शैवं सप्ततलां राज्ञां प्राकारस्य तु मध्यमम्।
दश नागाष्ट षट् पञ्च चतुर्भागैस्तु विस्तृतम्॥
पञ्चभौमं चतुर्भौमं त्रिभूमं द्वितल त्रिधा।
-- द्विज्ञा नाम संयुक्तं प्रासादाकृति गोपुरम्।
मनसापि तथा हि स्याद् दुर्गं दुर्धर्षणं परैः॥
- - - - - तद्दुर्गञ्च राष्ट्र रक्षण कारणम्।
रिपु नाशार्थं सुरक्षार्थं देश रक्षार्थ मेव च।
तस्माद् दुर्गमिति प्रोक्तं सर्व यत्नेन कारयेत्॥
विधीतान्च कुमारश्च यमश्चेदृशः पुरा।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

... धिदेवता भागे प्राकारे ऽभ्यन्तरे स्थिताः।
87 पुरन्दरो जयन्तश्च स्कन्दो तारापतिस्तथा॥
शिवो शब्दे रमा दुर्गा भारती च तथैव च।
प्राकारे ऽभ्यन्तरे दिव्या दु.... निवेशिताः।
काली पुत्रस्तथा ज्येष्ठा द्वारा ऽभ्यन्तरबाह्यके।
कूप पुष्करिणी गोत्र दीर्घिकारामखण्डकम्॥
परिखा बद्ध वल्लीच निम्बवल्ली च कल्लकम्।
नाग स्फुरित बन्धे तु वेत्र तीर· - - - - - -।
· · · · · · · णामावास कामिनाम्।
प्रकाल्पित मध्यिष्ठानं स्थानीयं द्रोण सम्मुखम्॥
खर्वाटं प्रातिनगरं ग्रामं निगम खेटकम्।
पत्तनं कोल्लकं कोलं शिबिरं चेति कार्टकम्॥
यस्य यस्यं यथा······· तद्वस्तु निवेशनम्।
ईदृग्भूता भिरस्माच्च दुर्गं प्राकारकं कुरु॥
चतुरश्रायता गौरा पदस्तत्र निवेशनम्।
सर्वाकृति विधाने तु विन्यासो चित बोजनम्।
नव भागौ ··· न्तु ब्राह्मणः क्षत्रिय वयते।
चतुर्विंशत्सहस्रांशं मध्ये तच्चतुरांशकम्।
तद्ब्रह्म स्थानमित्युक्तं तदष्टाष्ट विभाजिते॥
तस्मिन्नवस्तु निवेशः स्यात् स्वयमं चिन्तित मात्मनः॥
तस्मिन् समस्त विघ्नापरिहार्मीयास्तद्वस्तु स्वयमपरिवास्तु विदां मतं स्यात्।
88 अन्यत्र वस्तु विहिते विघ्नाणीपञ्च येकैव स्वल्प बल मान मयो विचेया॥
दशाष्ट षट् चतुर्भागाः पदमान्तरे कृता।
··· युगमस्तु मार्गं स्यात् स्थूला णुत्व प्रमाणतः॥
गृहध्यात्विन्द्रियं त्र्यंशं मध्यमं तु प्रयोजयेत्।
अयुग्मांशमलं कार मार्गं ग्रा महती तरे॥
वाम दक्षिण पक्षास्ते पन्थानो त्तरगामिनः।
पूर्वापरा नता मार्गा दक्षिणोत्तर तर दीर्घिकाः॥
ब्रह्मा परादिपूर्वान्तं षट् कर्णं शिरान्वितम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

षण्णेत्र भित्ते विरथ्यातं द्वारोपद्वार संयुतम्।
स्वस्तिकं स्वस्ति भद्रञ्च स्वस्तिदं त्रिशिखानतम्॥
डालमुत मुखा. मुखा रथ्यस्य विन्यासं तु चतुर्विधम्।
धर्म नन्दाष्ट भागेषु व . . . . ।
उत्तराभिमुखो येतं माकाय न्नेति विश्रुते।
प्रादेशिनी स्यात् प्राच्याद्यं संव्याद्यं धनदेशिनि॥
उपकाचारव्यं तन्नाम्ना चोदिष्ट मुपदेशिति।
आदिरचाकायं विन्यात् संपूर्णं नाम संमतम्॥
खल खल नाम विख्येयं स्यात् प्रागुदाग्दि गतायतम्।
निरायतं प्रच्यावं स्यात् नाम्ना समकारं मतम्।
चक्र प्रवार्तिन: सम्यक् चान्यत्सा मान्य मान्दिरम्।
सप्त द्वीति चतु वप्रक प्राकारा ह्युप भोगकम्॥
89 अन्त बाह्ये तथा न्तस्तु त्रि प्रकारे त्रि भोगवत्।
नगरं शिबिरं दुर्गं वप्र मावृत पार्श्व तम्।
शरी रात्मानि मद्द यस्थं सप्त धातु समावृतम्।
तद्वत् प्रच्यावं राज्ञो . . . गृहा रक्षा विशेषजाम्।
सर्वै ते राजधानीया राष्ट्र सं पाल पाल नाम्।
सप्त दुर्गपरिरक्षितं गृहं सप्त सागर समावृतं परम्।
सप्त धातु वृत मद्य मात्म . . . . देवधारणीश पालि नाम्॥
पूर्व मुखा मुखं नाम्ना सौभद्राख्यं द्वितीयकम्।
विशाल कन्यकोशं स्यादेकैकं तु चतुर्विधम्॥
द्वादशा कृति नामानि विन्यासादिवदा . . . . ।
कस्कृत मनुसृत्यैवं नीथी सूत्रं प्रसारयेत्॥
सम भाग विच्चे सूत्रे ब्रह्म सूत्रानुसारि तत्।
अयुग्मा शमलं कार मार्गं नाम्ना प्रकीर्तितम्॥
सम भागं समायुक्त मध्ये . . . . मार्गवत्।
वस्तु प्राकार संयुक्तं वस्तु त्रामिति स्मृतम्॥
मण्डूकं परम शायी चासनं चेति तान्त्रिका।
वस्तुकं प्रति कल्पयन्ते देवता न्यास निश्चयम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

रक्षार्थं देवतावेश्म . . . . ।
. . . . . . सर्वतोभद्रं समभद्रं तथैव च ॥
७० दिशाभद्रकमित्येवं तेषां विन्यासमिष्यते ॥
चतुरश्रं पुरं काशीति शत भागसमन्वितम्।
वस्तु विन्यासमेवं हि प्रत्येकं कल्पयेत्पदम् ॥
वस्तुव्या · · · भागेष्वेकांशं ब्रह्मणः स्थलम्।
तदीयक्षेत्रमावृत्य मेकं स्यादन्तरापणम् ॥
तस्माद्बहिर्द्विभागे तु पश्चाद्वेपान्तरापणम्।
अन्तरापणकान्तस्थे महामार्गं चतुष्टयम् ॥
पन्थानं चैकसर्वत्र चतुर्दशसमन्वितम्।
मार्गान्तरगते भागे षट्कपङ्क्ति त्रिमार्गका।
महामार्गानुमार्गश्च क्षुद्रमार्गा गवद्वजाः ॥
ब्रह्मपृष्ठं चतुर्मर्म वंशपट्टचतुष्ककम्।
कोष्ठीमध्यगतं तन्मध्यं विन्यासे सर्वतस्त्यजेत् ॥
चतुरश्रायताकारं कार्यं वस्तु निवेशनम्।
महामार्ग विशालस्य चतुरंशैकहीनकम् ॥
अनुमार्गगतक्षुद्रास्तत्पादोनं विस्तराः।
महामार्गानुमार्गश्च क्षुद्रमार्गमिति त्रयः ॥
आभ्यन्तरमानं तु ततश्चत्वरसंयुतम्।
तत्पादोन विस्ताराः पक्षाबाह्यसमाश्रिताः ॥
सौभद्रमिति विख्यातं सर्वतोभद्रमुच्यते।
षड्भागेष्वेकभागं तु ब्रह्मणः क्षेत्रमिष्यते ॥
७१ तद्ब्रह्मस्थानपरितः पदमेकान्तरापणम्।
बाह्यान्तर · · · श्चाष्टौ वीथीकं सर्वं चैवमिष्यते ॥
मूलब्रह्मावृतासम्य गर्भौ ब्रह्मानुसारिणः।
षट्कैकं तत्र संप्रोक्ता स्यान्तरापणकेन च ॥
नव भागसमायुक्तं नवानां चक्रव · · · ।
अतिवैशेषिकं ह्येयं प्रत्येकं कल्पयेत्पदम् ॥
चतुष्पथाष्टदशांशं त्रिपङ्क्तिसप्तनवांशकम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

स्थूलाणुत्व विभागेन विन्यासो संख्यानुसारिभिः।
स्वस्तिकस्य तु विन्यासं प्रवक्ष्याम्यनुपूर्वशः॥
वस्तुव्यास त्रिभागो च बाह्ये नैकपदं भवेत्।
त्री
परितः शेष भागं तु ब्रह्मांशक समावृतम्॥
ब्रह्मादित्यकयोरंशं तयोः पार्श्वगता नकाम्।
नैरृतं वारुणं चैव वायव्यं दक्षिणोत्तरम्॥
ऋजु तिर्यग्गता मार्गाः स्वस्तिकाकार बन्धना।
प्रधानं तु महामार्गं मनु मार्गं च मार्गकम्॥
वंशका रज्जु मार्गाश्च दलज मार्गानुसारिभिः॥
नवात्र रथ्यां मूलं बाह्ये रथ्यान्तरायकम्।
पञ्च भागैक मध्यस्थ मावृतं ब्रह्म मण्डलम्॥
प्राच्यो दीच्यास्तु षण्मार्गाः स्वस्ति भद्र समान्विताः।
पञ्च ब्रह्म समारम्भ पञ्च - - — · · पदान्वितम्॥
92 पञ्चक्षेत्रं तथौ वैकं त्रि त्रिसं रथ्यान्तरायणम्।
स्वस्तिभद्रमिति ख्यातं प्रशस्तं वास्तुकोविदैः॥
सप्तांशे मध्यमे चैकं ब्रह्मालयस्य · · · · ।
षष्ठ दीर्घ द्विभागश्च द्वि भागं पुरतो गतम्।
सर्वत्र स्वस्तिकाकारं प्राग्वद्दुर्गान्तरायणम्॥
पञ्च ब्रह्मान्वितं क्षेत्रं पञ्च द्विति यथा तथा।
मनं प्रदक्षिण गतो स्वस्तिकं त्रिखनानने॥
नव भागैक भागं तु ब्रह्म स्थानं नवांशकम्।
नव ब्रह्म मुखं नन्दी नव नवान्तरायणम्॥
नव राज गृहोपेतं स्वस्तिकोग्र मुखं मतम्।
स्तौ · · · · · · महामार्गास्तु षट्याः॥
पूर्वोक्तेन प्रकारेण विन्यसे मोस्तु कोविदः।
स्वस्तिलक्षणं सर्वं सर्वतोभद्र नामके।
सप्तभद्र मथाष्टांशे · · · कांशं ब्रह्मणो भवेत्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

... द्वे वृतारस्सम्यक् त्रितिकाश्चान्तरापणाः।
ब्रह्मानुसारिणो ब्रह्मक्षेत्र मष्टौ समावृताः॥
आपणं चान्तरे बाह्ये प्रत्येकं नव सम्मता।
आसंक्रमात्समारब्याता बाह्ये मङ्गम....॥
.... एकुचीच्चाना ह्या दशैव महापथा।
दिशा मध्ये दशांशैकं ब्रह्मक्षेत्रमिति स्मृतम्।
93 ब्राह्मणः परितश्चैकमन्तरापणमिष्यते।
तदेव परितश्चाष्टौ बहिश्चाष्टान्तर...॥
नव ब्रह्म भवक्षेत्रं नाना पण समान्वितम्।
ततो वि परितश्चैकं महामङ्गलकं पुरम्।
तदेव परितो मार्गे मङ्गलं बाह्यरथ्यकम्॥
आप्रकीर्णकामित्युक्तं समाश्चान्तरापणम्।
विशालः विपुलक्रान्तं विक्रमं विजयाङ्गकम्॥
तेषां क्रमेण विन्यासं प्रवक्ष्याम्यथ क्रमात्।
विस्तारे तत्त भागं स्यादेकं ब्रह्मपक्षं भवेत्॥
ऽकान्तरापणाश्चैव तु बाह्येऽष्टान्तरापणम्।
पूर्वोक्तेन क्रमेणैव चत्वारः स्युर्महापथम्॥
अन्तरान्तरे तस्यो पथ्यान्स्तं प्रकीर्तिताः।
ऽताद्विशालकं नाम्ना नन्दावर्तमथाकृतिः॥
पञ्च भागैक मध्ये स्याद्वृत मेकान्तरापणम्।
तद्वहिश्चावृते भागे चाष्टौ वैवान्तरापणाः॥
बहिर्मङ्गलमावृत्य पन्थानो नाडिकासमा।
ब्रह्मक्षेत्राणि पञ्चस्युर्दश मूलो समाश्रयम्॥
विपुलक्रान्तमित्युक्तं पूर्वोक्तक्रमतो विदुः।
विस्तारे सप्त भागे तु ऽकांशो ब्राह्मणः स्थलम्॥
वृतान्तरापणाश्चैको बाह्येऽष्टान्तरापणाः।
९५ नङ्गाह्यांशो चतुष्कर्णो ब्रह्मस्थल चतुष्टयम्।
मूलब्रह्म उपाश्रित्य पदं राज्ञो निवेशनम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

पञ्चाश्रैः समायुक्तं नव पञ्चान्तरापणम्।
अन्तर्बाह्ये तु संश्लिष्टमन्तरापणमिष्यते॥
प्रकीर्णकमलङ्कारं मार्गं नन्द्यावृतीतया।
ब्रह्मचातुष्कलो बीथी मार्गे . . . . . तान्।
महामार्गान्तु मार्गादि क्षुद्रमार्गा गलद्विजान्।
दण्डद्विक्रमाभियुक्तं वदामि विजयाङ्गिकम्॥
नव मार्गैक मार्गेण मध्ये ब्रह्मस्थलं विदुः।
यथा वृतपथ स्या . . . . . नव मार्गकाः॥
नव ब्रह्मस्थलोपेतं नव राज गृहान्वितम्।
सर्वेषु वस्तु वैकल्यं चतुरश्रायताश्रयोः॥
मण्डलं चायताश्रं षट्कुटं कोश . . . ।
प्राग्वदेवोक्तं विलक्षणं स्याच्चतुर्दिशि॥
सैकद्वित्रि चतुर्मार्गैः संद्राङ्गमुखवर्तनम्।
सर्वेषां कृति मानेषु चतुरश्रायतक्रमेत्॥
विन्यासेमा . . . . . .)
द्वात्रिंशद्दण्ड विस्तारं चतुर्दण्डं प्रवर्धयेत्।
अष्टद्वादश दण्डैर्वा तत्षोडश कार्मुके॥
संख्या प्रवृद्धान्त चतुरश्रावरेशाध्यतं क्रमात्।
95 तेषां च चतुरश्रं स्याद्विस्तार द्विगुणायतम्।
श्रेष्ठं * मध्यमं हीनं निकृष्टं पादहानितः॥
दण्डकं तु चतुर्थांशं विनाशं चतुर्विधम्।
सर्वाश्रामप्रमाणानां संख्या षोडश संख्यया॥
रूपवेश्मविधाने तु विन्यासं नाम उच्यते।
पद्मं गरुड पक्षं च स्वस्तिकं कल्पतश्चैव हि॥
क्रौञ्चमार्गे वज्रनाभञ्च नन्द्यावर्तमिति स्मृतम्।
सौभद्रं सौम्यकं चैव वर्धमानं चतुर्मुखम्।
श्रीभद्रं सर्वतोभद्रं द्वादशस्यास्तु वेश्मनाम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

वस्तुमानं प्रशंसन्ति चतुरश्रा यताश्रयोः।
प्राकाराकार धारणम्।
एकभित्ति विधानं च द्वादश स्तम्भ भित्तयः॥
मोक्ष मध्य महीनं च
चतुरश्रे - - - - - - नन्द्यावर्त त्रिकोणकम्।
शकटं च मृदङ्गञ्च स्वस्तिकं हस्तिकुम्भकम्।
कौकुटं मञ्ज मित्येवं द्वादशैव प्रमाणकाः।
प्रान्तपार्श्व गतं वेश्म विस्तृतं चक्रव - - - -।
· · · · स्यात् विदिक्षिणो दाने गायतः।
पृष्ठतः पुरतः क्षेत्र शोभनं स्यात् प्रधानके॥
याम्ये सौम्ये ~~क्षेत्र शोभनं~~ महच्छाशालये सौम्ये याम्ये
[तथैव च।
· · · - - - - - - - - · · · रणीपते॥
९६ प्राक्प्रतीची महाशालये प्रतीच्यां प्राचितं तथा।
रोगश्च भयमाप्नोति नृपस्य रिपुपीडनम्॥
विस्तृते चैव निर्यूहे व्यत्यस्थे वस्तु · · · · कम्।
वस्तु प्रमाणकं चैव तद्बाह्ये विकल्प मानकम्॥
यजमानस्य जन्मर्क्षे नामर्क्षे वा विरोधिकम्।
यवां गुल्फि कोल कला च मागिकं वितास्ति हस्तं धनुरज्जुम· · ॥
· · · तुश्च योजन मान बीजकं गृहर्क्षे राशौ शकयोनि सम्पदे॥
ग्रामे नृपेन्द्र सदनावृत मार्गयुक्तं सालालय वर्ण गज वाजि पदातिरथ्यम्।
तत्सं प्रकीर्णक महानग · · · · दुर्गं पुरं परिखया सहितं मयोक्तम्॥
॥इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे दुर्गादिकरणं नाम
द्वाविंशोऽध्यायः॥

॥श्रीः॥

ओं। सर्वेष्वेशो द्रुणक्ष्मापति नरपति वारुणौ यक्ष कूरशास्ता·
ग्राहि प्राकारे सेनापतिवर मुख राजान्द्रियाणां हितेनाम्।
वेश्म प्राकार गोपुर मतपथ निचयैः सप्तपञ्च त्रिभिस्त·
द्वेकेनां शेन चाश्रयं बहु विध बहुलो यामि वक्ष्ये समेतम्॥
९७ महापुर्यां क्षितिभागेन मध्ये तत्प्रचुयो च्यापि।
चतुरश्रा समाकारं भूपतीशस्य मन्दिरम्॥
चतुरश्रं चतुर्भाग प्राग्दिग्गस्यं पृथुश्रुते।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

तत्पश्चा सप्तभागैकं दक्षिणे चापरे मतम्।
चतुरश्रायतं वित्त राजा चैकांशकं गृहम्॥
अन्ये वा नवभागैस्या प्रतीच्यां मण्डलायतम्।
वैश्यो दितं चतुर्भेदं विविधं व्याससम्मितम्॥
सर्वं स्वाकृतिषु ज्ञेया ह्यातुरश्रायतास्तुतौ।
तयो स्वकृति मानेन तन्मात्रं ग्राह्यते न्वितम्।
निकृष्टं हीन मध्याख्यं श्रेष्ठमानं चतु- - - ।
. . . - - . . दनु ग्रामिनस्ते॥
वस्तु मध्यगत मण्डु दण्डकं विस्तृतं चतुर मुख्यतं समम्।
दण्ड मान सह पीठ वेदिका राजि कोष्ठ कमला सना सनम्॥
वेदिकायाः प्रमाणं तु नीत्वा पञ्चादि दण्डकम्।
दक्षिणे चोत्तरा राज राज देवी गृहं भवेत्॥
वेदिकाः प्रागुदक् हृदय सूत्रं वेदी गृहं पुनः।
वेदिका परया... म्येतत्सूत्रं मध्यनृपालयम्॥
तदावृतस्य कुड्यस्योत्सेध मेकादश स्मृतम्।
त्रिहस्तं विस्तृतं तस्य परितस्स्यान्महापथम्॥
सप्त हस्तं ततो नीत्वा नवदण्डावृतालयम्।
98 दश हस्तार्धदक्षौ च व्यास भित्तिस्तदावृताः॥
त्रिप्रकारा वृता वीथ्यो रथ्या राजेरथो बहिः।
द्वात्रिंशद्दण्डकं नीत्वा रश्रायतञ्च संयुतम्॥
महा मर्यादि भित्तिस्तु विस्तीर्णा पञ्च रत्निभिः।
विलक्षणा त्रिगुणोत्सेधा नासौ नो- - - - भिका॥
भित्ते रथ्यान्तरे मार्गास्तो दण्डो रथ्या नकाम्।
अष्टौ नव दशैकादि दश द्वादश वालकाः॥
पालक द्वि त्रि भिरावृत्य प्राकार विस्तृतान्तरम्।
षडष्ट दण्ड - - - - - समावृतम्॥
त्रिप्राकार त्रिभोगञ्च त्रिपङ्क्तिश्च नृपालयम्।
रूपेश्वर गृहाद्बाह्ये परितः शिबिरं भवेत्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

 R 3828

सामान्यमिदमुद्दिष्टं विशेषेण विधीयते।
. . . . परिखाद्वित्रि दण्डकैः॥
वृत मार्गो चतुर्दण्डैर्विंशद्दण्डैर्गृहावली।
वेश्मावल्यावृतो मार्गास्ते चतुर्दण्डमानतः॥
वप्रमार्गः त्रिदण्डस्यात् प्रा- - - - - - ।
. . . . सर्व सत्वनिसंशयः॥
प्रारम्भकाले साक्रान्त्ये प्रमाणे निश्चितात्मनाम्।
तयोर्वृद्धिक्षयं वास्तु नृपते विपदाकरम्॥
स प्रमाणं तु पौराणं यदोच्छेत्तद्विव - - - - ।
99 . . - - - - प्रतीच्यां रिपुभिः कृशः॥
दक्षिणे मरणं स्याद्धि तस्माद्वृद्धिर्न चेष्यते।
तद्वास्तु परितो वृद्धिः समन्त व प्रशंसिताम्॥
पौराणवस्तु परखण्डितमान यु - - - -
. . . पमिति चेन्नि जमद्रनाशम्।
तस्य प्रवृद्धि रिति ना समते समन्ता
दित्थं समस्त हृदयं जगताव स्वयं भूः॥
प्रागङ्गणं प्रवाबं स्या प्रगवा गङ्गणं ज्वरम्।
दक्षिणे जयंद राज्ञां नैऋत्याम् रिपुवर्धनम्॥
प्रतीच्यां पुत्रमित्रार्द्धिः पाश्चि मोत्तरके मृतिः।
उदीच्यां कोशवृद्धिः स्यादीशाने मरणं ध्रुवम्॥
पुरतोऽङ्गणकेकोष्ठं संश्लिष्टं पश्चकत्रयम्।
पक्षदेशे जनेकोटि पञ्च प्राब्दा वसानकम्।
अतिविपुलतराङ्गणं विधेयं
नृपति गृहाग्रे पुरतो न्नतं मतं स्यात्।
बहिरभिहित मन्त्रबद्धपथालो
कनमिजवाजि रथादि यातुरङ्गैः॥
स्यादायते महयम वस्तुनस्य तस्मिन्प्रसादय्येव समान सीमम्।
वस्तु प्रशस्तं हि जनैस्तथातो शस्तं नृपेशस्य जयावहं तत्॥
स्यात् सर्ववास्तुक विधेयपद प्रकारं मण्डूकवत्परमशायितवत् समस्तम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

100 तद्दिव्यवास्तु पुरभे विषयप्रदेशे त्वष्टैवकुर्यु - - - - ॥
. . - - - - - - - . प्रशस्यते ।
अथान्योन्य गतं वस्तु संमिश्रं नेष्यते बुधैः ।
पदकाद्यास्तु विन्यासा योग्याः पूर्वोक्तयोर्द्वयोः ॥
शेषयोः सौवलादीनि स्कन्धावारणे योजयेत् ।
पुरं नाम्ना तु संयुक्तं वेश्म नाम विदुर्बुधाः ।
सर्वत्र सर्वतोभद्रं प्रशस्तं पुरनामनि ।
व्यासो यामे तु पञ्चांशो नाला पृष्ठे मुखे शतकम् ।
शेषे भवन वांशोक्तं ब्रह्मायत्त नवांशकम् ।
तदेकाशीति भागेषु पञ्चांशं ब्रह्मवस्तुकम् ।
तदन्त वेदिका पीठं शतपादादि मण्टपम् ।
अन्त र्गोपे सभायुक्तं प्रपा प्रासादमेव वा ।
आश्रितांशो भवेन्मार्गे रथेन तुल्य स्वलूरिका ॥
चतुर्द्वारे चतुष्कर्णे सभाकार विवर्जिता ।
चतुर्महयगता शाला भवेत्तीर्थ मठासनम् ॥
ब्रह्म सन्मुख देवानां भागे परमशायिको
प्रासादो विष्णु भागे स्यात्त्रैलोक्यं तद्बहिः - - ।
. . कैर्मा गौरस्तु परितः पञ्चसप्तनवांशकाः ॥
द्वार हर्म्य मरीचांशे चापि वे कोणिता वरे ।
दक्षिणे राजधाम स्याद्विमानं प्राचि वो जयम् ॥
101 सप्तभूम महान्याद्य - - - - - - स्वराम् ।
स्वास्ते च सर्वतोभद्रं चतुश्शालं च मालिका ॥
प्रहीण शिखर गोवा वनीश सुरवा वहा ।
मनोहरञ्च श्रीभद्रं मितरं चापरे मतम् ।
शाला हि वर्धमा - - - - - मिका ॥
उदीचि श्रेष्ठ विन्यासस्तु नासं वल्पो विशालकाः ।
उशीर मालवास्ते च नन्द्यावर्तं प्रासाद वासकम् ।
प्रवेश मानं प्राच्या मक्षु णान्तु महत्तरम् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

स्थाने ... परिखा प्रोक्ता स्यात्तु दण्डक विस्तराः।
परिखा परितो मार्गाः स्याष्ट यष्टि विशालताः।
तथाष्ट चत्वारिंशद्भिर्वैश्मावाले रथ्या कृता॥
तस्यैव परितो मार्गा - - ।
चतुर्दण्डं तथा वप्रं प्राकारं सप्तहस्तकम्।
दण्डे नैकेन विस्तृतं नागस्फुरितबन्धनम्।
अष्टादण्डादि स्वर्यन्तं परिखा विपुलं कुरु॥
बाह्याभ्यन्तर मानं तु प्राकार विपुलान्तरम्।
तस्य द्विगुण मानेन शिबि राष्ट्र मिष्यते।
तस्य द्विगुण मानेन सीमा सर्वजनालया॥
प्राकार पञ्चवासाश्च परिखाश्चलसनी रिता:।
वप्र प्राकार मित्येतद्वा ... द्विः प्रशंसितम्॥
102 पञ्चावरणकं सप्तावरणं द्वि त्रि चतुष्टयैः।
अतः परिवृतं युक्ति युक्त मैश्वर्यं नियोजयेत्॥
स्थानीय नागरं मयावह योन्याभूतं
सांग्रामिकं विजयसेन चातुर्विध्यं स्यात्।
पूर्वोक्त योस्तु वहितास्तरसौ सहाया
शोभद्वये समुद्रिता स्वबश्च सौबलायोः॥
स्थाना स्थितं तत्कुलभूपतिर्वे
स त्र्यादि गर्भं नगरं वारिष्टम्।
स्थानीयमस्मिन् सुजवं सुजातं
तत्सप्त दुर्गैः परिवेष्ट्य मिष्टम्॥
शाखा त्रयैरत्र धरापतीन्द्रैः,
रात्रं तृणैर्वा जल गर्भ युक्तम्॥
वेलापगारण्य युतं हि नाद्ये ... गतञ्जगत मित्यभीष्टम्।
आरण्य युक्तं रण निम्नगाढ्यं सांग्राम यात्रे विहितं तु धाम॥
सांग्राम मेतद्विजिते प्रणीतं गर्भत्रयाढ्यं विजयं विदध्यात्।
स्थानीयाति हितं कर्म नेतरास्मिन् ... ।
... सुस्थिरं दृढम्॥
प्रथमावरणे प्राच्या मवान्यां वा प्रशस्यते।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

पाश्चिमे चोत्तरे चैवा रम्भो चैवं पूज्यते।
प्राकारस्तु* चतुर्दिक्ष्वाँ मूर्ध्वोन्नतसमाहितम्॥
103 बाहेरभ्यन्तरे चक्रे मार्गा हृद्य भवानुयात्।
प्रागदक्षिणापरोत्तर निम्नोन्नतं विपल्करम्॥
अनक्रावनताग्नित्ति रत्यब्दे श्रीकरं भवेत्। परम्।
स्वामि विक्रमिदं श्रोष्ठं विन्यासे वस्तु भागिकम्।
द्वादश ज्ञ दशाष्टौ चोत्तमं मध्यमाधमम्।
पञ्चैक त्रित्रि भेदं स्या जनमानं प्रकीर्तितम्।
दशाष्टक षड्शाष्टाष्ट षट् चतुरंशकम्।
स्वामिनं प्रतिमानञ्च यथा सं प्रतिमानकम्॥
त्रयोदशैकादश नव वस्तु स्वामि विकाशिका।
द्वादश नव सप्त मास्ते प्रतिमानकार नवांशं भवत्सं प्रति
[भागिकम्।
स्थानीयादिवनद्धिप्राप्ते वनेतान् भागान् सदा सदान्।
अष्टादश विधं ज्ञात्वा विन्यसेत् स्थपति क्रमात्।
विन्यास स्त्रीमानं हि भवाष्टापदके स्थितम्।
मध्यमैकं विधातास्या तास्मिन्नव नवांशकम्॥
अन्तर्बाह्यांशकं सर्वैस्तुरा स्व पदके वालिम्।
अन्ता वस्तु विवेशार्थं अजोशं नाकीर्तिता मता:॥
वंशवर्णचतुष्कं च पदं सान्ध त्रिंशत्कम्।
सिरा यासु च लोष्टाद्या स्तेबामनुगता कीर्तिता:।
वाह्येषु विषमा कींचि लक्ष्येतं निर्विशत्यापि॥
104 तेषामुपरि वल्लीन्हान्सर्वत्र परिहारयेत्।
चि त्रिविगिरिनिस्थान रक्षार्थं वस्तु पर्यन्तकाष्टि:।
अष्टावेषां कुंनारित्यां ।,द्योयं धारणीन्द्र जाम
उक्ता ~~[illegible]~~ गदिनया रयुतं विजे तु:। इच्छ पुरस्ताद्दरि वर्गसंघ
षट्सेन चा च्छन्नपशो न युक्तम्॥
॥ इत्यागस्ते वास्तुशास्त्रे स्कन्धावारविन्यासो नाम
पञ्चविंशोध्यायः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

ॐ

उत्ताना मण्डपे चैव यो प्राकारो नागरसम्पदाम्।
तिस्रो लेखा विख्यातव्या ·मास प्रामाण्य चोदिता॥
वायु मूलादि दाक्षिण्ये अग्नमुत्तरसीमकम्।
प्रमाण विहितं ह्येवं विदिक्सूत्रं द्विगाग्रहम्॥
गर्भसूत्रादि विन्यासं दक्षिणां पर मूलकम्।
प्रमाणसूत्रमानेन प्राकारं परितो विदुः।
ते पि चतुर्विधा ज्ञेया शिला काष्ठेष्टका मयाः॥
वार्क्ष वृक्षस्तु संख्याख्य फलकाः पादकान्तरम्।
काण्डजं कटकं वन्यं प्राकारस्तु चतुर्विधम्॥
105 आग्नेयका मध्यं मृत्तिकास्तथा पक्वेष्टका मयम्।
अजपाषाण पाषाण श्वेत कृष्ण शिला निर्मितम्।
नगराख्या वृतं दुर्गं ख्याता भीस्सुरव प्रकम्॥
पूर्वो क कारणे प्रोक्ते मन्येवा मिद मुच्यते।
शाला दश नव सप्त हस्तो ग्रो राज भूतः॥
सप्त पञ्च सार्धहस्तो वणिक्छूद्रान्य जन्मनाम्।
चतुस्त्र्यंशाद्विभागैको मूलव्यास स्वतुङ्गकः।
ऊर्ध्वे मान मध्यो मान मव गाढं यथा बलम्।
त्रि चतु पञ्च षड्भागे एकांशो नाग्र विस्तरः॥
छत्र शीर्ष वद्धमितैव राजादि सम्मतम्।
वैश्य शूद्रादिकान्येषां कापि मस्तक मौरवत्।
लुपा प्रच्छादनं चैव सूची कुड्म कपटकम्॥
स्वास्ति काकार संयुक्तं नासिकाभिरलंकृतम्।
सर्वे वामेन योग्यं स्यात् प्राकारं - - - - ।
- - - - - नगरं तथा नन्द्यो विशालकम्॥
अन्यत् त्वावृताः प्रोक्ताश्चतुर्दिक्षु महागृहे।
वास मानं चतस्रस्ता आयाम्य त्यासु पाशायम्॥
सापत्ये प्राकाराख्ये प्राहुर्मेद्या बहिर्गताम्।
बहिस्थ्या कीर्तितं राज पत्नी धान · मा शायम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

तथावृत्य स्थिता स्सर्वे गृहाश्चान्या मिथायिनः।
सार्वभौमसदनं सभोदितं वर्ध्य मानमिति कीर्ति वर्धनम्॥
106 देशभूतिकरमीति नाशनं कोशतास्पदमत्त्व स्थितं परैः॥
चतुर्मुखमिदं वेश्म पदमीश्वर कान्तकम्।
मध्ये ब्रह्म पदं ह्येक प्रासादं चतुराननम्॥
मण्टपं प्रमुखे भद्र मङ्गणं चावृतं पचम्।
खल्लूरिका वृतं बाह्ये चतुर्दिशि विमानकम्।
चतुष्कर्णं चतुष्कूटं ब्रह्म प्रेक्ष्य मुखान्वितम्॥
चतुर्दिश्यङ्गणान्तर्ये सभा वाद मण्टपो भवेत्।
तस्याश्च दक्षिणे वामे विमानं पृथिवीं जयम्।
उत्तरे दक्षिणे शास्त्रं वामे तु महिषी गृहम्॥
चतुष्कोट्यां सभा युक्तं परितस्तु खल्लूरिका।
चतुर्दिशि महावासो नृपदे विशुभ प्रदा॥
उत्तुङ्ग दक्षिणे चैव पाकीमेऽपि विधीयते।
उत्तरे पूर्वदे . . . . . तोत्सेच मध्ये वयते॥
कर्णते लाङ्गले देशे देवीनाम्ना विमानकम्।
चतुर्दिश्यङ्गणं शस्तं शेषे वापि विमानकम्॥
पक्ष मालया वृतं विधादन्तरं गण मार्ग . . . . ।
. . . . रितो मार्गं द्वार शोभादि भूषिता॥
परितो वेदिका श्चैव भोगशाला गृहाङ्गणम्।
रक्षसां चारिका . . भैस्सह भाङ्गण मुखान्वितम्।
विमान वेशनं प्राच्यां दक्षिण . . . . . . ॥
107 राणाजेन मादिनाम्।
समुदित सिंह सिंह सौम्यं नाम गृहं सार्वभौमस्य।
चतुरङ्गं ब्राह्मणः स्नेत सिन्धु कान्तं समीरितम्॥
तन्मध्ये वेदिकावृत्यां पीठं पैतामहं वरम्।
वि मान मण्डल . . . . प्रपावास्याव्य संज्ञकः॥
विमानं ब्रह्मकान्तस्या च्छत्री भद्र मण्टपं मतम्।
अङ्गणं परि मार्गश्च पदेनैकेन भत्सते।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

अङ्गणां शार्धभागेन परिवृतस्तु खलूरिका।
चतुर्दिश्याङ्गणान्तर्ये शस्तम्भ प्रपा भवेत्॥
तयोः पार्श्वद्वयो रष्टौ प्रसादास्समुदाहृताः।
चतुष्कर्णो समं कुर्यात् खलूर्यां सर्वसद्मनि॥
महादेशे महादेशे विमानं बहुभूमिकम्।
खलूरिकावृतं स्वं स्वं देवीनामन्तरे गृहम्॥
कर्णे लाङ्गल देशे तु महिषीणां निवेशनम्।
सर्वत्र परितः पश्चात् पदेन पयोङ्गणम्॥
तद्बाहिरावृते अंशे प्रासादास्सर्वयोषिताम्।
अन्तर्मार्गं गणाश्चैव निरीक्ष्य त्रिगणालयाः॥
ततोऽपि परितो मार्गाः पदेनार्धेन योदना।
चतुर्दिक्ष्वङ्गणं वेश्य भोगोपकरणालयम्॥
पूर्वायां दक्षिणायां चोत्तुङ्ग द्वार हर्म्यतः।
108 मण्टपे नाट्यशालाया वा खलूर्या द्वारबन्धनम्।
कूपं पुष्करिणी चैवा स्थानं दीर्घिकासमा॥
पश्चिमे चोत्तरे देशे चैशाने लोल पर्वतम्।
पश्चिमोत्तर . . . . भक्तःपुर नचोच्यते॥
गृहं चतुर्दिशि प्रोक्ता वर्षमानाभिधायिनः।
श्री वर्धमानस्य सर्वे प्रासादाः प्रार्थिता कुर्वैः॥
नन्द्यावर्ताभिधो - - - - - - ।
तत्समं पञ्चभूमं वा पश्चिमे मध्यमं महागृहम्॥
वस्तु पोतत्समपञ्चं माहिषी गृहमुत्तरे।
पूर्वे पूर्वोक्तवद्द्वारे प्रसादं स्वप्रमाणतः।
तदा प्रत्यक्षिता स्सर्वे सर्व . - - . . ।
. . . देवी गृहोत्सेधो हीनोत्सेधा प्रशंसिता॥
यम्ये सौ मे त्र्यंशेतु मणिहाटकतोयभुक्।
प्रमुखस्याङ्गणाङ्के सजेद्धि श्रोत्रस्वपिके।
द्वार . - - - - . . . मेतत्।
पञ्च त्र्यैक भागेन चाङ्गणादे भवेन्यतः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

उदग्नो रस्यलग्नोवा नवपङ्क्त्य वितानिचौ।
आगतो विष्टिताकारं पुच्छं वज्रभूतो परे॥
पक्षस्थाने... पक्षं तस्माद् गरुड पक्षकम्।
यदि.... दागते ह्येते ह्यैवं प्रासाद बालकम्॥
109 दक्षिणेतु भवेत् दैवा कावर्तं दिश सन्नम्।
श्रीभद्रं श्रीकरश्चैव तिलकादि तथा ग्वितम्॥
तत्पूर्व रङ्ग गणिका विहारा न्यस्तथोतपे।
शाला भि सर्वतोभद्र सूर्यकान्ता भिधाचिनौ।
कर्तृ भद्रायतं चोक्ता प्रासादाश्चोत्तरत्र हि॥
सर्वाचीतं श्रीविजयं प्रमुखाः सर्वबालकाः॥
जन मन्यत्तकर्तव्यं प्रासादो वास्त्र हेतुकम्॥
बहिस्था बहिरावृत सप्तामे विंदित पुच्छक मोदर पक्षकः॥
परिवृतांश गृहैर्विहगौर्वृतो विहगराज गणेषु गृहो भवेत्॥
मध्यस्थे स्थण्डिले बा ब्राह्मे पदे परम शायिके।
पैचके ब्राह्मणः पीठं वेदिकान्तस्य मण्टपम्।
तस्यां प्राच्यां प्रतीच्यां तु तरस्यां दिशि स्थिता॥
सप्त पञ्च चतुर्भूमा स्थपन्नो महागृहाः॥
प्राच्यां प्राच्ये त्रिकद्वारं प्रासादे बहुभूमिकः॥
चतुष्कर्णौ चतस्रः स्युः पूर्णा गाराद्विकासना।
भक्ता भोजन संगीतं गेयन्वेव गृहाः क्रमात्॥
गृहाश्रणो बहिर्भागे स्वस्त्याकार समोदयाः।
कुटकोष्ठ युताश्चैव चाङ्गणे चरवल्लरिका॥
पक्षयोः पुच्छके शेषे क्षेत्रे त्रिपञ्च भागके।
शाला द्वे बहलः प्रोक्ता पश्चानो वृत मालिका॥
110 चतुष्पञ्च तलो पेता पञ्चांशैः शाङ्गणं महत्।
महेन्द्रस्य सभाकार्या अङ्गपाद्य तु दक्षिणे॥
उत्तरस्यां विनिर्दिष्टां समेयं श्री प्रतिष्ठितम्।
मरो चापि चतुर्दिक्षु महाधाम महीपते।
प्रासादो विजयाद्युक्तः प्रासादोदय मीरिताः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

जयान्तं भानुकान्तं स्याद्वावासं दक्षिणं शाले।
सो·· ङ्गं भासितं वर्चं मान माशा मुखादिकम्॥
हर्म्यं वास्त शिरो श्रीकं पार्श्वे मुख्य वासानि।
श्री कान्तं कर्णशालादि वास प्रासाद मुत्तरे।
पूर्वे तु पूर्व रङ्गं स्यात्स्वास्तिकं . . . . . ॥
अवाक् प्रत्यगुदक् प्राक्षु विमानं वास गेहकम्।
मेना गृहं श्रीनिवेश मन्यदप्यागते मतम्।
शोभानि पूर्वं वस्तु ज्या योजये स्वास्तिके सुधीः।
- - - - - -. योजनं वा विधीयते॥
उद्यान वन विन्यास मुत्तरत्र विदुर्बुधाः।
दीर्घिका सलिला कीर्णा कूटं गोत्र जलाश्रयं।
इयं स्यात्स्वास्तिकं वेश्म राजराजे . . . . ॥

तेकर्ण भद्रकम्।
स्वास्तिकं सिंहविन्यासं नन्द्यावर्तं तु सैन्धुकम्॥
श्रीभद्रं दक्षिणाशायां वास प्रासाद वामकम्।
चतुष्कर्णं सभावासं वृत मार्गं स्थलूरिका।
प्रागु . . . .
लीलये जला लयम्।
प्रगवादिगतं कूटं सो ना लोकन हर्म्यवत्।
दक्षिणापर दिग्भागे गोयवादि स्थला लकम्॥
अपरोत्तर दिग्भागे मपनीता स्थाने . . . . ।
. . . शागतं व्याम सप्त प्रासाद संवृतम्।
प्रधान नद्यास्तत्रैव मध्ये स्वामि विमानकम्॥
उत्तरे राजपत्न्यास्तु विमानं मध्यमेवरम्।
प्रतीच्यां दिश्या(ना)च्यां तु आलयं तुलयमानकम्।
प्रत्युदीच्याङ्गणं श्रेष्ठं दुर्गा व्यामोह गोपुरम्।
अवाक् प्रत्याग्देशायां तु मध्याङ्गणसभा भवेत्।
तदावृतांशे सद्मानि वानिता वांङ्गतानि च।
प्राकाच्यो बहवो मार्गा मार्गं युक्त्या न कालया।
अपरोत्तर निक्षेपं यथा स्याद्दक्षिणा परे।
प्रागवागुदिशि मध्ये तु सभा साङ्गण संयुता॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

रत्नाष्टापद वस्त्रादि मण्डपाकारमिच्छया।
प्रागुदग्द्वयमे वीथ्यं सहितं चागणं सभा॥
चागायोनेन मिश्रं स्याद गजा नाशनालयम्।
महेन्द्रे राक्षसद्वारं प्रथावं न तरत्र हि।
- - - - -
उत्तरापरयोर्वैशो मुख्यसद्मानि निर्दिता॥
112 नाम्ना वनीशस्य तु पश्चात्कारण्यं धाम प्रशस्तं तत्र केसराङ्गम्।
बाह्ये बहिर्मिश्च मके गृहाङ्गं ब्रह्मासनोपेत मथोयथार्थम्॥
पूर्वप्रवेशस्त्री चतुःस्तम्भं स्यात्तद्दक्षिणे सद्म तत्र विमानम्।
तथापरे पश्च तथान्वितं वा तद्दूनमिष्टं महिषी विमानम्॥
[तथापरे पश्च तथान्वितं वा तद्दूनमिष्टं महिषी विमानम्॥]
व्यासायमे सप्त्वा माजिते डाल्मे नन्दे मागे पश्च के पञ्चमीनेः।
क्षेत्रं तरत्र्यंशके मण्डपान्तं मार्गो बाह्ये बाहुकेन्तः स्वलूरीम्॥
तद्दक्षिणे महाराज च्छन्दं सर्वाङ्गसुन्दरम्।
कान्तिवर्धनमन्यत्र वाचं स्यात् स्वर्णमङ्गलम्॥
प्रहीणादीश्वर स्त्रीव हर्म्यं वावीशमन्दिरम्।
श्री च्छन्दके श्रीविशालाख्य प्रासादं स्वास्तिकं गृहम्॥
वर्धमानमपि प्रोक्तं मपरे वस्मान्दिरे।
अभिषेको भितशाला विक्षेया परदिश्यपि॥
उत्तरे मध्यमं गर्तं मन्त्रमन्याद्वि मानकम्।
नन्द्यावर्तान्तु तिश्शाला प्राच्यता महिषीगृहे॥
मरीचो द्वार हर्म्यं वा प्रख्यातो नैकभौमिकः।
स्नानस्या गाराल्लादैकं द्वितलं - - - - - ।
व्यजपेच तथा युक्ति स्यात्प्रयोगी निवेशनम्।
तत्रापि च तथाकार मस्यं गोपनार्थं तु गोपुरम्।
अवान्प्रत्यं गुदक्प्रत्यं गुदक्प्राक् - - - ।
गणाधसभाशान्तेन वानिता समीति गीतयोः॥
1113 सभाङ्गण स्कुरावर्त सेनायर्गं न क्रमात्।
प्रायोगिक प्रवेशार्क विलोक्य • विपुलाङ्गः॥
- - - - - - तत्रकामं यथोचितम्।
बाहिर्वीत पथा श्रेणी पाति पत्नी गृहान्तरा॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

एकौ द्वौ वा त्रयो वापि बहवो वानितालयाः।
दक्षिणे स्वानिका · · · · · ।
पश्चके चतुरश्रं स्यात् स्थानी यांशे तदा यते॥
एकभागमजस्रेतं वेदिका सन मण्टपम्॥
चतुर्दिशि चतुर्वक्त्रं चतुर्गोहमुद्योरितम्।
चतुष्कर्णौ सभा प्रोक्ता रज वास · · ॥
· · भद्रे सप्त भूमस्तु योगकान्तादि सौधकम्।
वासं योग विशालं स्यात् हर्म्यं वा मालिका च वा॥
पश्चिमे मुख्य वासः स्यात् तस्मिन् विजय वर्धनम्।
सर्व जीत · · · · · · विमानानि गृहाणि च॥
उत्तरे राजकन्यास्तु सदनं कर्णभद्रकम्।
वर्धमान मथा नद्या विमानं वास मुच्यते॥
पूर्वस्यामेव शालाया नागते दक्षिणादिषु।
प्रासादः पूर्व रङ्गाख्य रति कान्तादयो गृहाः।
चतुष्वष्ट षोडश वा एकैक दिशि सम्मतम्॥
प्रमुखे चाङ्गणं प्रोक्तं पञ्चद्वय समन्वितम्।
114 भोगायतन वैशेष्यं सोमं [illegible] वं वास मन्दिरम्॥
मार्गस्य चान्तरं कर्णं सभा कारा समन्वितम्।
वंशावन सिरासूत्रं कर्णं मध्ये विवर्णितम्॥
द्वार प्रासाद मुत्तुङ्गं प्रासादं मध्य मण्डपम्॥
दक्षिणे पूर्वके द्वार माणे वा पीचे कूपकम्।
वीथी मध्ये गृहाः कार्या द्वार विद्धि विनिन्दितम्।
जन्या वृत सनं मार्गं मित्यै कौ गणसं त्रितम्॥
नृपेन्द्रस्य महावेश्म सर्वा रति मिदं कुरु।
आयताश्रं वज्रवाहं त्रित्रिखण्डैक मध्यमम्॥
प्रासादं प्रमुखे नृत्य मण्टपा त्वं कृतास्तथा।
प्रासादपार्श्वयोश्चैव द्वौ वासावन्तरे मतौ॥
पश्चिमे पूर्वके वापि चाङ्गणे द्वारशोभितम्।
प्राग्द्वारे नृपतेश्शास्त्रकुत्सितं पश्चिमाननम्।
उत्तरे च तथा विष्टं द्वारः स्याद्दक्षिणे मतम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

कैलासच्छन्दका वास्तु प्रासादा धाम्नि दक्षिणे।
श्रीकान्ते वास गेहं स्याद् हर्म्ये वा मालिका भवेत्॥
. . . . स्वर्णभवने स्वाङ्गं पुष्पच्छन्दादयो मताः।
भयाङ्कं वास गेहं स्यात् स्वाक्षिके सुखसद्मनि॥
नन्द्यो विशाल नाम्ना स्युः प्रासादा सप्तता ~~सुखे~~ महताः।
धान्ये धाने सुखा शाला श्रीकरा निहिता मताः॥
115 तथा पद्म वसन्तादि प्रासादा स्वागते मताः।
मार्गो लयान्तरे वंशो (वक्त्रादीनां च मध्यमम्) (स्वस्तीयाष्ट बलाङ्गेषि) शाला भवन नये कुषे॥
पङ्कजा नारती धाम प्राच्युदीची च विन्यसेत्।
प्रवेशभवना सव्ये आर्यायतन निधयेत।
आर्ये तथा नवल्ले च वापी कूपोदवानकम्॥
अन्तः पुरावृतं देव्या श्यालय श्वान्तरालये।
बाह्ये शक सभा वेश्य सभयो जा गृहावलिकम्॥
सज्जारमा . . . कूणं प्रमुखे भवेत्।
सर्वस्मिन्नाकृतौ धानं स्वामि चित्त वशाद् द्विजः॥
नन्द्यावर्त त्रिमार्गौ क वल्ल सेत समन्वितम्।
आसने वेदिका वेश्यं मण्डपं - - - ।
प्रतीच्यां च तथा प्राच्यां महिषायतनं भवेत्।
दक्षिणोत्तर मध्ये स्यात् सभाया कूणा भूषणी॥
प्राक्प्रत्यग्भागरे राज देव्यायतन मङ्गणम्।
दक्षिणोत्तर सोमान्ते . . . . . - - ।
. . . . . . स्माधीश वेश्मतः॥
आशोभ श्लक्ष्ण वर्तीन चक्रवर्ती तथैव च।
तथा ... चक्रवर्ती च द्वीपनाथ कृतिः स्मृतः।
चत्वारो राजराजास्ते पूर्वोत्ता स्त्रिविधा स्मृताः॥
116. भवनानि नवोत्तानि वेश्मान्येष्टा यथाक्रमम्।
दानमार्गे च विस्तारो दण्डमाने प्रवेदयते॥
तद्वीज मूलांकुर नाम धेयं जघ्याष्ट भद्र प. ओ तु रक्षा दण्डः।

तेभ्यः क्रमेणोत्क्षेपणं विदध्यात् तद्द्वादश द्वादशसीम मानात् ॥
पिङ्गदण्डैश्चतुर्विंशा षड्विंशैस्ततस्तथा ।
द्वात्रिंशद्भिः क्रमेणाष्टौ तोबीजमानं समुत्क्षिपेत् ॥
षड्द्वाविंशाद्धिरेवाष्ट चतुर्दशाभि रच्यते ।
षोडशाद्वा दशस्य प्राद्यैः रङ्कुरायामे वर्ध्यते ॥
नवाष्ट सप्त षट् पञ्च चतुरश्चैव पुरस्सरः ।
त्रिंशत्पञ्चाष्टकाद्येन नव मानास्समाहृताः ॥
एतेभ्यः पूर्वमानैस्तु वर्धयेत्पूर्वमानकम् ।
एवं वेश्म प्रमाणं स्यात् दण्डमानेन सम्मतम् ॥
मूलबीजप्रमाणानि नवानां चक्रवर्तिनाम् ।
अन्येषां भूतां मानं मङ्कुरः परिपठ्यते ।
युवराजादयश्चाष्टौ नवैते चक्रवर्तिनः ॥
तेषां प्रमाणे संमिश्रं यदि चेन्नाशमाप्नुयात् ।
उत्तुङ्गस्त्वोदितं मानं मितरस्य न कल्पितम् ।
प्रतिलोमाच्च गृह्णीयादनुलोमं प्रशस्यते ॥
चतुरश्रसमाकारं चक्रवर्ती गृहं वरम् ।
अष्टांशाधिकबीजायां शोभं पूर्वं परे हस्त ॥
117. अङ्गणार्थं विहारार्थमुद्यानार्थं यथेष्टतः ।
बालालोकनकार्यार्थं शोभे तोयं निवेशयेत् ॥
उदितव्यासमानस्य मन्तर्मण्डलमिष्यते ।
सर्वेषां महीहर्म्याणां तु तत्र शालायाश्च संभवेत् ॥
शालालये प्रयास्तेन सप्त पञ्च त्रयेमताः ।
त्रिःप्राकारपयश्चरव्यातं भोगं पूर्वमुदीरितम् ॥
दण्डमानेन तस्यैव प्रवक्ष्ये भागमानतः ॥
पीठद्वयाग्रे वेश्म बहिष्ठमुपपीठकम् ।
त्रिचतुष्पञ्चभागेन सालरवानपर्यालया ।
अन्तर्भित्ते महानस्यास्याभिर्यन्ता प्रकीर्तिताः ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

चत्वारिंशच्च पञ्चैव वास्तु चाण्डित मण्डकम्।
बाह्येषु शिबिरे तस्मात् स्थाण्डिलं चाण्डितं मतम्॥
वस्तुव्यास त्रिभागौ कारस्तिः पञ्चाङ्गं विभज्यते।
शङ्कुद्वित्रि चतुष्पञ्च प्राकाराकार पङ्क्तयः।
तेषां तावन्त गोत्रास्तत षट् सप्त वर्तनात्॥
सप्त प्राकार परिखा पञ्च वलय पङ्क्तयः।
पञ्चाङ्गं शेन पञ्चानां सालादीनां प्रमाणकम्॥
सप्त त्र्यंशेन सप्तानां शालादीनां विधायिता।
अन्त वै स्मावृत सालास्त्रि सप्त रथ्यो तुङ्गका।
तास्मिन् द्विहस्त हीनास्ताः कोष्ठा नास्सप्त भित्तयः॥
118 स्वोदय त्रि चतुर्भाग मूलव्यास समान्विता।
पञ्चांशेनाग्रता छत्र शीर्षोत्तर वाजना॥
चतुस्त्र्यंशो च्च पूरट्ठा बाह्ये हि स्फुरिता न्विता।
पञ्चानां चापि सप्तानां शालादीनां प्रमाणतः॥
दण्ड मानेन वक्ष्यामि श्रुत्वा . . . . . . ।
. . . . . . चतुर्दिक्षि समीरितम्॥
मण्डपस्य चतुष्पार्श्वे प्रासादो नैकभूमकः।
चतुष्कर्णो सभां कुर्यान्मालिका मण्टपावृतम्॥
119 सप्तभूमं महाराज चन्द्रं दक्षिण दिश्यलम्।
विजयः प्रासादकश्चापि पश्चिमे सप्तभूमकम्॥
सर्वाङ्ग सुन्दरं चैव योगकान्त विमानकम्।
स्यात्पञ्च तलमित्युक्ताः प्रासादः प्राच्युदीच्यपि।
चतुर्भूमामिति प्रोक्तं त्रिभूमो विशेषतः।
द्वारशाला च कर्तव्या प्रदक्षिण गतागते।
प्रासादस्यान्तरे कर्णे विमानं मालिकालयम्॥
अन्तः पुरवृतैर्मार्गैः बहिर्मण्डल संवृतम्।
परितो मार्गके बाह्ये देवानामन्तरालयम्॥
पश्चिमे चाङ्गणं कुर्यात् सकारं मालिकावृतम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सङ्करः पृष्ठदेशे वा गन्धं मण्डप मण्डितम्।
सभाकारं तु कर्तव्यं नृत्त क्रीडादि योग्यकम्॥
बहिर्मालाकृतागार मुद्यान पञ्च मङ्गणम्।
तद्बहिश्चाकृते मार्गे सर्व भूतक सङ्ककम्॥
प्राग्द्वारे दक्षिण द्वारे मुत्तरे वापि शोभनम्।
अङ्गणं प्रमुखान्तःस्थं सभा पार्श्वद्वयान्वितम्॥
प्राग्द्वारे दक्षिणे शक्ता दुर्गा वाचस्पती रता।
राजायतने संप्रोक्ता सर्व विघ्न विनाशनी॥
पश्चिमे चोत्तरद्वार मन्त स्साले विनिर्दितम्।
उद्यो च्युस्थान भूमिः स्यात् सवापीकृत दीर्घिका॥
120 दक्षिणे चाङ्गणं कार्यं बल्ली लोकन हर्म्यकम्।
स्वास्तिकाकृतयो मार्गा देव्या वेश्म समीरितम्॥
वंश वर्ग शिरा सन्धौ हृदये षट्कमुत्सृजे-- ।
वस्तु मध्ये परित्यक्तं मार्गायतन मध्यमम्॥
इत्थं गृह विशेषेण विवाङ्कं परित्यजेत्।
सर्वतो भद्रकं वास्तु राजराज निकेशकम्॥
वेश्मानि द्वादशोक्ता न्येवगस्त्येन महात्मना।
उत्तुङ्ग गोपुर पुरी परिखावृताद्व
र्व प्रादि मार्ग ~~नृप वेश्म वितत कैश्च~~ परितस्तु गृहावलिः स्यात्।
प्राकार मार्ग नृपवेश्म वितत देशैः
प्रेयवैव वास्तु विवयान् व्यपनीय कुर्यात्॥
॥ इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे राजवेश्म विधानो नाम त्रयोविंशोऽध्यायः॥

— x —

ॐ
॥ श्रीः ॥

स्थानौ च स्थान भागेन स्थानौ च त्रिविधं मतम्।
भवने मन्दिरे वेश्मान्तः पुर गणं भवेत्॥
निवेशने राजद्वारं च प्रतिशाय महागृहः।
ब्रह्मार्ये मादित्याग्नेषु देवेषु हि यथा क्रमम्॥
121 सङ्ग्रामं विजयं व्यालं स्यात् त्रिंशद्दण्ड मादिकम्।
ततो ष्ट षोडशाष्ट त्रिकार्मुको त्क्षेपणं त्रिधा॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

उत्तमं मध्यमं हीनं निति मूलप्रमाणतः।
यावन्मूलप्रमाणं तु तावन्मानं समाहितम्॥
तत्तद्विस्तारमानेन त्रिचतुष्पञ्चभागतः।
परितः शिबिरं कुर्यात् वेड्डलैः परिपूरितः॥
बाह्ये स्तेनसमं कुर्यात् कण्टकद्रुमसञ्चयम्।
धान्वन्ते द्रोहिखात्यात् तस्य पञ्चाष्टयष्टिभिः॥
अष्टाष्टशीतिदण्डैस्तु शिबिरं चतुरंशकैः।
उत्कृष्टं मध्यहीनञ्च त्रिमानं परिपठ्यते॥
गजपक्षयुतं द्येकं मार्गादि बहुमार्गकम्।
त्रिदण्डाद्योजविस्तारं तावन्मार्गान्तरं गृहम्॥
वेश्मप्रति मुखं कण्ठं कुट्यमुल्लोचं जालितम्।
बहिः शिबिरमेवं स्यात् परराजप्रवेशनम्॥
मुखस्य विस्तारमत्राहं वक्ष्ये · · · · ।
· · · · · · · पूर्वरङ्गायतक्रमात्॥
मौलिवेशायताः शालाः प्रशस्ता वास्तुवित्तमैः।
मण्टपे परितो मार्गो मार्गान्तरसमन्विता॥
खल्लूरिकावृतं कुर्यात् वेश्याः कर्णान्तरे गृहे।
परितस्तु महामार्गो मालासदृशमालिका॥
122 मार्गान्तरे द्विपक्षे च वेश्यावासगृहो मतः।
प्रमुखे चाङ्गणं पार्श्वे सभा चान्तर्विशोभितः॥
वमूलिकावहिर्बन्धनम्।
पार्श्वयोः पृष्ठतश्चैता द्वे तिस्रो मालिकालयाः।
मार्गान्तरशताश्चैता
वस्तु पृष्ठे च पक्षे च दशशालं तु सङ्करम्॥
सर्वतोभद्रनामादि शालाभिरभिभूषितम्।
पार्श्वे मे चाङ्कणा कार्या मालिका सखल्लूरिका॥
इन्द्रकान्तप्रसंयुक्तं मण्टपं तु महत्तरम्।
मध्ये कूटं तथा कर्णे खण्डशाला मुखान्तरम्॥
शतस्तम्भसंयुक्तं वृत्ता सुचितसंयुतम्।
उद्याने तु प्रतीच्यां स्याद् द्वापि कूपसमा मता॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सर्वत्र परितो भागे सर्वभोगान्वितं मतम्।
पूर्वस्यां दक्षिणस्यां च द्वार प्रासाद मुच्छ्रितम्॥
क्रीडा पर्वत मुत्तुङ्गं प्रागुत्तर दिशिधयते।
उद्यान दीर्घिका वेश्यं वाले वाले च पादपाः॥
आर्या च हानी पक्षा द्वा रहस्यापि प्रदक्षिणे।
श्रीभद्रक मिदं नाम्ना सर्वभूमस्य मान्दिरम्॥
इन्द्रकान्त मिदं विद्यात् सर्वतोभद्र वेश्मनि।
द्विपदं ब्रह्मणो मध्ये मण्टपो वा सभा प्रपा॥
प्रासादो वापि कर्तव्यं चतुर्मुखमिति स्मृतम्।
123 चतुस्फुट विमानं स्यान्मण्टपं स्यात्तदावृतम्॥
अन्तर्मार्गं बहिर्मार्गं वस्तुकीर्णं समन्वितम्।
परितो मण्टपं सम्यक् . . . . . . ।
. . . . . जायां तथैव च॥
पश्चिमे चोत्तरे द्वारं विन्द्यतं सर्ववेश्मसु।
प्राच्यां प्रतीच्यां चोद्यानं कौबेर्यां पद्य याम्यके॥
दीर्घिका कूप वाप्यां चो दीच्यु स्थान गाः सभाः।
क्रीडा पर्वत मीशाने पूजितं पृथिवीपतेः॥
विजय प्रासादाख्या शाला वाच्यां जयाङ्गिकाभिहिता।
अपरत्र महाराज च्छन्दयास्य वर्द्ध मानाख्याः।
त्रितलादि तल समेतं हर्म्यं वा भवति त्वन्यान्यपि भवने।
श्रीकान्तं कर्णशाले वा सान्धिमाने सुरवालये।
भवतो पूर्वयाम्यो तद्वत्पो र्वे वा द्वारशोभा स्यात्।
श्रीभद्रे योगकान्ताभि हितं दिशि दक्षिणं स्यात्।
पश्चिमादिक चनाङ्गं चतुस्फुटान्यागते सुखे नैव॥
वालं विपुल भोगं स्याच्छ्री भद्रा द्वय वेश्माने।
पक्षा सव पदं द्वारी प्रासादो मण्टपावृतम्।
खल्लूर्यो वृत मार्ग स्ञ चतुर्दिक्षु समागता॥
चतुर्मध्ये महच्चैत्यं सर्वतो भद्रभूषितम्।
अङ्कणं च चतुर्दिक्षु प्राङ्कणं स्यान्महत्तरम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

124 मण्डपोऽभयपार्श्वे ष्टौ प्रासादाः समुदाहृताः।
प्रासादस्यान्तरे कर्णौ सभालङ्कारशोभिता॥
चतुर्दिशि महाशाल प्रासादो बहुभूमिकाः।
श्रीभद्रं सप्तभूमं स्याच्छ्रीभद्रं दारुणो गृहम्॥
श्रीविशाला द्वयः पञ्चभूमेः प्रासादकोष्ठके।
सर्वतोभद्रमावासे श्रीकरं नान्द्यवर्धनम्॥
सुखे भागनौ चतुर्भूम श्रीवत्स नाभिमानकम्।
नन्द्यावर्ते भवेद्भास मथवा हर्म्यमित्यते॥
स्थानीये चैव मुद्दिष्टं वक्तव्यमिदमागते।
प्रासादास्विह विन्यास· - · · · ।
· · · · - · - खेचराः॥
लङ्केशी सिद्ध कन्या यवन विषयजा रोमका रथ्या कुमारी
हिण्याही द्वीपरक्षा दिशि दिशि विजयाः खेचरस्ताभ्यतस्ताः।
भागे बाह्ये विचारी निग्रडग्रडीतपदबाहुः पूतना नामनारी
वायव्यां पापकेशी ज्वलन पद बहिस्सा चरक्या ह्युयाचे॥
चतुर्णां मार्धिकाराणां मनोपकरणं विदुः।
देवाग्रज नरेन्द्राणां विट्शूद्राणां यथाक्रमम्॥
देवानां पञ्च मानं स्याद्द्विजानां च चतुर्विधम्।
नरेन्द्राणां त्रिमानं स्याद्वैश्यानां मानकद्वयम्॥
शूद्राणां मेकमेकं स्यान्मानानि विविधानि च।
125 ····परं परार्ध्येयं परमाणु समुद्भवम्॥
रश्मिं विमल मध्यस्थेमद जिष्णो विदारणम्।
अच्छे सान्द्रवे रवभ मध्य जो परमाणुकम्॥
अदृश्यं दृश्य तेजांसि रश्मन्तर्ये विदुर्बुधैः।
तदष्टौ रथरेणुः स्यादेहि रष्टा ष्टरोमकम्॥
विरव्यातेलं यवाङ्गुलयं तेन द्वित्रिचतुर्गुणम्।
कोलकं च कला भागं वितास्ति द्विगुणं भवेत्॥
द्विगुणं मध्य ङ्गुलोन्तर्यो यादा त्रिंशाङ्गुलावधि।
प्राच्यो प्रोत्फुल्ल विक्रान्तं विप्र भूतमद्भुतम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

इतिपञ्चाङ्गसंभूताः पञ्चहस्ताः प्रकीर्तिताः।
तस्मात्तु गुणनाशात्तु ···· पौरुषनाडिकौ॥
दण्डकं पञ्च जनयश्च इति पर्याय वाचकम्।
तैरष्ट गणिता रज्जुस्तया मेयान्महान्तरम्॥
मल्लकासन शय्यासु मञ्च पर्यङ्क मेव च।
शिबिका शिल्लिका स्तैव स्यन्दन स्यन्दमानिका।
रथ रथ्या दयो ङ्‌क्ष्या यानि तस्ते स्तु सम्मितान्॥
प्रासादीनां गृहादीनां विहाराश्रमकादिषु।
सर्वेषां वस्तु भेदानां मानमुत्तम रत्निभिः॥
देवागारे नृपागारे ग्राम खेट पुरादिषु।
126 सर्वो विन्यास केवलं दण्डैर्मानं विधीयते॥
रज्जुमानन्तु सर्वाणामेवं मान विनिर्णयम्।
चतुरश्रो चतुश्राणां सकलेनैव योजयेत्॥
आयामानाकृतीनाञ्च नाहायाम विशालके।
विस्तारायाम नाहेच सप्त पञ्च गुणीकृते॥
सकलं त्रिगुणी कृत्य सप्तविंशतिभिः क्षयेत्।
शिष्टे हि गणना लब्ध नक्षत्र्यादि दिनं विदुः॥
याः संख्यास्तास्समापाद्या एक त्रिपञ्च सप्तकम्।
नवपञ्च प्रमाणेतु आयः षड्हिः पुनः पुनः॥
ध्वज धूम हरिश्वानो वृष गर्दभ दन्तिनः॥
काक मालाश्च मष्टौ स्युरेकाद्ये शुभाशुभाः॥
प्रातदेव विद्धं नाम द्वितीये हरिणाहृतम्।
शेष मेकध्वजो वृद्धिं द्विधूम कलहं विदुः॥
सिंहे सिंहासनं गात्र सङ्ख्या राजयोगं तु तुष्टिदम्।
तृतीये वृषभं क्षीण ध्वजधूम मृगश्शुनः॥
द्वालं शुभाशुभं ज्ञेयं चतुर्थे सप्तमे हरेत्।
शान्ति कन्तु ध्वजो वृद्धि धूम सिंहे विलं नयम्।
इला क्षये वृषभे तुष्टिः खरो रोगं गजे जयम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

पञ्चमे नवहीक्षीणं वृद्धिरेशोब्दजादिकम्।
धूम्रो हरिस्त्वा वृषभस्य खरेभो ध्वाङ्क्षः श्वानच॥
सम्पन्नाशो जयो मृत्युरशान्ते यदि हि शिवो नो भवेत्।
127 क्षीणं क्षीणं क्षणं वस्तु वृणां मानं धनुर्विदुः।
ग्रामादीनां गृहादीनां तटाकारामकादिषु॥
निकुड्यावालया सर्वे द्वादशाकृतिसंभवाः।
दण्डैः समस्तवस्तूनि युग्ममानं प्रमाणकम्॥
अयुग्महस्तकं गेयं नृपवास्तु च वास्तकम्।
सकलं वस्तु मानज्ञो वस्तुनन्द त्रिभिर्हृतम्॥
रुण्यं शिष्टहृतं शिष्टं धनर्णं स्वाय मादिशेत्।
नक्षत्रं भुक्तिमानं तु सप्तविंशतिभागिकम्॥
पादजां तदंशस्य नवांशं राशिभोजनम्।
कुजशुक्रेन्दुजश्चान्द्रेस्सूर्येन्दुजसितेतराः॥
गुरुमन्दौ स्वकान्ते वागीशादादि मद्यान्तहान्तथा।
अजकेसरिणो दण्ड मूलान्तर विरामकम्।
आरान्तो निषण्णश्चेति त्रयश्चैते त्रिषु स्थिताः॥
दुहिनाच्च झषो वृषभो मन्दश्शुक्रस्तथेन्दुजः।
वृश्चिको कुम्भे रश्चैव तथा वारे च श्वानच।
सोमाङ्गारौ गुरुश्चैव तुला मिथुन वारि [illegible] धिः।
आर्कि शुक्रं कुचाश्चैते भुक्ता नो निन्दुकः क्रमात्॥
सूर्यं शुक्रेन्दुजे द्वान्तो गुरुश्चौमौ दिने दिने॥
होरा हारा त्रके नित्यं चक्र वत्पारे भुज्यते।
आदित्येन्दुज शुक्र मास ग्रामं पञ्च त्रयो कारकः
128 व्यक्तौ व्यान्तज सूर्यौ गुरु समाशितांशुपादा निहतम्।
तत्प्रत्यक्ष कर्णाश्विनी कापितु स्स प्रत्यय तद्द्वायं
त्रिंशद्वौ च नशीतिकं नवतिकं नित्यं क्रमेण स्मृते॥
अथ दिन गृहवार राशियोन्यंशरूप मश्रमं सूतरो परीक्ष्य कुर्यात्।
प्रतिपुर नगरो गृहार देव द्विज वणिजां कृषिकर्मसंयुतानाम्॥
॥ इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे प्राकार विधानो नाम षड्विंशोऽध्यायः॥

—×—

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

॥ श्री: ॥

राजेन्द्र प्रभृतीनां तु नवानां भूभृतां गृहे।
आशयादि निवेशं तत् सप्त पञ्च त्रिभित्तिके॥
स्थानीयादिषु वैशेष्यं सामान्यं द्वार गोपुरम्।
प्रमाणान्तं कृतोपेतं प्रवक्ष्यामि यथा विधि॥
त्रि: पञ्चादि चतुस्त्रि द्वि हस्तैका··· वर्धनात्।
उत्कैकं सप्त भेदं स्यात् चतुर्विंशजनु द्वायम्॥
निकृष्टे
श्रेष्ठ मध्य कनिष्ठेषु सप्त भित्तिषु।
प्राच्यां पृथक् पृथक् पञ्चमानं पञ्चसु सम्मतम्।
प्रत्येकं पञ्चमानं स्यात् त्रिप्राकारं समीरितम्॥
सप्तांशेन दशांशैस्तु अध्यर्धं त्र्यंशकादिकम्।
(12) द्विगुणं स्व विशालेन तुङ्गमानं चतुर्विधम्॥
सर्व प्राकार कल्पेषु सर्व भौमं त्रिमानकम्।
त्रितलं चैकमानं स्यात् मासाधिके विहीनता॥
मन्दिरान्तर्बहिर्वेशे प्रासादे मुख्यवासवत्।
स्तम्भाधिष्ठानकादीनां मुख्यं परिपठ्यते।
स्थानीय पालने सालं प्रासादाधिकतो नवत्।
पञ्चाना मपरेषां राज्ञां पञ्च तलावधि॥
पूर्वं वान्तु त्रिभूमाद्याः सप्त भूमं तु गोपुरम्।
त्रयोदशैकादशनव सप्त हस्ता द्वातु विस्तात्।
चतुरस्ते द्वयेक हस्तानां वृद्ध्यैकैकं तु पञ्चधा॥
त्रि चतुष्पञ्च षट् सप्त भौमाना मल्पमार्गकम्।
जातिच्छन्द विकल्पेन योगं चेति विदुर्बुधाः॥
पूर्वं वा मपरेषां स्यात् पूर्वोक्तमपरोदितम्।
राजेन्द्र प्रभृतीनां तु चतुर्णां परमन्दिरे॥
त्रितलादून मानं च कल्पयेत् बहिरन्तरे।
प्राकारे कारयन्नेता प्रधानायतनाश्रये॥
द्वारशोभादयः पञ्च तथान्त मण्डलालयः।
देवानामालये श्रेष्ठ स्तद्विधि स्तद्विदो विदुः॥
दैविका विहितं मानं मानुषे नेष्यते बुधैः॥
हीने वस्तुनि तन्मानं हीनं स्यादधिकेऽधिकम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

130 हीने चाधिकमानं तु श्रेष्ठं कन्यसमानकम्।
मूलस्थानं तथा निम्नं वस्तुसङ्करमेव च॥
तत्ताणां सङ्करे राजराष्ट्रनाशकरं भवेत्।
देवावासे नृपागारे बहिरभ्यन्तरेषु च॥
द्वारप्रासादरथ्यत्वं स्वाम्यावासाधिकोन्नतम्।
सर्वेषामेव वर्णानां सर्वनाशकरं भवेत्।
यावन्त्येव तलान्यत्र प्रधानभवने तत:॥
तावन्त्येव प्रशस्तानि तत्र दोषो न विद्यते।
तदधिष्ठान पादोच्चा वृद्धौ नाधिष्ठान पादकात्।
हीने प्रमाण भावित्वात् सर्वसम्पत्क्षयावहम्॥
प्राच्यां सप्ततलं श्रेष्ठं दक्षिणे नावदेव हि।
प्रतीच्यां षट्तलं ~~प्रोक्तं श्रेष्ठं~~ प्रोक्तमुदीच्यां पञ्चभूमकम्।
प्रावृतं विशेषेण महत्स्या नीय गोपुरम्।
कुले पञ्चतलाद्धीने द्वितलं वाश्रये मतम्।
यदि तन्ते कभूमं स्यात् सर्वसम्पत्क्षयावहम्॥
आश्रयस्यैव भुक्तानां दाद्यतान्तस्य वस्तुन:।
तत्रोत्तुङ्गतरं कार्यं तद्बहि: सर्वभित्तिषु॥
परस्पर विशेषोच्चं स्याश्रयावृते।
दानं कुर्याद्विशेषेण राजराष्ट्रविभूतये।
अत: परं मङ्कारमाहत्यं राजयोग्यकम्॥
131 आद्यं श्रीमङ्गलं सर्वविजयं चित्तमङ्गकम्।
कौशिकं नागरं नाम त्रिकालात् सप्तभौमकम्॥
ज्येष्ठांशाधिकादृयं वा द्विविन्यायतमानत:।
गृहीतविपुलायामं चतुरंशोषडंशके।
नाली गृहं तदेकांशं तदर्धं गृ.. पिण्डिकम्॥
तावत्सलिलवातं च खण्डहर्म्यं च तद्बहि:।
गर्भागारसमोत्कीर्णौ मुखे पृष्ठे च कोष्ठके॥
हारायास्तु बहि: प्रोक्ते चायत ज्येशकायते।
चतुर्वर्णौ सभाकार्यो रत्नव्याससमानिक्रमा॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

पार्श्वशाले समेनाहि स्वव्यास द्विगुणायते।
पञ्च···· रष्टभिर्युक्ता हारैव सम पार्श्वका॥
शिखरं कोष्ठकं तेन तुल्यार्ध्यं विपुलोद्गमे।
मध्ये स्यात्तां महानास्यौ कपोत शालायतावृते।
अन्यत्सर्वं यथाशोभमलं कुर्याद्विचक्षणः।
श्रीमङ्गलमिदं नाम्ना राज्ञां श्रीगङ्गलावहम्॥
ऽतदेव सभाकार शिखरं पार्श्वनासिकम्।
ऽाह प्रत्यूह संयुक्तं महावारेष्ट नासिकम्॥
त्यक्त्वा मध्यालस्वरूपं वा जयदं जयदं सदा।
पञ्च द्वशाधिका याम मेकांशं मध्यमे गृहम्॥
गृह नि···· दकश्चावं खण्ड हर्म्यं तदर्धकम्।
132 बहिरावृत मर्ध्यांशं सारो रस्यार्पितार्पितम्।
कर्णसभा स्व विस्तारा दर्घ्या निष्क्रमणान्विता।
शाला विशाल निष्क्रान्ता हरा द्विगुणिता यता।
शिखरस्तु सभाकारं महानासिक्यान्वितम्॥
द्वयोः पार्श्वे चतुर्नास्यो गृह पिण्डाश्च षोडश।
मुख भद्राणि चत्वार शाया मध्योन्नतानि हि॥
प्राग्वदेवतरन्तैव मेतत्स्याच्छ* त्रे भद्रकम्।
तदेव कोष्ठकच्छन्दे शिखरं कौशिकं मतः॥
विस्तारे द्वादशांशस्या दायामे षोडशांशकम्।
नालीगृह महावारं सालिन्द्रं खण्ड हर्म्यहम्॥
प्राग्वद्कुर्याद्वते गर्भागारं समव्यास निर्गमे।
कोष्ठानन पुरे पृष्ठे शिरश्छन्द शालोवन्नासिकान्वितम्॥
शेषं सर्वं यथा शेषं प्रयोक्तव्यं प्रयोक्तृतः।
ऽतत्सप्ततलं श्रेष्ठं नाम्नेदं सागरानम्॥
ऽर्क मनोहराकारं कल्याणं साधकान्वितम्।
त्रितलादधिकं नेष्टं द्वारेक्ष्वद्रे मनीषिभिः॥
अथ देवमनुष्याणां सामान्यं द्वारलक्षणम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

प्रवक्ष्यामि यथाशास्त्रं प्रशस्तं वास्तुवित्तमैः।
नन्दी विशालं नन्दिकरं नन्दिभद्रं सिंहविशालं सिंहविन्यासम्।
श्रीकरं महाराजं ब्रह्मोणामुखं पृथिवीकान्तं पृथिवीजलं पृथ्वीभद्रं
5. भद्रगोपुरं भद्रसुन्दरं भद्रमौलि सर्वतोभद्रं भद्रमौलिकं वस्तु।
भद्रयज्ञनाभं वज्रमण्डलं वज्रमौलिकं नन्द्यावर्तं नन्दीच्छन्दं नन्दी
रुद्रकं चक्रसान्निभं चक्रकूटं चक्रमण्डलं रुद्रकान्तं रुद्रच्छन्दं
रुद्रमौलिकं सूर्यविशालं सूर्यकान्तं सूर्यमण्डलं स्वस्तिभद्रं स्व
स्तिकं स्वस्तिमौलिकं विशालालयं विशालभद्रं विशालनाबीकं
श्रीभद्रं श्रीच्छन्दं श्रीनिवेशमिति नामानि चोत्तमानि॥

तेषां क्रमेण विन्यासं प्रवक्ष्यामि यथाक्रमम्।
नन्दी विशालान्तं कारं विस्तरे चतुरश्रकम्॥
मूलबीजे विभागे स्यादेकांशाधिकमायतम्।
द्वारतारं तु वै शेषं द्वारगेहाय मात्रकम्।
द्वारस्य पार्श्वयोः कार्यं प्रासादं समभित्तिकम्॥
मुखशालार्धनिष्क्रान्ता शालारं जन्मभूमिकम्।
उपपीठमधिष्ठानं स्तम्भान्तर विधानवत्।
द्वारगेहमिदं वक्तं प्रग्रीवमूर्ध्वकोष्ठकम्।
अर्धकोटिसमायुक्तं नाम्ना नन्दीविशालकम्।
तदेव पादुको व्यासो द्वारतिर्यक्कुलान्वितम्॥
अर्धांशानिष्क्रमद्वारं प्रस्तरस्थलशोभितम्।
तदूर्ध्वेहाया कार्यं मण्डलाकृति निर्णयम्।
नन्दी विकरमिति प्रोक्तं पाददेशस्थनासिकम्॥
सग्रीवशिखरस्थूपि शिरो द्वादशनासिका।
134 कुर्यात् महती नासि वेदिकाजालकादिवत्।
आधिष्ठां .... प्रबन्धो द्वारदेशस्तमिष्टकम्।
नन्दी भद्रमिदं नाम्ना द्वारवास्तुपूजितम्।
सिंहभद्रं त्रिभागैकं द्वारताराधिकायतम्॥
विशालपादाधिकं भागं निष्क्रान्तं मुखशोभितम्।
पार्श्वभित्तिकवत्सोपपीठाधिष्ठानपादवत्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

134. अन्तर्गृहं चतुष्पादमस्योन्तर निवेशितम्।
कपोतमिश्रका हृस्य ग्रीवोर्ध्वे मूर्ध्न मण्डितम्॥
ऊर्ध्वं प्रच्छाद्य फलकं पार्श्वं प्रच्छन्नभित्तिकम्।
शिखरं तु सभाकारं ककरीवंशसंयुतम्॥
शिखरे नासिकाश्चाष्टौ कपोते लपाञ्ज षोडश।
जालकैश्च कलाटैश्च वेदिका नासिकादिभिः॥
यथाशोभमलं कुर्यात् सिंहभद्रं हि नामकम्।
तदेव कोष्ठकाकारा शिखरं प्राग्वदल्पकम्॥
नाम्ना सिंहविशालं स्याद्युक्तं हि यथाबलयम्।
शिखरोपरि मध्यस्थे प्रस्तरोर्ध्वाङ्ग मण्डितम्॥
सिंहविन्यासकं नाम्ना द्वारशाला सुपूजिते।
आयतामाधिष्ठानं विस्तारं चतुरंशकम्॥
द्विभागा विकमायामं द्वारमाना विकल्पना।
द्विभागानाविकार्ध्येन गृहपिण्डसमं ततः॥
135 द्विभद्रमुखमेकांशं [illegible] कवरीवंशसंयुतम्।
अन्तर्लीन लिन्द्रं स्यान्नि पञ्जद्वारकान्तरे॥
स्तम्भाधिष्ठान मण्डं स्यान्नि पञ्जद्वार पार्श्वकम्।
शिखरं तु सभाखण्डं चतुर्नासि मुखान्वितम्॥
द्वारशालान्तरोपेतं चतुर्वंशकपोतकम्।
कपोतशालाकूटोपेत मन्तर प्रस्तरान्वितम्॥
कूट कोष्ठ मध्यष्ठादि पञ्जरादि विभूषितम्।
अङ्ग प्रत्यङ्ग संयुक्तं मार्जितं तु विमानवत्॥
विवृतं विवृतं वापि कारयेद्बुद्धिमान्नरः।
दैवमानुष मिश्रं स्याद्धितं हि श्रीकरं विदुः॥
तदेव शाला शिखर मष्ट षोडश कल्पकम्।
शिखरे च कपोते च नाम्ना जलकारं मतम्॥
चतुरश्रं स्व विस्तारं पञ्चांशं शान्तरालयम्।
आयामं द्वार विस्तारं मेकांशं पार्श्वभद्रकम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

पार्श्वे तु भित्तिपादं युग्मं स्तम्भालंकार संयुतम् ।
पादमुत्तर मूर्ध्वोर्ध्वे तिर्यग्गत तुलान्तरम् ॥
द्वारोर्ध्वे चार्धभागं फलका प्रस्तरं नैवदृश्यते ।
तत्रैवोर्ध्वोर्ध्व पादं स्याद्ध्रस्व पादान्तरान्तकम् ॥
अन्तर प्रस्तरोपेत मध्यर्क्षं वक्त्रभी युतम् ।
शिखरं गण्डलाकारं मूर्ध्निस्थं वामदक्षिणे ॥
136 मध्ये द्वारं सभायुक्तं चतुरानन मण्डितम् ।
हर्म्यस्थानं हि सर्वाङ्गैर्नौ रत्नं युक्तहारकम् ॥
शरभो स्तोभिकाश्चैव युक्तोव भोगहेतुकम् ।
जाली गृह त्रिभागं स्या दन्त लीले समन्वितः ॥
गृह पिण्डि सभायुक्तं प्रस्तरोर्ध्वे द्विहारकम् ।
बाह्ये रचित हारञ्च नासि जालकतोरणम् ॥
कपोतोर्ध्वे तले बाह्ये वक्रस्तम्भ सनिष्क्रमम् ।
प्रस्तर स्तम्भ संयुक्तं कपोतोर्ध्वे च सभामुखम् ॥
पाले भद्रमुखाकार गण्ड भद्राङ्क शोभितम् ।
भित्तिकं दक्षिणे वामे पार्श्वे द्वार विनिर्गमम् ॥
. . . . सम्यग्युक्त्यार्पित विभाजितम् ।
युक्तियुक्तं समालोच्य कुर्याल्लक्षण लक्षितम् ॥
शान्तु विजयार्थभूतानां देवानां वस्तुपालनम् ।
द्वार हर्म्य भिदं प्रोक्तं नागत स्सागराननम् ॥
तदेव नागरीकृत शालाकार शिरोयुतम् ।
अन्यत् प्रागवदेवोक्तं नाम्नेदं मकरालयम् ॥
तदेव नागरीकृत सभाकार शिरोन्वितम् ।
पार्श्वे दण्डदलं कारं नाम्नाद्रोण मुखं मतम् ॥
आयताश्रानालि युक्तं पृथिवीकान्तमिष्यते ।
स्व विस्तारं तु षड्भाग दीर्घं बाह्य षडंशकम् ॥
137 द्वारतार मध्याधिक्यं तिर्यग्भित्तिक बन्धनम् ।
निष्क्रमं चैक भागं स्या द्वारं नासिमुख शोभितम् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

शालानामन्तरे हारा नासिका जालकादिकाः ।
अर्पिता नार्पितं वापि निष्क्रान्त क्रमशोभितम् ॥
पूर्वोक्तेन विधानेन अधिष्ठानकरान्वितम् ।
द्वितलादि तलोपेतं शिखरं तु सभामुखम् ॥
ग्रीवाङ्गं वेदिका जाल पञ्जरादि विचित्रितम् ।
ककरीभूतमङ्गाङ्गं मस्ते द्वादश नासिकम् ॥
कपोते द्विगुणा नास्य स्थल पञ्जर निष्क्रमा ।
भद्र स्फुरित मस्ताङ्गं सभाङ्घ्रि मुख मशूकम् ॥
अन्यानि सर्व वर्णानि प्रागवदेव प्रयोजयेत् ॥
सोपान वर्णना मर्धनं गुह्या गुह्यार्ध कुट्टिमम् ।
शिखरं कोष्ठकाकारं कोट्या वोङ्ग समान्वितम् ॥
सभार्ध मुखदेशाङ्गं नासिका स्थूपिकान्वितम् ।
शिखरे मुख पट्टिस्या चण्डादिवलज समान्वितम् ।
पृथिवी जय नामस्या कोष्ठकं स्याच्चतुर्मुखे ॥
तदूर्ध्वे चतुरश्रः स्यात् प्रस्तरं स्थूपिकान्वितम् ।
शिखरे मुख पट्टिस्या चण्डादिवलज समान्वितम् ॥
ग्रीवा स्तम्भोर्ध्व शिखरे चित्रकूट समान्वितम् ।
नासिका स्थूपिका युक्तं प्राचीनो भद्र गोपुरम् ॥
138 भद्र सुन्दर विन्यासं विस्तारे सप्तभागिकम् ।
चतुर्भागाधिकं वापि दैर्घ्यं द्वारात् समान्वितम् ॥
नाळीगृहं द्विभागं स्या कपोत शाला वृतान्तरम् ॥
तद्बाह्ये द्विवर्षा स्थानः कुट्टिमं हारयावृतम् ।
कूट कोष्ठक हारादि पञ्जरार्पित कुट्टिमम् ॥
निष्क्रान्त मध्यभागं स्याद् दङ्ग प्रत्यङ्ग शोभितम् ।
द्वार देशाङ्ग निष्क्रान्तं हाराङ्ग मुख संयुतम् ।
मिपाकं सम्मलं कुर्यात् स्तम्भ पीठोपपीठकम् ॥
कपोत प्रति काश्याङ्ग मावृतोदर्ध्व वन्धनम् ।
मिपाका बहिर्हारान्तु अत्युत्सेधान्तराङ्गिकम् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

तुला प्रस्तरणं तिर्यग्द्वारमूर्ध्वं प्रबन्धनम् ।
जयन्ती चानुमार्गाख्य द्वारानुग तुलानुगम् ॥
खण्डफलकाच्छन्नं साराच्छिद्रमधोमुखम् ।
तदूर्ध्वं स्य तलं सर्वं पादपादोत्तरोत्तरम् ॥
कपोतशाला प्रत्यङ्ग ग्रीवोत्तरमृणालिका ।
सभा च शिखराकारं कर्करीभूतनासिकम् ।
द्वादशा द्विगुणारसमख्य प्रस्तार क्षिप्र नासिका ॥
भद्र सौन्दर्य रत्नाङ्ग भद्रसुन्दर नासिकम् ।
तथैव शिखरस्योर्ध्वे वेदाश्रं प्रस्तरं दृढम् ।
पाद्योत्तर सभा स्तूपि नासिकं भद्रकूटकम् ॥
139 मण्डलाकार शिखरमेवं स्यात् कृत्तमौलिकम् ।
सर्वतो भद्र विन्यासं विस्ताराद्वादिकायतम् ॥
द्वार तार विशिष्टं तु विस्ताराष्टांशकेकृते ।
त्र्यंश भद्राननो वेश द्वि पार्श्वेतु द्वि मीणकम् ॥
स्तम्भ पीठोपकरण प्रस्तरोर्ध्वोर्ध्व बन्धनम् ।
मिणकं द्वारतुङ्गानां योन्यं तिर्यक्तुलोत्तरम् ॥
फलका प्रस्तरं चैव सर्वत्रैव विधानतः ।
कर्णे मध्ये सभाशाला विभागाविसृता भवेत् ॥
विस्ताराद्विगुणायामं कोष्ठं पञ्जरमंशकम् ।
नासिकान्तरितं सर्वं कपोताङ्ग विचित्रितम् ॥
पादभागेन आलिन्द्रं गृहपिण्डिस्तथैव च ।
गर्भगेहं द्विभागं स्याद्विन्यासस्य समन्ततः ॥
कपोतशालायुतं चैव ग्रीवा च शिखरं सभा ।
कर्करी सभाङ्ग वैशेष्य मध्याश्रं चतुराननम् ॥
वेदिका पञ्जरत्ना सिजालकं द्वारतोरणम् ।
सोपानं स्यादलिन्द्रांशे गुह्या गुह्य क्रियान्वितम् ।
विकूतं संकूतं चैव स्तम्भजालक मिश्रितम् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

विंशाङ्गास्य शिरस्यैव कपोते द्विरष्ट पञ्जरा ॥
अन्तर प्रस्तर स्फुरित निर्गतं पाद शोभितम् ।
शालावनं सभा वस्तु मर्दि कोटि प्रकल्पितम् ॥
140. यथेष्ट दिशि सम्बन्ध मध्य स्फुरित भद्रकम् ।
सर्वतो भद्र नामस्या देव द्विजधरा भुजाम् ॥
तथैव गर्भमानं च गृह पिण्डि विशालकम् ।
प्रस्तरोर्ध्वान्तर तस्तम्भ मूर्ध्वोर्ध्वं प्रस्तरं सकोणम् ।
चतुरश्रा भवस्योर्ध्वं पादं च शिखरं समा ।
भद्र मौलिकाभिर्त्यस्या पृष्ठाश्रं वसु भद्रकम् ॥
वज्रनामस्य विन्यासं नवांशात्पञ्च दीर्घिका ।
द्वारताराद्विशिष्टं तु चतुर श्रायता श्रकम् ॥
भागतः ।
त्रि भागा मुखभद्रस्या नाली गेहं त्रि भागिकम् ।
द्वादशांश कृत पिण्डस्या त्रावद्देवोदपातनम् ॥
द्वादशांश खण्डहर्म्यस्या विक्रमेण विशोभितम् ।
कर्णकूटास्तथा मध्ये शालापञ्जर मन्तरे ॥
विक्रमं कोष्ठकानां तु खण्डहर्म्यस्य विस्तरात् ।
उग्र प्रत्यूह मार्गेण विन्यासं स्यात्समन्ततः ॥
मिपाक स्तम्भ पीठादि प्रस्तर स्थल बन्धने ।
पूर्वोक्तेन विधानेन प्रासाद विधिनात्क्रिया ।
गृह पिण्ड्यो कर्तव्यं कपोत शालाकृता मतम् ॥
षडश्रा शिखरा ग्रीवा कर्णरी वल्ल वज्रकम् ॥
द
नासिका स्थूपिका जाल वेदि काभि रत्न कृतम् ।
वज्रनामिमिति प्रोक्तं चतुरश्रं नाभि बन्धनम् ॥
141 प्रस्तरेण समास्योर्ध्वं पादोत्तर तुलान्वितम् ।
कपोत प्रति संयुक्तं मण्डलं वज्रमण्डलम् ॥
तस्योर्ध्वे शीर्षे चण्डदं वज्राकार समाननम् ।
नासिका स्थूपिका पेतं वज्रमालिक नामकम् ।
देवद्विज नरेन्द्राणां रक्षार्थं विजयार्थकम् ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

नन्द्यावर्तविधानं स्यात् पादस्थानाश्रतोऽधिकम्।
विस्तारं सप्तभागं स्यात् त्रिभागं दीर्घमायतम्।
द्वारविस्तारमाद्यन्तं चतुरश्रायताश्रकम्॥
द्विभागं भद्रवक्त्रं स्यात् नालकाद्वि गृहामतम्।
तदर्धं गृहपिण्डिः स्यात् नालसालिन्द्रकं बहिः॥
खण्डहर्म्यावृतं चैव बहिरावृतमंशकम्।
सालिलस्थलमेतत् स्यात् कृतकुट्टिमबन्धनम्॥
अर्पितं कूटकोष्ठाङ्गं हारापञ्जरशोभितम्।
खण्डहर्म्यस्य कर्णेषु कूटं मध्ये तु कोष्ठकम्॥
प्रस्तरोर्ध्वे चरग्रीवा शिखरं वृत्तसम्मुखम्।
ककरोन्नतसंयुक्तं नासिकाद्वादश स्मृतम्॥
चतुर्विंशति तासां तु कपोतो परितास्थिताः।
नन्द्यावर्ते क्रमेणैव जालकं द्वारतोरणम्।
आद्यस्थानादि सर्वाङ्गं पूर्वोक्तेन विशेषतः।
गृहपिण्डस्य परि ग्रीवा वृत्ता वा चतुरश्रका॥
142 शिखरस्तूपिकायोगो नासिकाङ्ग विशोभितम्।
गृहपिण्डे कपोते तु नासिका द्विगुणा स्मृताः॥
गृहपिण्डे बहिस्तस्य सालिन्द्रं कुट्टिमं गृहम्।
खण्डहर्म्यान्वितं चैव हारासंबद्धमौरसम्॥
नन्द्यावर्तमिदं नाम्ना येनाद्विज महोन्नतम्।
गृहपिण्डसमोत्यास साहितं चतुरं नाभिगेहकम्।
शिरोन्नतः प्रस्तरं कुर्यात् चतुरश्राकारसंयुतम्।
तदूर्ध्वे स्तम्भमूर्तीयं शिरोऽष्टाश्रसमाकृतिः॥
नन्दीच्छन्दमिदं नाम्ना तद्वृत्तं नाभिदेशकम्।
नासिकास्तूपिकास्याङ्गं प्रासादवद्दलक्रिया॥
आयताश्रमाद्यस्थानं गोपुरं चक्रसन्निभम्।
नवपञ्जरशालायां द्वारतारं विशोभितम्॥
नाभिगृहं त्रिभागं स्यात् द्वेकांशं गृहपिण्डिकम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सालिलस्थलमेतावत्स्यात् खण्डहर्म्यकम्।
त्रिभागं मुखनिष्क्रान्तं समतोक्तहारकम्॥
मिथकद्वयसंयोगं पादाधिष्ठानशोभितम्।
कणरोभूतसंबन्धं द्वारोच्छ्रित तलोत्तरम्॥
प्रत्युत्तर तुलाबन्धं द्वारातिर्यग्विधानतः।
प्राग्वत्सर्वं विकल्पाढ्यं कपोतशालोर्ध्वबन्धनम्।
143 कूटकोष्ठकहाराढ्यं पञ्जरनासिकादिवत्।
कपोतशालोर्ध्वे ग्रीवा लम्बभाभा शिरोन्विता॥
चतुर्दिशो मुखस्थूपि नासिकाष्टाष्ट मण्डितम्।
चतुरोर्ध्वे तलच्छन्नं प्रस्तरोर्ध्वं द्विमण्टपम्॥
जातचक्रमिदं नाम्ना देवद्विजमहीभृताम्।
पण्डपेन समाग्रीवा चतुरश्रा समाकृतिः॥
स्थूपिका नासिका वेदाः नाम्नेदं चक्रकूटकम्।
तदेव शिखरं वृत्तं नाम्नेदं चक्रमण्डलम्।
नवांशे पञ्जरायाम विन्यासं रुद्रकान्तकम्॥
द्वार विस्तारमानेन दीर्घं दीर्घाक्रमेण च।
तदेव मुखनिष्क्रान्तं चतुर्भागं चतुष्कवत्॥
पूर्वोक्तेनैव विन्यासो यथा युक्तिक्रमान्वितः।
गृह पिण्ड्युपरिग्रीवा शिखरं सर्ववर्तुलम्॥
तदेव कर्णकूटं तु भद्रान्तं खण्डहर्म्यकम्।
शिखरं पञ्जवृत्ताढ्यं विंशन्नासि मुखान्वितम्॥
पञ्जराणि द्विरष्टा स्युः पिण्ड्युमष्टौ च नासयः।
रुद्रकान्तमिदं प्रोक्तं देवविप्रावनीभृताम्॥
तन्मध्ये ष्टाश्रकूटं तु नासिकाष्टकसंयुतम्।
रुद्रच्छन्दमिति प्रोक्तं देवानामेव पूजितम्।
तदेव मध्यमांशे स्यान्मण्डपे रुद्रमालिकम्॥
144 द्विजानां च नृपाणां च वर्णश्रीजयवृद्धिदम्।
विस्ताराद्द्व्यर्धदैर्घ्यं यदेतत्स्याद्विशालकम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

द्वारविस्तारकाधिक्यं व्यासाष्टांशविभागतः।
भद्राननं समव्यासं ककरीभूतकोष्ठकम्॥
नाडीगृहो द्विभागं स्याद्भागेनैकेन पिण्डिका।
शालितलं स्तूपनं चापि खण्डहर्म्ये च तललमम्॥
अष्टकूटं चतुश्शालं सभद्रमुखपञ्जरम्।
कोष्ठकं ककरीवक्त्रं द्वायशानन पादृकम्॥
गृहपिण्ड्योवृतानास्येच स्थूपि विशेषितम्।
प्रोक्तं सूर्यविशालाख्यं सर्वं पूर्वपदेवाहिः॥
तदेव शिखरं तस्य चतुरं गृहपिण्डिकम्।
ऊर्ध्वे प्रस्तर मध्ये तु पादोत्तर शिरस्समा।
स्थूपिका नासिका वेदी प्रासादोक्तवदिष्यते।
सूर्यकान्तमिति प्रोक्तं नरेन्द्राणां जयावहम्॥
तदेव शिखराकारं वृत्तं चेत्सूर्यमण्डलम्।
स्वस्तिभद्रस्य विन्यासं विस्तार द्विगुणायतम्॥
द्वारतारं विशेषेण चतुरश्रायतं भवेत्।
स्वव्यासाष्टकत्र्यंशो वार नाडीगृहो मतौ॥
खण्डहर्म्ये तु बाह्यर्थे तावदेवोदपातनम्।
कर्णौ कूटं तु तन्मध्ये सालायामं त्रिभागिकम्॥
145 हारान्तर मयौ कांशं मिणाका भयामलं कृतम्।
नाडी गृह शिरो ग्राह्या ककरीभूत षण्मुखम्॥
निष्क्रान्तोंशो मुखे कर्णौ कूट कोष्ठाङ्गशोभितम्।
कूटांशाद्व्यंश मायामं कोष्ठं मुख विनिर्गमम्।
द्वारं देशमुखे कोष्ठं द्वार तार समायतम्।
कुड्ये मध्ये महानासि अन्तरे चाल्प नासिका॥
शाला मुख शिरोग्रे तु शक्तिध्वज समान्वितम्।
स्थूपिका वंशनाली च गळ बन्धन वेदिका॥
प्रत्यङ्गच्छन्न मूर्धा च तथा तोरण पञ्जरम्।
अंग प्रत्यङ्गरूपाणि प्रासादोक्त विधानतः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

स्वस्ति भद्रं नृपेन्द्राणां स्वस्ति वृद्धिजयावहम्।
स्वस्तिकाकार नासीच पण्णोत्त प्राक्प्रवृद्धिदम्।
तदेव शिखराकारं समाग्रे मुख नासिकम्॥
ऽतत्स्वास्तिक नाम्ना तु स्वस्ति वृद्धिकरं नृणाम्॥
द्वार नाष्ठी गृहान्तर्थे चतुरं प्रस्तरोपरि।
पादेन्तर वल्लभ्यङ्ग कपोतं प्रति तलोर्ध्वतः॥
द्वादश स्तम्भक ग्रीवा सभा शिखर नासिका।
स्वस्ति मौक्तिक नाम्नेयं देवद्विज महीभुजाम्।
विशालायत विन्यासं षडष्टांश ततायतम्।
द्वार तारा धिकं वस्तु भित्तको परि बन्धनम्॥
146 कृत दित्तम भद्राङ्ग आलिन्द्राङ्ग कुट्टिमम्।
ऽष्टांशं गृहपिण्डिस्यात् द्व्यंशं नाष्ठी गृहं भवेत्॥
अर्पितं खण्डहर्म्यं च कुट्टि मार्पितहारकम्।
गृह पिण्डि तलोर्ध्वे कपोत शालाङ्ग नासिका॥
ककरी मूर्ध्नि शाला चतुराणन पट्टिका।
नास्योऽष्टांश आ मुखम्।
शक्ति ध्वज युतास्थूपि ~~[illegible]~~ ।
तन्मध्ये शिखरोर्ध्वागं प्रस्तर स्तम्भकोपरि। सदा स्थापि गल्ले नास्यं चतस्रोऽष्टौ)
अन्तर प्रस्तरे चापि निर्यूहाङ्ग समाननम्। [प्रबन्धेन॥
ऽनकानेक भूमं तत् प्रोक्तं विशाल नासिकम्॥
श्रीमत्क विमानस्यात्पञ्च भागं विशालतः।
षड्विंश द्वार तोरण विशिष्टा चाष्टौ च षोडश॥
पूर्वान्तान विवानेन [illegible] कार बन्धनम्।
विशालालयं सर्वेषां शान्ति पुष्टि जयावहम्॥
तदेव शिखराकारं विशालायत मिष्यते।
नाष्ठी गृहं त्रिभागेन बाह्यांश मुख पातनम्।
अधिष्ठानादि वर्गाङ्ग बाह्यालं कृत कुट्टिमम्॥
तत्समे ककरी भूतं सभावन चतुष्टयम्।
स्थापि नासिसमोष्ठाग्र कण्ठ प्रस्तर शोभितम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

महानासश्चान्तस्योत्पन्नासवो ऽष्टामूर्ध्नि॥
147 द्वात्रिंशदल्पनासैश्च कपोताङ्गसमन्विता।
संवृतं विवृतं चैव कुट्टिमस्तम्भयोजितम्।
श्री भद्रकमिदं नाम्ना प्रशस्तं भूभुजादिषु॥
तदेकशिखरोद्यस्य प्रस्तरं चतुरश्रकम्।
प्रस्तरोपरि पादं स्यात्प्रस्तरस्तु तलान्तरम्॥
लाङ्गलं कर्णभित्तिश्च चतुर्द्वारमुखं शिकम्।
चतुरश्रकभित्यूर्ध्वे मण्डपं रूपहर्म्यकम्।
तस्योपरि गतं कूटं श्रीचन्द्रमिति नामकम्।
चतुर्वर्णहितार्थं तु गोपुरं कारयेत्पुरः॥
द्वारव्यासं मूलमानं द्विहस्तं तस्मात् वृद्धिर्वर्धरव्यानकान्ता।
त्रिः पञ्चोक्ता द्वारशोभादिकानां पञ्चानां स्याद्देवतालयेषु॥
एकैकस्मिन्व्यासमानेन तथैव स्यात्तद्व्यासादुच्छ्रयः पञ्च एव।
भूताष्टांशदात्तु धर्मांशतुल्या धिका वर्गोत्सेति ते चाकुत्स्र्या॥
षट्सप्ताष्टांशोनकांशो दशांशो वेकांशोनं मूलवस्त्वाद्धि तुङ्गात्।
पादोत्सेधं तत्तदेवास्य दङ्गं छेद्या वेद्या पादः पादमूलात्॥
उपेन्द्रानेषां मिणकं द्वारपार्श्वे विष्टानां ध्रि प्रस्तरांग विदध्यात्।
आदिस्थानं निम्नमत्यस्थलं स्याच्चेत्वं वध्या श्युत्तरत्राधिकारे॥
तस्मात्षट् त्रिःङ्गुलैकाङ्गुलानां वृद्धिक्षीणं द्वारविस्तारसंख्या।
148 पूर्वोक्तेनैवार्धवृद्ध्या तु पञ्च प्रोक्तास्सम्यग्देवतानां नराणाम्॥
स्तम्भाधिष्ठानोच्छ्रयो मूलवस्तु स्तम्भाधिष्ठानोच्छ्रयाणां विदित्वा।
उपेन्द्रोर्ध्वेषो द्वारतुङ्गं हि शिष्टं पीठस्तम्भप्रस्तरं चोपपीठम्॥
त्रिहस्तमारभ्य ततो द्विहस्तवृद्ध्या पुनः स्त्री नवहस्तसीमा।
एकाधिसप्तान्ततलं विशालं शोभादिकं गोपुरनामकान्तम्॥
। इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे गोपुरविधानो नाम सप्तविंशोऽध्यायः॥

—— ✻ ——

। श्रीः॥

सर्वोऽपि पतिराजराजचरणौ पालादिधात्रीभुजां
धामस्थानविधाननामविविधैः सम्यङ् मयोदाहृतम्।

तद्गोपालय तुङ्ग दैर्घ्य विपुलालङ्कार भागक्रमा-

ज्जातिच्छन्द विकल्प कल्प विधिना वक्ष्याम्य विद्वेषणात्॥

सर्वोर्वीपाल भूपानां नवानां चक्रवर्तिनाम्।

महाराजादिकानां तु षण्णामुक्तो गृहः क्रमात्॥ (मः)

महाराजाधिराजानां नवैते चक्रवर्तिनः।

राजबो जावबेडवैते विजया वृद्धि मण्डला॥

तेनाखिल महीपानां षण्णां राज्ञां महीयसाम्।

सप्त पञ्च त्रयस्साल भोगमा गालयो मता॥

149 अस्त्र संग्रहकादीनां न प्रयुञ्जीत बुद्धिमान्।

युव राजादिकानां तु ह्येकावा भित्ति पङ्क्तयः॥

नृपेश महिषीवालान्तरेप गतासनासनम्।

द्वादशारत्निकोत्तुङ्गैश्चतुर्विंशत्सहस्रकैः।

संयुक्ते मण्टप स्तम्भैः श्रीभद्रे भद्रकारणम्॥

तन्मध्ये जासनावेष्ट्यः सारङ्ग हेममण्डपम्।

चतुरष्टांशमारभ्य षोडशांशावसानकम्॥

नाम्ना मालयं तदन्तस्थं नवानां चक्रवर्तिनाम्।

यदि मध्ये विमानं तु कर्तुमिच्छेच्चतुर्मुखम्॥

द्वादशारत्निकाद्यर्धवृत्तौ हीन विधानतः।

अष्टहस्तोन्नत स्तंभ मालयं स्यान्मालिको पमम्॥

त्रिपञ्चांशादिकं त्रि त्रि भागमालयाद्भुतादिकम्।

पञ्चकान्तं तदन्तस्थं षण्णां मध्यम मण्टपम्॥

सप्तार्धं हस्तादि चतुरर्ध हस्तोच्च पादकम्।

प्रासादाङ्ग समायुक्तं पूर्वोक्ताङ्ग समायुतम्॥

ज्ञातसामान्य माहात्म्यं सर्वोर्वी भर्तुरुच्यते।

ब्रह्म मण्टप पूर्वस्यामिष्टयै शालो पनीयते।

सप्तहस्ता द्विहस्ताद्या विस्तारास्तिस्त्रयो मताः॥

सपादा द्व्यर्ध दीर्घा वा चतुरश्रायते च्छ या।

त्रिचतुः पञ्च पङ्क्तैः स्तम्भोत्तले वा विधीयते॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

150 वितस्त्यर्धं त्रिमात्राणां क्षीणाज्जात्यादयो मताः ।
पञ्चो गुल्फाद्या त्रिस्सप्त मात्रान्ता नव विस्तराः ॥
दश नवाष्ट सप्तांशो नागो मूल विशालता ।
मूलभूः स्तम्भ तुङ्गेन तद्वक्षीणो द्विपादकम् ॥
शान्तिकं पौष्टिकं चैव जयदण्डं नवं क्रमात् ।
स्वास्तिकस्वार समो लेख्या यथेष्टद्वार संयुता ।
पूर्वोक्तेषु त्रिमानेषु दण्डकं परिकल्पयेत् ॥
इतरेषु चतुश्शाला मालिका वा विधीयते ।
दक्षिणोत्तरयो स्तम्भ गर्भ मण्डपमिष्यते ।
कुण्ड मण्डलकादीनां निवृत्य स्तस्य मध्यमे ।
चतुष्षट् पञ्च षट् भागो विस्तारो यागको भवेत् ॥
यागोपकरणं सर्वं मुत्तरस्यां विनिक्षिपेत् ।
दक्षिणो यजमानस्य बन्धुस्थानं विधीयते ॥
पत्न्याहं हितमेव स्यादन्यथा न प्रशस्यते ।
दक्षिणे तु तुला भार कूट विस्तारमिष्यते ।
पञ्च सप्त नवारत्नि रधिष्ठानं तदर्धकम् ॥
तदूर्ध्वे विपुलोत्सेधा स्तम्भा श्चाष्टौ बहिर्गता ।
वितस्ति द्विगुणा व्याला स्सुवृत्ताश्चतुरश्रकाः ॥
उत्तरे वाजनं चैव मुष्टिबन्ध मृणालिका ।
दण्डिका ~~[illegible]~~ पलयष्टिर्दृ पृष्ठधारण एव च ॥
151 कायपादं तथा कर्णं पट्टिका स्कन्ध मुञ्जराः ।
पार्श्व वंशसमायुक्तमेव माधुज भाषितम् ॥
विस्तारार्धं बहिर्वीरं बहिर्जालक भाषितम् ।
कूट विस्तारमानेन प्रपाबाराद्बहिर्गता ॥
बारेण सदृशो तुङ्गा नालिकेरादि भिच्छदा ।
तया तुल्य विशालेषं बाह्ये तु परिखा भवेत् ॥
विशीताजुर्न निंबाख्य सहकाराख्य खादिरः ।
राजादनो मधुकाख्य स्तम्भादीनां महीरुहः ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

कूटाधिष्ठान तुङ्गार्धं प्रभा विष्ठान मिष्यते।
चतुर्दिशि चतुर्द्वारं ध्वज तोरण भूषितम्॥
त्रिहस्तान्तरितोत्सेधं द्विस्तम्भं दक्षिणोत्तरम्।
पञ्च षण्मात्र विस्तारं बद्धं कूट मर्धकम्।
स्तम्भ प्रोत शिखा विष्टं तुलयं ताराद्ध तीव्रकम्।
लम्बयेद्वक्रतुण्डेन तुला दण्डं त्रिहस्तकम्।
यथा दृढ घनोपेतं सारदारुमयं परम्।
पूर्वापरायतं वंशो साच्छिद्रं कील कुण्डलम्।
षट् षडङ्गुल मग्नो तु नीत्वा कीलस्य कुण्डलम्।
दृढं बद्ध्वा बकारस्यैतत् द्वि द्वि भूते प्रयोजयेत्।
चत्वारि ध्रुं खलो बद्धा आलम्बय फलकासनम्।
वितस्त्यर्ध विशालोच्चं दृढं कुर्यात्प्रयत्नतः॥
152 धनदे धनगर्भार्धं कूट विस्तार मिष्यते।
नवादि द्व्यो तरा शत्नि गर्भो दशा इति त्रिधा॥
द्वित्रि भागं तथा चाष्ट द्वादश स्तम्भ संयुतम्।
पाद्योत्सेधेन नारत्नि र्वितस्ति द्विगुणा ततिः।
चतुर्हस्तमधिष्ठानं त्रिहस्तं जालकं बहिः॥
अन्तः स्थल मरत्न्युच्चं नवहस्त विशालकम्।
विष्टारदृढमुपाव्यासं तुलो च्छ्रय समन्वितम्॥
दण्ड तारा प्रभा वाह्ये कूटकार समोदया।
कूट विस्तार मानेन परिखान्तो मही भवेत्॥
चतुर्दिशि चतुर्द्वारं सोपाना रोहणान्वितम्।
चतुर्द्वारेषु च द्वार तोरणाध्वज भूषितम्॥
कूटाक्ष स्थल मध्ये तु साष्टहस्त मिष्यते।
तुला भार समा प्रोक्ता वृक्षा ग्रावात्र विंशतिः।
सत्यके वितये स्थान मनया पूर्व मीरितम्।
राजा भिषेक शालायां मण्डपं स्यात्परे परा।
विस्तार दीर्घ मुत्तुङ्गं प्रवक्ष्याम्यनु पूर्वशः।
ग्रामादशादि विस्ताराद्वौ द्वौ हस्तौ प्रवृद्धयेत्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

एकविंशतिहस्तान्ता षट्संख्यास्समुदाहृताः।
त्रिचतुष्पञ्चषड्हस्ता जातिस्तम्भोच्छ्रयाः स्मृताः॥
हीनं विकल्पको ज्येष्ठा ग्रामास्य स्त्यङ्गुलश्च यात्।
153 सप्तमात्राद्विमात्रस्य व्यासास्त्वष्टौ विवर्धिताः।
स्तम्भ विष्कम्भमानेषु जात्याद्या नाधिपाः स्मृताः॥
मूल तारं दशांशांशं सप्तषड्भागहीनतः।
ऽग्र व्यास तयोस्सैनो दर्वोदर्क स्तम्भमिष्यते॥
प्रासादलक्षणं प्रोक्तं पादालङ्कारसंयुता।
स्तम्भा स्तयोत्तरा धारका यथा योगं यथा रुचम्॥
त्रितयादि तलोपेतं बाह्यान्तर्वा रमादिकम्।
चतुष्षडंशके व्यासे स दैर्घ्यं शेन मध्यमे॥
स्तम्भदं दक्षिणे स्वामि मण्डपं मण्डपिण्डितम्।
सप्रदीपं सपर्यङ्कं नित्यश्शौरं स्थितासनम्।
लक्ष्मी दुर्गा मिश्रकोपस्करणं कौतुकं दिशि॥
उत्तरस्यां विधातव्यं मेतच्छ्रौ विजयं भवेत्।
एक भागं द्विभागेन मुख शाला विधीयते॥
शाला तु शिखराकारं किञ्चिन्मध्य सभोच्छ्रिता।
चित्र प्रस्तर सम्पन्ना बाह्यो रस्या प्रभूतलात्।
विस्ताराद्यामके चाष्टौ दश भागौ कृते पुनः।
मध्ये सभा चतुर्भाग द्विभागायत विस्तरा॥
उपरि भागे स्तवौ कोशं शाला तारो द्विभागतः।
कर्णे तु द्विद्वि भागेन मण्टपं सम्या गुत्तरेत्।
एकांशं कर्करी भूत पक्षशीर्ष विशोभितम्॥
154 शालाकारं भवेत्कर्णे मण्टपादुच्छ्रितं तलम्।
तेन तुल्या द्वि कोष्ठस्सैवा सभा मध्यगता भवेत्।
निर्यूहानन संयुक्तं नानाचित्र विचित्रितम्।
सर्वचित्रमिति प्रोक्तमेतद्वौ रस्य संयुतम्॥
बाह्य वीथि सभा युक्तं कर्णौ लाङ्गल शालकम्।
अन्तरे मण्डपो येतं सभा मध्यगता वृता॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

कीर्तिवर्धन मित्युक्तो राज्ञां विजयवर्धनम्।
दण्डद्वारेण चान्यच्च भोजयो ऽभाति भास्वरः॥
बाह्यसद्म मुखद्वारं मध्यभाग गतं भवेत्।
त्रयोविंशत्तथापञ्च हस्तस्तु .. विस्तरम्।
पद न्यैके भिन्ने कार्ये शालायास्तु मनीषिणः॥
चन्दनस्तम्भक क्षीर धान्विनः पिचुमन्दकः।
शिरीष खदिरासन स्तम्भ स्तम्भादीनां महीरुहाः।
हेमगर्भ तुलाभार भिषेकेष्व यमीरितम्।
रत्नादीनाञ्च मध्येषु क्षेत्रस्थान समीपके॥
नवहस्त द्विषष्ट्या वट् विस्तार मन्तवेशमनः।
अध्यर्ध गाहणं दैर्घ्यं नातिरिक्तं न हीनकम्॥
सप्तत्र्यंशाधिक व्यासो दैर्घ्यं प्राक् प्रत्यगायता।
व्यपा यामा हिसञ्चारा द्विद्वि हस्तेन वा बहिः॥
द्विहस्ता कुड्य विस्तार त्रिहस्ता वा तदुच्यते।
155 षडष्ट दश हस्ता वा कौमुदं छत्रमस्तकम्।
इष्टका मृत्तिका वृक्ष पाषाणौ वा दृढौ कुरु॥
स्तम्भोत्सेधा त्रिहस्तादि, नवहस्तान्तोऽस्तु सप्त ते।
चतुष्षडष्ट वट् त्रित्रि चतुस्त्र्यष्ट चतुस्त्रयः॥
षोडशा व्यासजाँ तिस्रो भक्तयष्टषट् स्तु शायताः।
द्विभागं मध्यरङ्गस्या तत्प्रत्यक् गर्भकूटकम्।
गर्भमण्डपकं प्राच्यां तत्पुरोबाह्यवारकम्।
षडङ्गुलयादि अङ्गुल्यं वृद्ध्यारग्राद्धि विस्तरा।
दशाष्ट नवभागेन मूलादग्रातत भवेत्।
प्रतीची गर्भकूटे तु राज्ञो प्रागाननासनम्॥
प्रशस्त मुत्तरेणापि तेनाद्याः पूर्वदक्षिणे।
भान्ति नो दूतमैशाने स्वामिसिंहासने द्वयः॥
पञ्चकान्तमानं तु मन्त्रं नारव्यायतं हितम्।
अङ्गुलेनैक पञ्चाश दायामे रन्ध्र मङ्गुलम्।
उभयो रन्ध्रयो श्चक्रं कौमुदे मुकुलं भवेत्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

गर्भमण्टप देवस्तु मध्ये स्याच्चो बृहस्पतिः।
उत्तरे पङ्कजा वापि भारत्या क्षा रया परे दिशि॥
त्रिकाल बालि पूज्या दुर्गा भूमृतो भूतिदायिका।
श्री सौभाग्यापुरा रोगं वंशाभिवृद्धिं दिशन्त्यमू॥
सभा वा विवृतस्तम्भा पताका भित्तिसंश्रिता।
156 मण्टपो···· प्राकारस्तम्भादीनां धारास्तहो॥
महानस गृहव्यासः पञ्चसप्त नवस्मृतः।
सप्त त्रि नवैकादश रत्नयः कोष्ठ विस्तृताः॥
द्विगुणं त्रिगुणायामा मेरुकूटा द्विवाकृतिका।
अर्धं मौलिक कलशक्रा लाङ्गला वा विधीयताम्।
शमी खदिर खादिर मधूक क्षीरिणो···· मा:॥
स्तम्भानां चोदयो हस्तौ त्रि चतुष्पञ्चभिर्मतः।
उत्थाले चोपधाने च दार्वीकं तण्डुलं रवजाम्।
गन्धरन्ध्रन्त का प्राञ्चिराधिष्ठान तदुत्तरे।
चतुष्पञ्च षडङ्गुल्यः पादव्यासोऽष्ट सप्तका।
पुरश्च क्रमणो वंशश्शाला द्विगुण विस्तरा।
नालिकेर दला ताल दल पूल तृणादिभिः।
छादयेन्मृण्मयैर्लोष्टैरिष्टका निर्मिते पुनः।
कुड्योपरि स्थितं मल्लान् व्यास त्रि नलयादिकान्।
मृदिष्टका सुधाभिस्तु दृढमभ्यन्तरच्छदः।
तदूर्ध्वं तु लुपादीनि प्रस्तारया च्छन्दयेद्गृहे॥
प्राभिः प्रमाणे कोटलेषु सर्वं मर्त्यालयं स्थलम्।
शङ्ख कूर्चादिभिश्छत्र ध्वज धूम भुजादिभिः।
स्तम्भैश्चापि तथास्तोत्रैस्तो ष्ट्यो मानवैः सुराः।
शाला मण्टप शालीनां पाद ताला गता च॥
157 चत्वारो भित्ति विस्तारो मानाभिरयं द्वि मध्यमे।
त्रिचतुष्पञ्च द्वि शालांशाः पञ्चसप्त नवायताः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

जातिरेकाद्विरन्तरया वृद्धया छन्दा दय स्त्रयः।
विस्तारा यामयो रेवं भित्तिव्यालं त्रिहस्तकम्॥
चतुष्पञ्चकरो जातिभेदो प्राक् षडङ्गुलैः।
तेभ्यो वृद्धिक्षये जात्युर्वहनो मान सञ्ज्ञयाः॥
छन्द भेदा स्त्रयोऽप्ये षट् त्रिस्सप्तभिदास्तथा।
सप्ताष्टनवपादोच्चा जातयो याम षट् त्रिभिः॥
अङ्गुलादिक्षयो द्वेधा जाता छन्दा दय स्त्रयः।
एका दशाङ्गुलं चैव विंशव्यासो घनोत्तमैः।
व्यन्तरं चाष्टमानाः स्यु रेकाङ्गुल विवर्धनात्।
स्तम्भो दय त्रिभागोर्ध्वौ वगाढ कुमाबशा दृढः।
परितो भित्तिमेकांश मूल पादावृत (नत) ङ्कात्।
अनुपादान्वित स्तम्भ भित्त्यूर्ध्व मध्यावर्तकम्।
पाद त्रिगुणविस्तारं कुड्यांशो जाल मूर्ध्वतः॥
कटकः वर्णनाले बन्धो यद् गोम~~व~~के त्यजेत्।
महातायौं गेहे धूमो निर्यायो ~~जले~~ जवर्बा क्रीते।
शालार्धव्यास निष्क्रान्तं प्रगीवं हृष्ट मध्यमम्।
स्थानुस्थापन मध्यन्तं मध्य ग्रीवाक्ष जाङ्घिकम्।
स्वव्यास चतुरंशं स्याद् कस्य कारिणास्थितिः॥
158 कारिणो सोहतेतस्मात् द्विगुणं वा विवर्धयेत्।
जाङ्घ्रिश द्वादशाङ्गुलं स्थूणतारं परावरम्।
अष्टांशो नागमण्डाबद भागं वृत्तं स्व विस्तरे।
दैर्घ्ये पञ्चद्विरष्टांशो त्रिर्जना परनागयोः।
व्यतोत्यो स्थापयेत्स्थूणं स्थूणानां नागतुङ्गतः।
रक्षार्थं वेशयेन्मूर्ध्नि गोस्तनं सत्तहस्तिनाम्।
वितास्ति त्र्यंगुलायाम विवकम्भं सारदारुजम्।
खानयित्वावनौ मृद्भिः पूरयित्वाथवालुकैः।
कारे पादे धनी कृत्य ताल मेकहास्त प्रमाणतः।
फलका प्रस्तरं सूत्र लब्ध्वा च्छिद्रं क्रमान्वितम्।
पृष्ठतः पूर्वतो मानात् बाह्या बाह्यान्तं दृढम्।
उपलै रिष्टकाभिश्च यदि कुर्या दधिष्ठितम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

तस्मात् सारद्रुमैः कोणे मनुवंशं तु पालनम्।
द्वि शिरोपनताशाला ये.... नीयासदा बुधैः॥
वामे द्रुपस्कारस्थानं शयनं दक्षिणे भवेत्।
प्राग्रीवं नेत्रसंयुक्त माविदना गत नायकम्॥
खादिरः खादरं चारिमेदः स्तम्भ वा र्जुनः।
मधूकः फलगु कक्षीरि स्तम्भा स्थाणु मही.... ॥
गजशाला विधिः प्रोक्ता हयशाला विधास्यते।
नवसप्त च पञ्चस्यु रत्नयो विस्तृता स्त्रयः॥
159 जातिभेदावबडष्टौवा संग्राह्या स्सर्वशास्त्रकैः।
चूलिका दर्यान्वितं गेह त्रिस्सप्तस्या स्त्रिमूलकम्।
भिन्ने भिन्ने गृहे भित्तिबन्धो वाञ्छा वशाद्भवेत्॥
त्रिचतुस्स्तम्भ बहुस्त स्तम्भोत्सेधं प्रशंसितम्।
दश द्वादशमात्रं स्याद्विस्तारोर्धैस्तु पादकः।
प्रति गेहं गवाक्षं तत्क्रोडके नेता परा स्मृते।
स्वोचित स्तम्भ संयुक्ताः कर्णधारा ग्रहावधौ।
पञ्च भद्रा विख्यातव्या ह्येकैकं तुरगास्थितिः।
चूलिका स्तम्भ पार्श्वे तु अनुपादात् प्रयोजयेत्।
चतुरंशां गुलं कीलं पुरे पृष्ठे तु बन्धनम्।
तद्वि दण्डकम्भं त्रिमात्रं स्याद्दवगावो यथा बलम्।
राजादनार्जुनं निम्बं खादिरः खादिरादयः॥
अश्वशालोऽजित स्तम्भस्तुला कालो पितामता।
मूत्रान्तरा वटव्यासं त्रिपञ्चयम भिद्यते।
विस्तारार्धं त्रिभागो वा निम्नान्तं स्याद्यथा दृढम्॥
तदूर्ध्वे प्रस्तरं वंशानुकूलं.... संयुतम्।
अयुग्मफलका न्यकृन कुर्याद्दिष्टतो पलैः।
चतुःशाला चतुर्द्वारा चतुर्वक्त्रा जयावहा।
दण्डकस्तं गलं मौलि पक्षकं वा चतुर्गृहम्।
२
हंस कुक्कुट मयूर सारङ्गा... स्कवत् शुकः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

160 ... कपोतशारिकाः। अन्यपुष्ट नकुलादयः खगाः। पञ्जरे नियत
वास यष्टयः। द्वादशाङ्गुल विशाल मुच्छ्रयं। हीन द्विगुण मुक्तपञ्जरम्।
वेणु वक्त्रगुण मध्ये द्वयकैः। योजयेत् तुलितकोष्ठ्र मस्तकम्॥

पञ्चसप्त नवारत्नि व्याससार्धा मता मता।
वृत्ताकारो भवेच्छालो वृषभस्यापरायता॥
द्वि चतुष्पञ्च सप्ताष्टौ षट्सप्त षडङ्गुलौः।
विस्तृतः पाद मुद्दिष्ट स्तस्य सन्धिकीलकः॥
प्रदक्षिण विवृद्ध्या तु मध्यं स्यक्त्वा निखानयेत्।
कीलौ द्वौ साधौ षडङ्गुल विस्तरौ वृत्तमम्बुजम्।
अग्रभेवं प्रयोक्तव्यं वृषभायतनं वरम्।
खदिरः पनसो निम्बो मधूक स्तस्य पादपाः॥
शिबिका स्यन्दन स्यन्दमानिका चार्धमानिका।
अन्येषामपि मानेन शालौ तावत्समीरिताः॥
पञ्चहस्ता द्विहस्ताद्या त्रिपञ्च स्युररत्नयः।
विस्तार छत्रगेहस्य सपादार्धा विकायता।
वृत्तायत समानापि शालानास्युर्विशेषतः।
नवाष्ट सप्त षट्पञ्च मात्रस्तत्पाद विस्तराः।
त्रिचतुष्पञ्च षड्हस्तैः स्तम्भो ऽस्यैव विधीयते।
मध्यं ऽयत्नातपत्राणां स्थाणुस्थापनमिष्यते।
161 प्रदक्षिण विवृद्ध्यात दीर्घं पञ्च वितस्तिकाम्।
षट् सप्तमात पन्तयो ह्वे तिस्रः पाणिकामताः।
पाणिग्रच्छेके तु संश्लिष्टं छत्रदण्डो जयावहः॥
विजय पट्टमकः स्थाणुः स्नान शिलादद्वास्थितः।
मयूर पाद संश्लिष्टाः पाणि निष्कास्तथापरे।
तत्र स्याद्यो वृद्ध स्थाणुः स्वामि सम्पत्समृद्धिकृत्॥
त्रिकालं .... पूज्यं तु शौचिल्यं शिथिलं भवेत्।
पञ्चादि पञ्चान्तं रथ्या द्विहस्त वृद्ध्या मुरवसदनं ततिः।
उत्तरं दक्षिण दीर्घाद्यर्धं द्विगुणायरस्य शाशाला॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

विशाल मानात्तिचतुर्भागैक विहितचङ्क्रमणाढ्य····।
···त्सेधं वेदिं कृत्वा वामे यथेष्ट विपुल युताम्॥
उत्तरभित्तिसमेता तन्मध्ये मुख्यसदन स्थम्॥
तस्य प्रदक्षिणवशाच्चङ्क्रमदङ्क्ष्यः स्थाप्याः।
दक्षिणभागे तद्वत् कृत्वा वेदीं स्व····दयमोन्नत्यै।
विन्यस्य यदिच्छावशात् हाहल्व जयघण्टिकाद्या स्युः॥
गृह मध्य पूर्वभागे स्थण्डिल मृत्स्न त्यनान्दिकेश ममुम्।
मध्ये विनिवेश्य तस्तङ्गालि सहितं पूजये च्छुभदम्।
सार्धद्विहस्तमपरं स्तम्भोत्सेधोर्ध्वहस्तवृद्ध्याद्यः।
चत्वार एव करा एवट् सप्ताष्टाङ्गुलाः प्रोक्ताः।
त्रिद्व्यादि पञ्च पञ्चा इत्यन्तोऽष्टमान विपुलाः स्युः॥
162 बलदाकीश नवोन्नितस्य प्रशस्यते त्रिचतुष्पञ्चरत्निभिस्तस्य
[स्तम्भपादस्य।
अर्धयमोच्चा विपुलमङ्गुल तालो परस्तथा प्रोक्ते।
त्रिचतुष्पञ्च षडंशो व्यासे दीर्घोऽङ्गणं गृहे भ्रशम्।
मुख्यागोन्नत मध्ये विद्धय मनतरं पारमन्तरहितस्त।
मुख्ये गृह कतकं वेतु द्विभाग माभिस्थलं कुट्टमं।
आश्रित मध्यं वारणमूर्ध्वोर्ध्वं मण्डपाकारम्।
द्वित्रिचतुष्पञ्च तलं परिवृत वर्षस्थलोपेतम्।
पञ्जर कुञ्जर लोचन तोरण निकरै र्विभ्राजितं चान्यैः॥
पार्वतकूर्मसभां वा मण्टपकं वा यथेच्छया कुर्यात्।
नरकारे तुरगरथानां भित्त्याद्दि स्यन्दनागमानुगतम्।
पञ्च तिपञ्च रत्न्यादि स्तोमत एवट् प्रमाणकाः।
व्यासोऽष्टायुक्त धाम्न स्तु स्वव्यास त्रिगुणायता॥
गुह्यार्थं वस्तु वाकार मूर्ध्वोर्ध्वं चारवेशितम्।
तस्मात् प्रधान वर्मास्त्र शस्त्रादीनि विनिक्षिपेत्॥
तदूर्ध्वं प्रकृतौ भूमौ नाम दक्षिणभागयोः।
चतुर्णां वर्णानां युद्धं योग्यानां भूषणानि च।
अस्त्रोपनिबद्धस्थान यान यन्त्रादि यानि च॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

 R3828

निशामय तलं नापि सौधं वास स्थलो परि।
दण्डके पक्षके नापि तलबन्धं निधीयते॥
सदने सुखदं सर्वं विजयावहमालयेनः।
163 मूषिका कीटकाद्यन्यैर्नाधिष्ठितमिदं परम्॥
पञ्चाशद्धस्तु रङ्गुल्यं व्यासोऽङ्गं पञ्च मुत्तमः।
गोपुरोच्चशतव्यस्य स्थितास्मिन् प्रागुदङ्मुखः॥
धनुर्वेदोक्त मार्गेण स्थित्वा लक्ष्यं द्रुमं स्थिरम्।
तत्रास्थि मयं सद्यो ~~मुक्त्वो~~ मुक्त्वेत्तं प्रतिसायकम्॥
आयुधालयसामीप्ये वाङ्कणेवा शुभे दिने।
मुहूर्ते करणे मासे स्वानुकूले प्रशस्यते॥
त्यं
पञ्च त्रिंशत्करव्यादि सप्त पञ्चाशदान्तिका।
खलूरिकाया व्यासाः स्यु रष्टांशे चतुरंशकम्।
पञ्चांशे वा कर्णांशे षष्ठ गेहतारं समन्ततः।
सभा वा मण्टपो वापि खलूर्यन्तर्गताङ्कणाम्।
एक द्वित्रि तलोपेत मष्टास्रं कर्णकूटवत्।
मध्य शालान्वितं यन्त्रं मध्ये द्वारं चतुष्टयम्॥
एवं खलूरिकारूपं मावृत स्तन्तु केवलम्।
हर्म्यं वा मण्टपो नेष्टं त्रितलाद्यधिकं पुनः॥
प्राणदादिषु कर्तव्या रस्रालंकार कामिनी।
खलूरिका विशालार्धं त्रिभागं परि.... ॥
बहिर्भित्ति चतुर्भाग व्यासो पेता खलू(रि)का।
अन्तर्वारा बहिर्वारा द्वारोर्ध्वं जलदच्छला।
मूलाधिष्ठान पादोच्च पञ्चांशक्षयेणतत्॥
164 पादाधिष्ठान तुङ्गः स्यादेवं तत्प्रस्तरादिकम्।
व्यासे ष्टांशे .... द्विःखण्डहर्म्यं हर्म्यं वासं हर्म्यमेवासकर्णं।
कूटाकारं द्व्यंशकं मध्यकोष्ठं मण्डाकारं मण्टपं चान्तरत॥
पञ्च षट्सप्त द्विकर प्रवृद्ध्या पञ्चादशान्तास्तु खलूरिकायाः॥
व्यासस्तथांशेन चर ...... च प्रोक्तं तु शालो द्वित मानयेत्तत्।
खलूरिकाद्वार विशाल मानं विस्तरयपबद् दशपञ्च युक्ता॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

विशालमानं द्विगुणोदयं तत् प्रमाण निष्क्रान्तमुखालयं स्यात्।
द्वारे तु सोपानमपि .... मपः समन्ततं स्यादितिनिद्युदाहृतम्॥
द्विपार्श्वयोः पञ्जरं विशालकं विमान विस्तारवशादशाल्भिः।
सदण्डकावा दशशालकान्तं प्रस्तुत मालो विधि भेदमानम्॥
सुरावनौ देवधरापतीनां मध्येतराणां समुदीरयिष्यते।

पुरा महासुराणां च जाते महति संयति।
तैरारूढ विमानानि गगने विचरन्ति हि॥
तानि दिव्यास्त्र विच्छिन्ना शिर शकत्रि चिह्नकः।
पतितेतु क्षितौ तेषु ... पञ्जुतानि मानुषैः॥
इत्येवं मालिकोत्पत्ति स्तासां भेदं वदाम्यहम्।
शाला सभा विमानं च कूटं चेति चतुर्विधम्।
दण्डकं पञ्च विंशत् . . . . ।
सप्तविंशाश्च तु दशशाला सप्तशाला च वृद्धिका।
अष्टधा दशशालास्या दरङ्गारका द्विसप्तका॥
165 तावन्ति मेघशालास्याद्वरङ्गारका द्विसप्तका।
तावन्ति मेघशालास्या दशादश विधावली।
त्रित्रिधास्यात् सभा मौलि वृद्धिधासौधमालिका।
अष्टधा मुण्ड मालो स्यात् त्रित्रि पञ्चाष्टकं शतम्।
सिंहकुलं भवत्पूर्कं च संपूर्णं मेरुकूटकम्।
क्षेमं शिवसुभूतं च रम्यं सौम्यं विशालकम्॥
विजयं सर्वकल्याणं भद्ररङ्ग मुखं बलम्।
गोष्ठ नामं गजं गेहं सार पुष्पक मद्भुतम्॥
संकीर्णं पुष्पकेवन्द्य मिति दण्डक मालिका।
गोभेलं विश्वभोदयं राजम नामं धनं सुखम्।
रौद्रं षडाननं चेति नाम्ना लाङ्गुल मालिका॥
श्री वर्धनं च सौभद्रं श्रीभद्रं भद्रसुन्दरम्।
मेरुकान्तं सुमङ्गल्यं महालयं कान्ति वर्धनम्।
वर्धमानं मनोरम्यं बद्धा चित्रक मालिका॥
समुद्रं सामजं कान्तं सौम्यं गोमुखं गुहम्।
पञ्चगर्भं महावास मष्टास्तु सर्वचित्रका॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सौगरं भास्करं नीप्रं कर्णकान्तं मनोहरम्।
स्रुदीजं स्रुप्रजं देतं श्रो… …स्समेदुरं ध्रुवम्॥
पृथिवी सारं महासारं तरङ्गं भित्ति वेश्यते॥
166 वाली हकं गम्भीरञ्च पुष्करावर्त मेघकम्।
जौला चारं च जीमूत स्तोयावाह स्सरोचरः॥
अम्बुदं जलदं वृष्टि रक्षकं गुणमालकम्।
मालिकं मेघशाला च चतुर्दश समुक्तायाः॥
शङ्ख… ते महानन्द नन्दीभद्र विचित्रकम्।
शेखरं मौक्तिकं श्रीवत्स मत्स्यं पद्मभद्रकम्।
राजीवं श्रीमुखं शिष्टं श्रीकेशं कान्तवर्धनम्॥
सोमकान्तं च नारण्यं हंसमाला च मेव च।
मालिकावली शाला, जातयो द्वादशोदिताः॥
गारुडं चक्रवाकं च शारदं श्री प्रतिष्ठितम्।
पैन्द्रं च शिखरीं चाभं स्वस्तवृद्धं समोदिता।
मेरुमन्दर मेकान्तं स्थावरं श्रीविशाल… ।
… भद्रं तथा भद्रं विशालं सौधमालिका॥
स्रुमालयं श्रीशिखंवेदं मौण्डिकं माण्डिकाननम्॥
श्री मण्डल मखण्डाङ्ग माल्यरङ्ग च मौण्डिका।
शालाया मणिशालाङ्ग विचित्रान्तान रशोभिता।
सा शाला… …का ज्ञेया सर्वशास्त्र विशारदैः॥
सभा वालि हिता बाह्ये प्रासाद वलयं कृताः।
उरह प्रत्यूह संयुक्ता या सभा मालिका च सा॥
पूर्वापर भुजासक्त भोगस्थान विभूषितम्।
प्रासाद… … दीर्घोक्ता प्रोक्ता प्रासाद मालिका॥
167 मण्टपस्योक्त विस्तारायाम तुङ्ग विभूषणी।
सर्व भाजुण्डाकार त्वात् कथिता मुण्ड मालिका॥
प्रत्येक त्रिविधं प्रोक्तं पुंलिङ्गं तद्गतो… कम्।
दे वानामसुराणाञ्च सिद्ध विद्या धरेवपि।
रक्षो गन्धर्व यक्षाणां प्रशस्ते नान्य जन्तुनाम्।
सर्वत्रा जाङ्गं भूम्यङ्गं सालिन्द्रं परिशोभितम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

R3828

सर्ववर्गसमायुक्ता सनार्पितमसाञ्चितम्।
पञ्चवर्गयुतं मिश्रं सार्पिता नार्पिताङ्घ्रिकम्॥
पाषाणेनामिदं शस्तं नपुंसकोप साञ्चितम्।
स्वविस्तारवशाद्दीर्घं हस्त छिन्नार्धमाधिकम्॥
युग्मायुग्मविभानतै नागरं स्यात्सभाकृतिः।
अन्तरप्रस्तरोपेतमूहप्रत्यूहभूषितम्।
क्री प्रासिद्धारणस्तम्भः प्रोक्तैः परशुभिर्दृढम्।
द्राविडं वक्ष्यते यथा तथा विस्तरदैर्घ्यकः॥
रत्निच्छिन्ने प्रतिक्षेपायुग्मायुग्मविभानतः।
हित्वा तत्रसभाभ्युतं भद्रालङ्कारसंयुतम्।
वारत्रयसमायुक्तं षड्वर्गं द्राविडं ~~[illegible]~~ गृहम्।
लब्धव्यासायतं यस्मान्नातिरिक्तं नहीनकम्।
बहुवर्गयुतं वारं माणिक्याद्वारशोभिता।
महावारं वितानोर्ध्वौ दर्शनिर्यूहाननसङ्कुलम्॥
168 स्वक्षेत्रोपेतमध्यार्द्धं कुड्यं तद्वेसरं मतम्।
यतीनां गणिकानाञ्च जीविनां क्षुरकर्मणाम्॥
प्रशस्तं वेसरं तेषामन्येषामितरे शुभे।
कर्णे मध्यन्तरे कूटकोष्ठपञ्जरसंयुतम्॥
वर्गषट्कसमायुक्ता जातिरेखाहनार्पिता।
कर्णे शाला सभा मध्ये हीन्द्रं यस्यास्ति तद्गृहम्॥
त्यक्तमध्ये शालकोष्ठं यस्यास्तत विकल्पकम्।
द्रुमेण पृकया वापि दृषद्वैः स्यापिता।
जातेन विहितं शुद्धमित्यामित्याभिधीयते॥
द्रव्यद्वयकृतं मिश्रं सङ्कीर्णं बहुभिर्युतम्।
देवानामेव सङ्कीर्णं मन्येषामन्यादिष्यते॥
चिचातुर्हस्तकं बीजं मूलं षट्पञ्च सप्तकम्।
तेभ्यस्तेभ्यो द्विहस्ताभ्यां वर्धितं यत्तदङ्कुरम्॥
त्रयोविंशाद्वा तु विंशद्धस्त विस्तार सीमकम्।
द्विहस्तं च चतुर्हस्तं षड्ढस्तं वर्धयेत्सतः॥
आयतं दण्डकस्योक्तं युग्मायुग्मप्रकारतः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

मूलात्कूटस्य तुङ्गं मानं सप्त सङ्ख्यावसानकम्।
पा· --- नादिका याश्च प्रशस्त द्वित्रिशालयोः॥
नवहस्तं भवेद्बीजं दशहस्तं तथैव च।
मूलं पञ्च दश रत्नि स्तथा षोडशहस्तकम्॥
169 क्रमेण वर्द्धयेत्तेषां बीजतष्षड· · · · भिः।
सप्ताष्ट पूर्व पञ्चाशद्धस्तान्तं पक्षकस्य तु।
मूलात् प्रभृति अष्टष्ट मा चतुष्षष्टिकान्तकात्· · · ॥
विस्तारं पक्षकस्योक्त मार्गेण सर्वचित्रकम्॥
पञ्च षट्पूर्वपञ्चाशत्प्रत्यन्तं मूल - - - ।
· · · ध्योस्मन्तरङ्ग·शालाया मौलिकस्योक्त मेव वा॥
एकशाला विशालं तु पक्षकस्योक्तवद्विदुः।
तथैवावलिशालाया यण्डोक्त मथापि वा॥
चतुष्षष्टिहस्तेन वर्द्धितं पक्षकायतम्।
पादम· - - - - वापित्रिपादं वाथ माधिका - - - ।
विस्तार द्विगुणं मानं प्रशस्तं चित्रकायतम्।
षट्सप्त दशहस्तैश्च स्वाविस्तारा दयाधिकम्॥
अष्टद्वादश हस्तैश्च तथा षोडश रत्निभिः।
वर्द्धये द्विगुण· · · दैर्घ्यं यत्सर्वचित्रकम्॥
अन्यालानापि शालानामायामं तु यथोदितम्॥
त्रिहस्तं च त्रिहस्तार्द्धं चतुर्हस्तं च सार्द्धकम्।
पञ्चहस्तमिति प्रोक्तं पञ्च भक्ति विशालता।
समाना· - - - - निर्दिष्टं तेन व्यालायतं विदुः॥
पञ्चादशारत्नि विशाल मूला देकैक हस्तेन विवृद्धिरर्द्धकम्।
आ सप्तते युग्म मयुग्म मानं प्रासाद माला विपुलं प्रदिष्टम्॥
170 त्रिरत्निस्सप्तर· · · न्ता सार्द्ध हस्त विवर्द्धिताः।
भक्तायो मण्डलस्योक्ता स्तत्तारा मुण्डमालिका॥
पादस्यायाम विवक्षस्य सर्वा साम धुनोरयते।
त्रिभूमस्य त्रिहस्तं च षडङ्गुल मथाधिकम्।
त्रिहस्तार्द्धमिति द्वैध हीनमध्यममुत्तमम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

त्रिहस्तार्द्धं त्रिपादञ्च चतुर्हस्तं चतुस्तले।
पादमेकविवर्धनेन पञ्चहस्तार्द्धमुच्छ्रयम्।
उत्तमं सप्तभौमस्य पादमानं विदुर्बुधाः॥
षडङ्गुलं तथा रन्ध्रैः कां गुल विवर्धनात्।
पादैकं त्रितिमानं स्यात् हीनमध्योत्तमक्रमात्।
हीनस्योत्तममानं यद्धीनं तदाधिकं प्रति॥
स्तम्भालयार्द्धं माधिष्ठानमूर्ध्वे द्विर्वं प्रस्तरं तथा।
वेदिका स्तम्भविस्तारा द्विगुणा वा चतुर्गुणा॥
तन्मात्र द्विगुणं वापि त्रिगुणं कन्धरोच्छ्रयम्।
वंशमान विद्धिं प्रेक्ष्य विद्येया शिखरोच्छ्रयम्॥
अन्तरेण लुपारोह ग्रीवो ऊर्ध्वं शुक पञ्जरम्।
तदुच्चं वा दृ विष्कम्भं त्रिचतुष्पञ्च षड्गुणम्।
अहितं प्राति बान्धेन मण्टपं स्वामिसभा~~कार~~ युक्॥
अन्येषां पाद विष्कम्भं दैर्घ्यं तत्र द्विधा विदुः।
पादानां मल्लकारं पश्चात् वक्ष्यामि तत्त्वतः॥
(71) शालानां दण्डकादीनां मल्लकार विधिं शृणु।
प्रथमं सिन्धुकं नाम विस्तरायाम भागतः॥
चतुरंशं षडंशस्या देकांशं बाह्यबारकम्।
मध्यागारं द्विभागं स्यात् अनु - - - - ।
मध्यागार विनिष्क्रान्तं द्विभागं मुखकोष्ठकम्॥
तन्मुखे मण्टपं त्र्यंशं बारमेकं बहिर्वृतम्।
एवं शालैकविनिष्क्रान्ता संक्षिप्रावृतबारका।
बाह्यं पृष्ठे तलाभे च मुखपार्श्वे च बट् सभा॥
शालाकृति शिरः कुर्यात् सिन्धुकं नाम सम्मतम्।
पादतेव सभाकार शिखरं मनत्तपूर्वकम्।
सम्यक्तं शिखरं ग्रीवं गृहीतशुकपञ्जरम्।
सम्पूर्णमिति निर्दिष्टं बारहर्म्यैस्तलात्रयम्।
पूर्वोक्त सिन्धुके पृष्ठे मुखवक्त्रद्रशोभितम्॥
मेरुकूटमिति प्रोक्तं क्षेमं नाम सभाकृतिः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

शालोच्च मुखभद्रं च पूर्वोक्त··· स्वभागवत्।
शाला पृष्ठललाटे च भागेन जलदस्थलम्॥
शाला मुख मुखे पार्श्वे त्रिदण्डांशं जलदस्थलम्।
तत्कर्णे द्व्यंशविस्तारं चतुरश्रं समे मते।
तद्बाह्ये वार··· शम्यं शांश व्यास निर्गमम्॥
शाला स्थड्ङकारीभूतं कर्णे मध्ये चतुस्सभा॥
172 शिवं नाम भवेत्कर्णे कर्करीकृत कूटवत्।
मध्ये शालं सुहृष्टारब्धं रम्यं नाम सभा मुखम्॥
सभाकार शिरोयु··· ञ्तर प्रस्तरान्वितम्।
सर्वालंकार संयुक्तं सौम्यं नाम सुखावहम्॥
सर्वाङ्गं तु सभाकारं कर्णे कूटं विवर्जितम्।
सभास्याकृत वाराङ्गं विशालं नाम सम्मतम्।
षडंशं यथ··· गं च विस्तारो याम मानतः॥
बाह्ये रम्य स्थलं भाग मन्तर्भावेन वारकम्।
द्विभागेन षडंशेन वासागारं प्रशस्यते।
वासं मध्ये चतुर्दिक्षु द्व्यंशं शव्यास निष्क्रम··।
सभां चतस्रः संश्लिष्टाः कर्णलाङ्गल कूटकम्॥
हर्म्य स्थले द्विनते तु द्व्यंशं व्यासे क्रमे ~~सभे~~ सभे।
चतुष्षडंश विस्तीर्ण दैर्घ्यं भद्रमुखे मुखे।
द्व्यंशेन चतुरश्राभा तस्य मध्ये सभा मता॥
मुख भद्रस्य चायामे कर्णे भागेन निर्गमे।
कूटे मध्ये द्विभागेन सभद्रं·· प्रशस्यते।
शोभं हर्म्य स्थलं प्रोक्तं विजयं नाम सम्मतम्।
पत्र युक्ते परे ताव (सर्व कल्याण मिष्यते।
मण्डपे च पुरे पृष्ठे शिखरे च सभाकृतिः।
भद्रं नाम मुखे रङ्गं तद्रङ्ग मुख मुच्यते।
173 मध्ये सर्वत्र शालास्यं बल मित्यभिधीयते।
भागं पूर्वोक्तवत्कुर्याद्वास रङ्गं च हर्म्यकम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

हर्म्यकर्णे तथा कूटं तन्मध्ये द्व्यंशि मण्टपम् ।
चारं द्व्यंशेन निष्क्रान्तं शाला मुख मुदीरितम् ॥
भूत हर्म्यस्थलाद्बाह्ये द्व्यंशैकांश सभामुखम् ।
प्रतिष्ठितस्तद्बहिष्टे स्याच्चान्नो गौळमिति स्मृतम् ॥
प्रतदेव सभाकारं शिखरं नाम ग नामतम् ।
मुखे पृष्ठे च शालास्यं गजभित्यभिधीयते ।
कोष्ठकास्यसमायुक्तं गेहं नाम ललाटयोः ।
कर्णे शाला मुखोपेतं सारमित्यभिधीयते ।
तदेव प्रमुखे पृष्ठे द्वि चतु भाग संयुतम् ।
शालाभूत पञ्चभागो मीन तत्पुच्छकंमतम् ।
उभे सभे कृतं नाम सङ्कीर्ण मुख शालकम् ।
मध्ये शालाननोपेतं सङ्कीर्णमिति वर्णितम् ।
सन्त्यक्त शिखर ग्रीव मजायं दीर्घ मण्टपम् ।
पुष्कराख्यमिदं सर्वं सभाकं नन्द नामकम् ॥
विस्तारायाम मष्टांशं द्वादशांशं कारयेत् ।
डाकांशं बाह्यवारं स्याद्द्विभागं लाङ्गला कृतिः ।
नेत्र त्रयसभायुक्तं शेषं हर्म्यस्थलं भवेत् ।
वि···रायाम भागेन द्विभागं चतुरश्रकम् ॥
174 मध्यवारणकं कर्णे लाङ्गलोद्गीर्णकूटकम् ।
गोमेधमिति विज्ञेयं विश्वे नेत्रं चतुष्टयम् ॥
हर्म्यस्थलस्य मध्ये (तु) ··· टाकारं च मण्डपम् ।
आदेयमिति विज्ञेयमेवमुक्तं विशालकम् ।
दश द्वादश भागेषु भागैकं नाहृतं बहिः ।
द्विभागेन द्विपक्षे तु शाला स्याच्चतुराननाः ।
कर्णे द्व्यं···· क्रान्तं कूटं मध्ये पुरोक्तवत् ।
रुग्म नाम मिति प्रोक्तं यदि चेन्मध्यमण्डपम् ॥
चतुरश्रसभाकारं धनमित्यभिधीयते ।
द्विशाले स्वमुख नाम स्याद्द्वाद्र शाला नवं···· ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

शालापृष्ठे मुखे चैव शालास्यं वा सभास्यकम्।
चतस्रो द्वे सभा पूर्वा परा तार ललाटयोः॥
वासा द्विभाग निष्क्रान्तं तस्य द्विगुण विस्तृतम्।
तन्मध्य वारणं विद्या उभयोः पार्श्वयोः समम्॥
मुखवासाकृतिः शाला मुखशाला च मण्टपम्।
शेषं रम्यं सभारङ्गं नाम्नेदं भद्रसुन्दरम्।
शिखरं तु सभाकारं शेषं पूर्वोक्तवद्भवेत्।
मेरुकान्तमिदं नाम्ना सर्वालङ्कारशोभितम्॥
गृहीतव्यासयामे क्षपद्म चतुर्दशांशके विहिते।
तत द्विभाग विस्तार द्विगुण दीर्घ मङ्गणम्॥
175 तन्मध्ये स्याद्वि भागैक भागो वितृत मार्गकम्।
··· देषु शाला भामशालो गणं मुख्यागारो परिकरणमण्टप विधानम्।
पार्श्वयोज्जल तल स्वायामार्धेनोद्धृतशुखपञ्जरविशिष्ट गृहं स्यात्॥
भागैकेन बहिरावृ·· स्यात्तत्रैव वासो श्लिष्टाः कर्णेकृता सभा मुख्या वाष्टौ स्युः।
मुख्या शालाभ्यन्तर मुख पार्श्वे तन्मार्ग तन्मार्ग प्रमाण सभाशालावने स्यातान्॥
तद्वा द्यावृत वारा····· वदेव वार चतुर्दिक्षु।
द्विभाग निष्क्रान्त द्विगुण विस्तृतं मध्य वारणं तत॥
पार्श्ववारैकान्तराब्धस्साम निष्क्रम द्विगुण विपुलौ सभामुखाश्चाष्टौ कार्याः॥
अन्तरशालाद्वि····· याम विपुलं बाह्यवारात्।
पञ्चांशा निर्गत भद्र चतुष्टयं तत्र पार्श्वभद्रयो र्मध्ये।
द्विभागं विस्तृतं चतुरंशादैर्घ्यं कोष्ठकं स्यात्।
पार्श्वकोष्ठं प्रतिलोम····· भाग विस्तारं वायतं मध्य वारण
पार्श्वकोष्ठक द्वौ रन्तराब्वं हर्म्यं स्थल क्रियाम्।
एक भागमेक विद्यात्पुर पृष्ठयो द्विभागेन।
कर्णकूटं शेष हर्म्य स्थले हारा बन्ध युक्तं भवति।
कर्णौ शान्तराब्ध विभागं चतुरश्र मध्यवारण निर्गमध्यं कूटं
चतुष्टये कर्णेषु स्यात् अन्यत्सर्वं विमानवदत्ते कुर्यात्।
एतत्तु मङ्गलारव्यं तदेव शालाभ शिखरं शाला।
मुखागण क्रिया मुख शाला मूला ग्रायो रशाला॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

भागचतुष्कयुक्तं कूट महार्ह्यं नाम भवती ।

176 तदेव सभाकार शिखरं तथाङ्कण किकाबते वर्जनं स्यात्।
पूर्वोक्त विस्तारा ~~बाम~~ भागेषु अंशा चतुरश्र मङ्गणम्।
पूर्ववत्सभामुख क्रियं शालाकारा गारं पूर्ववदेव पुर: पृष्ठयो:
शोभेन चंक्रमणं मुख्यावासं पूर्वं परालङ्कृत नासि मुखं शाला
शि·· रं भित्तिसंवृतं क भित्ति कुल्याभद्वार मेकभाग वृत कुड्य
संश्लिष्ट पारकंस्यात्।
मुखशाला विशाला चतुरश्रा सभे तत्कर्णौ स्थितां शोभनम्।
हर्म्यतलकर मावृतकुड्य मन्तर्विवृत मेकभागपरिवृतमारकर्णं तत्।
पताका कुड्य विपुलं ·· पञ्चांशा निष्क्रमं भद्र चतुष्टयं बहिस्सालिन्द्रं
स्यात्। तत्रापि - - - - सख्या स द्विगुणं प्रतिलोमायते
भद्रनिष्क्रान्ते बहिर्मुखं भद्रकोष्ठकं स्याताम्।
सालिन्द्राद्वर्णाक्ष लिभा चतुरश्रं मण्टपं मण्टपा द्वाहि द्विभाग चतुरं
श्र विपुलायामं वर्ष स्थलं स्यात्। तद्बहिस्त्वपञ्च वार निष्क्रान्तास्सह:
मेकांश: स्यात्। पुरत: पृष्ठयो भद्रयो: श्लिष्ट स ······ कूटं विश्व
तदानन वर्षस्थल मेकांशं स्यात्।
द्विभागेन पार्श्वयोश्च कर्णयोरं अंशा चतुरश्रौ।
कूटे स्यातां शेषं पार्श्व कुड्य मुखवारे च स्याताम्॥
मुखना - - - - · मुखे द्विभागैक भाग विपुल निर्गम युक्तं कोष्ठक
177 मुखंस्यात्। अन्यत्सर्वं प्रासाद वदलं कर्तव्यमेतद्वर्धमान भवति।
ऽतदेव रहितं शिखरं सहित क्षुद्रपञ्जरं म - - - - - ना रम्यं नाम तदेव
सभाकार शिखर मङ्गणो परिसभा मुख क्रियं भीकाराख्यं द्वादश चतु
र्दिश ~~श्चं~~ शांशो निष्क्रमणं सभा मुखकरण द्विभाग मेव शाला व्यासं च मुख ··
·· मुख्य वासयो रेकांशेन चंक्रमणं कुर्यात्। मुख्याकार शिखरकोष्ठं
तत्संश्लिष्टं निर्गतशाला मुख्य च ङ्कण मेको क्षिप्त करणं अंशांश व्यास ···
निर्गतं स्यात्। अपरे वंशाश्लिष्टं यथानुरूप निर्गतं शाला मुखं च पार्श्व-

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

शालांशम्। वर्तिस्थले मुखशाला कर्णयोस्तद्वास चतुरश्रम्। मण्टपं वा
सकलं मण्टपं वा स्यात्।

मुख्यागारावृत पार्श्वमेकांशमितरत्र हाराबन्धन युतम्।
हर्म्यतलं तत्रैव मुखशाला मूलाग्रयोः सभा मुख्ये स्याताम्॥
हर्म्यतलांतत्रैव मुखशाला मूलाग्रयोंउ सभा मुख्ये स्याताम्॥
तद्विपक्षयोः कोष्ठकाद्ये भवतो बहिर्वर्तिस्थले खण्ड हर्म्य (द्वि) वद्वा राद्विगुणं
स्यात्। तस्मिन् कर्णे द्व्यंश चतुरश्र कूट चतुष्टयं कूट सम निर्गम द्विगुणाय
तेकांश पार्श्व मुखावृत वारं कोष्ठ चतुष्टयं स्यात्। कूटकोष्ठान्तरे पञ्जरं
शेषं प्रासाद वदलं कर्तव्यमेतादृशं मुखं भवति। तदेवोपेत शिखरं शुक
पञ्जरान्वितं मण्टपक्रिया यदङ्गण विपुलमित्युच्यते। सभाकारा शिखरं
शाला मुखा क्रियाङ्गण मुखशालां मूलाग्रकूटहाय मभिधातव्यं स्वयंका
178 न्तमिति कथ्यते। विस्ताराया ममाने तु दश द्वादश भाजिते।
मध्यं .... द्वि भागं स्यात्तावच्छाला विशालकम्॥
अङ्गणस्य पुरः पृष्ठे भागैको मार्ग इष्यते।
बहिर्हर्म्यतलं तावत्तावद्वै बाह्य वारकम्॥
आयाम सम विस्तार व्यासा दीर्घार्ध विनिर्गमम्।
बहिर्हर्म्य स्थलं भद्रद्वयं पार्श्वद्वयान्वितम्।
प्रतिलोमायते कोष्ठे द्विपक्षे द्व्यंश विस्तृते॥
अनुलोमायतं तावच्छेवांशं जलपात --- ।
मुखे पृष्ठे द्विभागेन निष्क्रान्तं मध्यवारणम्।
प्राक् प्रत्यक्चिह्नित शाले शेषे संश्लेषणो क्रियौ॥
नासिका तोरणद्वाद्यैः सर्वैरङ्गैर्विभूषयेत्।
विवृतं संवृतं वापि श्रीकान्तं नाम सम्मतम्॥
वृतवारं सभाकार शिखरं मुख्यवालकम्।
सभाकाराङ्गणोपेतं शेषं हर्म्य स्थल क्रियम्॥
पूर्वशम . . . . ।
कूटद्वयामिदं नाम्ना रुद्रकान्तमिति स्मृतम्।
शिखरं चाङ्गणं शालाकारं शेषं तु मण्टपम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

अन्यत्पूर्वोक्तवत्सर्वं पुरश्शालोऽक्षिनेत्रयोः।
मध्ये . . . . संयुतम्॥
179 भद्रोत्तरसहितं तावत् भद्रमुखं नाम गम्यते।
सन्ध्यके मस्तके शीर्षे वासे मण्टप मङ्गणम्॥
सर्वालङ्कारसंयुक्तं नाम्नेदं जयदं विदुः।
व्यासे द्विःसप्त भागं तु . . . रष्टांशकमायतम्॥
विभज्यते मध्य मिश्रं द्व्यंश द्विगुणायतमङ्गणम्।
शाला व्यासं च भागेन बहिर्वारमलिन्द्रकम्।
द्विभागेनैकभागेन खण्डहर्म्यं च तावतः।
खं(3) . . . हर्म्यस्य कोणेषु चतस्रश्चतुरानन॥
त्रिभाग द्विगुण व्यास दीर्घिका काकरी कृता।
चतुर्मध्ये तथा शाला स्तम्भाधारा स्वस्तिको यतः।
हारा बन्धं यथास्थानं काम्यं कामाङ्गभूषणम्।
उत्तुङ्ग शिखर ग्रीवा वारवन्मुख्यकामकम्।
मण्डिताङ्गण शालास्यं पुरस्तात्काकरी मुखम्।
शेषं हर्म्यस्थलं प्रोक्तं हारा बन्धान्तरालकम्॥
उग्र प्रत्यूह संयुक्तं स्वस्तिकाख्यं सुखावहम्।
पूर्व विस्तार दीर्घांशकां कणाकृतभागवत्।
चतुष्कर्णे चतु मध्ये सभा शाला चतुष्टया।
काकरीकृत शालास्या आग्नौ सर्वत्र दिगाश्रिता।
बहिर्वारक्ष भागं च खण्डहर्म्यं च शोभतः।
अन्तर्विन्यास वत्तस्मिन् पञ्चानान्तरितं भवेत्।
खण्ड हर्म्यं चतुर्दिक्षु शाला मध्ये तदाननम्॥
180 तद्विस्तारार्धनिर्यूहं तुङ्ग मण्टप मङ्गणम्।
गुह्यागुह्य क्रियोपेतं विश्वदक्षमिदं मतम्॥
द्विभाग द्विगुण व्यास दीर्घं मध्य . . . ताङ्गणम्।
तदावृत . . . . . नन्द्यावर्ताकारं प्रदक्षिणम्।
तद्द्वारानुगताः शाला चतुर्दिक्षु च मध्यगा॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

चतस्रः स्युर्बहिर्वारं मालिन्द्रं खण्डहर्म्यकम्।
खण्डहर्म्य.... स्थलो.... नाम्नोष्टकम्॥
व्यासर्के निर्गतं ~~द्वार~~ तार द्विगुणायाममिष्यते।
मध्यवारणकं मध्ये यथाशोभं विभूषयेत्॥
प्रासादवत्तलं कृत्य नन्द्यावर्ताख्यमीरितम्।
शिखरं तु सभाकारं तुङ्गं मण्टपमङ्गणम्।
अन्यत्सर्वं यथाशोभं सौम्या ख्याख्यं समाहितम्।
शालांशं मण्टपं सर्वं बहिर्वारादि पूर्ववत्।
खण्ड पञ्जर संयुक्तं स्थलं व्यपदिश्यते।
शाला भागत्र वारत्राङ्गणं चापि पूर्ववत्।
विस्तारायाममानेन बहिर्वारादयस्तथा।
तथा स्युः खण्डहर्म्यस्य कर्णद्व्यंशेन कूटकम्।
चतुरंश षडंशेन व्यास निष्क्रान्त भद्रकम्।
मण्टपे च चतुर्दिक्षु भद्रकर्णस्मृता सभा।
181 शोभं हर्म्यस्थलं प्रोक्तं नाम्नेदं सुप्रतिष्ठितम्॥
अङ्गणं मुख्यवालं च . . ले क्रियमयोन्नतम्।
शोभं हर्म्यस्थलं सर्वं नाम्नेदं जयमङ्गलम्।
बहिष्ठं मण्टपं कूटं मुख्या वालं तु हर्म्यवत्।
अङ्गणं तु सभाकारमेत . . . . . ।
. . . . षु पूर्ववासं च मङ्गळम्।
शोभं च क्रमणं पूर्वं परशाला त्विवेने त्रिका।
शोभं तत्सङ्गते बाह्ये वारमेकांशमावृतम्।
मध्यवारणभद्रै . . . . . ।
. . . . रे स्नान वर्चास्थानं यथोचितम्।
कर्णे द्व्यंशेन सोपानं कूटमेतद्विपक्षकम्।
मुखशाला सभा युग्मा निशिरो हर्म्यमेव वा।
वासस्थाने च भोगे च स . . . . ॥
तद्द्वार विधिं वक्ष्या मानामन्ना बाह्यष्वं प्रत्येकं पञ्च विधं त्र्यंश द्वितलपंसप्त
शाला जातिरूपं स्यात् पक्षाक विस्तृतं पञ्चषट्सप्ताष्टकं . . . यथा

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

क्रमेण चतुः.. .. पञ्चषट्सप्त दशाधिकायतमिति। तत्र विस्तारायात
विभागमनुलोम प्रतिलोम प्रतिकोशोपकोश सप्त मङ्गणद्वयं षडाननमा षड्
ङ्गणं नामवस्त्वा~~स्य~~स्य स्वागतं ततो बोधेत मुख पट्टिका वर्जित मस्तक
भागेयं दशास्यं नैष्ठिकं पुरावृत मस्तकशालामिति। तद्गृहीतमुखपट्टि
182 कं पृष्ठे वर्जितं तदेव त्रिकल निष्पादितं संयुक्त ~~कं~~ कर्णमिष्टकान्यमि
त्युते बाह्यावृत्त कीर मध्य नारण तोयाभिजात खण्ड हर्म्यादि त्रिखण्डैः स्वैर्थ
भानुखण्डं साक्षिनवोविमानवद्वृत्तं कर्तव्यम्।

पूर्वोदित चतुश्शाला विशालविभावयत्सुवृन्धो वस्तुनाद्य कर्णमाहु
भावानां शाकोयतामिति प्रत्येकं पञ्च विविधं चत्वारिंशद्विकल्पं जाति
खण्डं सर्वायतकं स्यात्।

प्रतिलोमानुलोम दशकोष्ठकणं कणाग्रयं तावत्।
प्रवेशार्थं चाष्टकमे -- नेत्रं पुरस्तात्कृत ककर समार्जितम्।
- परेककरे कृत दशशाल ललाटकस्वावृतं नानु नेतं सौकार्यम्॥

पुरस्तात्कृत सभास्य चतुष्के मध्यमयो कं नेत्रयुतं गोमुखं तथा
वारे विद्येया वशिष्टं ललाटकरणं शुभम्। पूर्वापरे ककरी कृत नेत्रामित...
भास्यं पञ्चगर्भं सर्वं सभास्यं महानारकं अब्यत्सवं सप्तशालोदित विकल्प-
वत्स्यात्॥ शालाद्विलितलोपेतं समकायं समोदयम्।
शालाकृतिरियं जाति छन्दं विमोवृतक्रियम्॥
यथा प्रदेशशोभाङ्गं विकल्पं बहुभौमकम्।
साशिरो विशिरो वापि विकल्पमिति कीर्तितम्॥
जाति छन्द विकल्पाङ्गं ~~विकल्पं बहुभौमकम्~~ मिश्रं प्रासादहर्म्यादिभिः॥
आभासमिति निर्दिष्टं नामालंकार भोगवत्।
ब्रह्म भागानुलोमेन सभद्रं च चतुर्दिशि॥
183 सर्वासामपि शालानां विशेषं भावनी कृतम्।
सप्तशाला द्विजातीनां दशशालं नृपस्य च॥
समतो लिङ्ग संयुक्ता चतुरश्रं च यद्गृहम्।
देवानां ब्राह्मणानां च तथा पाषण्डिनां विदुः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

नान्येषां जातिरूपं स्यात् सर्वे वामितरास्त्रिभिः।
भावे देव हि पिण्डं वा पिण्डं वा सर्वकोष्ठकम्॥
सन्ध्यन्ते विषयस्यान्ते द्वार मध्यं प्रदक्षिणम्।
द्वारोपान्त दण्ड - - - -   प्रशस्तं भोगभूमिवत्॥
वास व्यास चतुर्भाग त्रिभाग द्व्यंशकान्तरम्।
चतुष्पञ्चांश तान्तर्थं स्तम्भ तारं परावरम्।
पदानां दीर्घ मानं तु षट्के तु द्विक· - - - - ।
· · · · · · तद्द्वयं ग्रहणं परम्।
चतुर्दशांश भागेन भक्ति व्यासे विशालके।
तेन द्वित्रि चतुर्भाग मधिकं दीर्घमिष्यते॥
सर्वासामपि शालानां प्रशस्तं शास्त्रपञ्च· - - ।
· · · · - - · भक्ति गुणं च वा॥
द्रष्टव्या मुण्डहर्म्ये ~~कोष्ठं~~ कुड्यं चतुर्गुणमायाधिका।
षण्मुखं वकरी भूत भद्र च्छिद्र मतः परम्॥
दण्डकं लाङ्गलं मौलि पक्षकं चेति कीर्तितम्।
· · · · - सानि तथा युक्तानि संभवात्॥
184 तरङ्ग वालि मेघादि शाला तन्त्रान्तरे मता।
प्रासाद मण्टपाद्याये मुण्ड प्रासाद मालिका॥
योग्य योग्य विभागेन व्यवकारवयामि विस्तरात्।
प्रोक्त प्रमाण संपूर्णं सर्ववृद्धिकरं नृणाम्।
आय व्यय यथा रक्ष योनि सम्पक् ~~[illegible]~~ पञ्चकम्।
संपद्संपदी यथैव योजयेत् सर्वसम्पदे॥
तन्त्रान्तर मतश्चापहर्म्ये रुदिता राजयोग्यकाः।
शाला प्रासाद मालाद्याः सम्यग् गताह्या प्रयत्नतः।
पञ्च सप्त नवान्ते व्यासं पादोर्ध्व को ~~नता~~न्वयम्।
भिण्डकं याज पापाण पाषाणेष्टका दृढम्।
संवृतं च चतुर्वृत्तं मुखे मण्डप लक्षणकम्।
मेरुजं वा सभारूपं मण्टपं वा य· · - - · ।
स्थले भेरी च काहळ ध्वज घण्टिका शङ्ख मद्दळ कादीनां स्थापये·
मण्डलोपरि।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

D 3628

पिणाकद्वय मियुक्तं पादाधिष्ठान भाषितम्।
गुह्या रोपण सोपानं द्वारं तस्मिन्न्नृपद्वजम्॥
किञ्चलकोष्ठ वितानोक्तं गरुडध्वज . . . . . ।
गज युक्तं तथा मल्लं कुक्कुटायुध जीविनाम्।
अस्त्र खड्ग विद्याध्यानां युद्धं स्वर्यमिहोच्यते।
हेमकलशोपसंयुक्तं कर्णान्तं चाल वारणम्॥
185 प्रदक्षिण गता: शाला वा युक्ता वस योन्तरा:।
स्कन्धम कुकल्प कलवं पक्ष: काष्ठ कृता वापि।
मूल कर्ण विदिग्ध्यानां तद्योत्तर गतान्तरे।
यानि कर्णानि कार्याणां तस्मादुत्तर मागत:।
पलका चर्म वर्णानि कल्पकानां ततो पले।
लोका . . . . वकुतानां रज्जावेधा विला सिनाम्।
सदलं यदि सारख्येत्तेवा मुजरक राणिन।
तत्रस्था स्तम्भ संरुद्ध्या मेवं कर्णान्तिकं स्मृता:।
पञ्च हस्ता स्तायस्तिंशद्धस्तान्ता विस्तरा स्मृता:।
द्विहस्त वृद्ध्या शालानां सर्वेषां वेश्म जन्मनाम्।
पञ्च पञ्चादि सप्तादि पञ्चाशङ्कान्ति विस्तरा:।
अन्त: पुरवधूधाम्नो विस्तारं चैवतुन्ता:।
त्रि चतुष्पञ्च षड्हस्तस्सप्तमो तलेधो विधीयते।
अष्टादि द्वाङ्गुलो त्सेधाद्यष्टौ स्युः सानम विस्तरा:।
वासाधिकरणं प्रोक्तं भागा . . . तारवामकम्।
शाला वा हर्म्य मेवं वा सर्वतो भद्र पूर्वकम्।
आर्थामरण वस्तं वा स्वव्यासो ज्यायत क्रमम्।
पञ्च रत्न्यादि पञ्च त्रिरत्न्यन्तं षट् प्रमाणकम्।
. . . . . . तलेधास्त्रय: स्मृता:।
चतुस्त्रिस्सप्त भागैक त्रिभाग द्विगुणायतम्॥
186 द्विहस्ताद्यो विकं सार्धपञ्चांश सप्तमान्तुकान्ता। . . ।
पञ्चा . . . दशां गुल्मव्यास . . -

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

.... प्रधानेस्या दिष्टका कुम्भ निर्मितम्।
अप्रधानं तु सामान्य मेकादितल संयुतम्॥
तलादयो निखाताः स्युः पञ्च सप्त नवस्मृताः।
विस्तारं तु यथेष्टं तेषां .... ।
.... मेणापि तन्मध्ये भाजनानि च॥
दारु द्वि त्रीणि वा लोह पैत्त कृष्ण मयानि वा।
निखातान्तरमानं तु हस्तो पाद मिष्यते।
त्रिपञ्च .... तखातास्ते युग्म संख्यया।
द्विरष्टांगुलकं हस्तं सार्धं नेष्ट मथोदितम्।
भाजनस्य तु विस्तारा सनमर्धनकं नतम्।
चतुरष्ट द्विरष्टाष्ट यथा .... ते तत्कुड्य विस्तरा।
... स्तादसन माधार मूर्धच्छायं तु तत्समम्।
त्रि पञ्च कुण्ड कोत्सेधं भाजनाधार पादकम्।
चतुर .... चतुष्पादं वृत्ते षाश्रो यथा विधि।
पद्मा धिष्ठानक क्षुद्र कम्प स्तम्भाश्वलं कृतम्।
निधाय भाजनं श्वभ्रे तद्ध्वं श्रूसहो पलैः।
इष्टकाभिः समाच्छाद्य क्षुद्र चारं प्रयोजयेत्।
उपधानतलं प्रोक्तं किल कुण्डल मेव च॥
187 अलप तलप निखातेन दृढी कृत्य ततः परम्।
पाटिका शिव संयुक्तं मुण्डकं भिणकं भवेत्।
अर्धमुखं वालेषु विदद्या विधि वित्तमः।
उत्सर्वेऽमुखौ यथाभीष्टं कोशं सर्वं च्यसेन्नृपः।
शास्ता गारे भवेद्वं सभाशालाद्य मण्टपम्।
राजवेश्म प्रयुक्तानां धाम्नां श्रेष्ठमिदं परम्॥
धनदस्कुर मन्त्री च त्रयाणां मादि देवकम्।
मूला धिष्ठान पादोनं ... धिष्ठान तु कुण्डकम्॥
गृहग्रामस्योर्ध्वे तले निखाता ह्यहदपते वैशालपादशालाम्।
असंख्य मत्ताश्रित गर्भ कूटं सनपदपं सर्व समृद्धि कल्याम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

अथेदानीं प्रवक्ष्यामि स्नानागारविधिं शृणु।
लीलार्थं मङ्गलार्थं स्नानं तमेवं प्रशस्यते॥
इन्द्रादित्याद्यभल्लाटे मित्रदौवारिकांशके।
नैरृत्ये वा भवेल्लीला मङ्गलार्थं नृपेच्छया।
उक्तादन्यत्र नेष्टव्यं स्थानं तत्रैव योजयेत्।
चतुरश्रायताश्रं च वृत्तं वृत्तायतं तथा।
स्नानागारोऽपितागार चत्वारः समुदाहृताः॥
प्रधानाकृतयश्चैता ह्यनुरूपास्त्रयो मताः॥
अष्टाश्रं षोडशाश्रं च षडश्रं वापि विन्यसेत्।
मण्डपो मालिका वास्याशाला प्रासादमण्डपम्।
188 पञ्चहस्तविशालाद्धि वृद्ध्या पञ्च दशावधिः॥
तारद्वित्रि चतुष्पञ्च षडंशं वांशिकायतम्।
आयते तं तु तिर्यग्वत्तं चतुष्पञ्च षडन्तरम्।
पादायामं द्विहस्तं स्याद्वर्धयेद्वेद षडङ्ग... ।
पादं सप्तप्रमाणं तु चतुर्हस्तावसानकम्।
स्तम्भोऽत्रार्धं निखाते स्याद्धापिधानोच्छ्रयं हितम्।
दशांशेनोर्ध्व..... दलेच प्रस्तरमेव च।
स्नानोपकरणैर्वैवं शिलावर्तं तु मध्यमे।
उष्णोदकघटं चैव तोयकुम्भं यथोत्तरे।
पूर्वापरायतं याम्ये पर्यन्तं . . . . ।
. . . . . परिवारसमावृतम्।
स्थानमात्रावृता भित्तिर्द्वारं पूर्वे परेऽथवा।
मज्जनागारसामीप्ये जलक्रीडाविधिर्मता।
श्रीवत्सं स्वास्तिकं नंदी शंखावर्त . . . . ।
. . . . द्वात्रिंशद्वापि विदुः॥
चतुरष्ट वृद्ध्या तु बहवो विपुलं क्रमात्।
चतुर्विधं स्याद्विस्तारवशेनायाममानकम्।
द्विगुणं पादमर्धेन . . . . . मेव च॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

श्रीवत्साकृति मण्डूकं बाह्ये मण्डपमण्डितम्।
चतुरश्रायता श्राभा सभान्तर्मध्य गामिनी॥
189 . . . . मण्डूकं चाण्डिक द्वयमिष्यते।
अन्तरान्तरसं... गं जल मार्गं द्विकुट्टिमम्।
जलतीरद्वयान्तर्यं हस्तं कोष्ठं द्विहस्तकम्।
तीरमानं वितस्तिः स्याद्द्विहस्तार्धं समुन्नतम्।
द्विहस्त भाजितन्मूर्ध्वं चण्डं शत्रु समं भवेत्।
अवगाढसमं प्रोक्तं तलं पूरित वारिभृत्।
जल मानं स्तनोत्सेधं पेशा निद्राव योग्यकम्।
युग्मायुग्म क्रमात्पादं भित्तिः चित्रीकृतं वरम्।
हस्ताख्य युग्म संख्यानि जल मानान्त गामिनि।
युग्म संख्यान्विते स्तम्भे नाकायो युग्म संख्यया।
धाराकारान्तरान्तर्ये डोला चन्द्रं सुखासनम्।
पूर्वापरोत्तरा वाच्यां सोपानं गुह्य मार्गवत्।
चतुष्कर्णा सभा मध्ये शाला धन्तर पञ्जरम्।
श्री वत्सामि ति निर्दिष्टं प्राक्प्रत्यक् दीर्घ कूटकम्।
स्वास्तिकाह्वय मेवं स्या युग्म स्वास्तिक बन्धनम्।
अयुग्मं वापि कर्तव्यं... कूटं सुकृतकम्।
त्र्यश्रं मण्ड पाश्रं तत्पताका भित्ति सञ्जरम्।
प्राकाराकृतमेवं वा मण्डपाकृतमेव वा॥
नन्द्यावर्तं त्रिभागैस्तु मध्यभागाङ्गणं भवेत्।
अङ्गणेन, यथा धारं... कातीरान्तरान्तरम्॥
190 मूल मङ्गं यथा नान्द्यावर्तनं नान्द्यावर्तनम्।
शंखावर्तं यथायुक्ति शंखमण्डल मध्यवत्॥
आवृता ष्ठानतोपेतं धारा मण्डलमण्डितम्।
कर्णे मध्या वृतं सम्यक् सभा वृत्तं तु मण्डपमे।
महानास्यालय विन्यासे विख्याते नु विचक्षणैः॥
सर्वतोभद्र विन्यास मष्टत्र्यंशैक मध्यमम्।
अङ्कणं स्यात्सभा युक्तं सर्वत्र मुखशोभितम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

बहिः शालाकृतिः प्रोक्ता जलगेहं सुवर्तुलम्।
धृतधारागृहं सम्यक् गुह्या गुह्यार्थचारिणाम्॥
निर्मितं निर्मितं गुह्यं सञ्चार जलयन्त्रिका।
पाशो वलयवृद्धेच सुषिरं नालरज्जुकम्।
सूत्रबन्धं सिराबन्धं चर्मबन्धं क्रियान्वितम्।
नालान्तरे प्रयुञ्जीत यथा यन्त्रोपकल्पित।
जलारन्ध्रं जलास्रावं जलपातं भृदालयम्।
उपदेशेन वेश्मैत ······ र्थिनु गामिनाम्।
जलोपरितलं सम्यक् उत्तरोत्तर वाजनम्।
हंसमालायालंकृत्य छत्रशीर्षनासिकम्।
आलिङ्गान्तरितोपेतं प्रतिवाजनसंयुतम्।
वेदिकागवाक्ष ······ नासिकान्वितम्।
स्थूपिद्वारं मध्यादिष्टं सिराबन्ध क्रियान्वितम्।
197 माहिषं चैवश्टं गज्ज शलो यन्त्रविशारदः॥
यथा बलं यथायोगं तथा युञ्जीत बुद्धिमान्।
ध्राणं कृते ······ शोभरतिकीर्तिजयावहं स्यात्।
अब्जजलं बहुलमत्र हि कृत्रिमाब्धौ वन्द्यस्थलान्वित सभाकृत मण्डपा
[द्रुमं॥
शार्दूल वानरमृगेन्द्र तरक्षु ···· प्रभृतयोरण ···· रिणास्युः॥
राज्ञः स्वधामनि हि धामनृपाधिपानां कुल्यानुकूलमभितो निदधीत विद्वान्॥
प्रमोदवनमित्युक्तं वेश्मान्ते नन्दनं वनम्।
तद्बहिर्गतमुद्यानं तत्क्रमं क्रमशः शृणु॥
उद्यानेन विना क्वापि राजवेश्म न शोभते॥
शीतवातप्रवाहाद्यैः गुह्याद्यैः सुरक्षितार्थकम्।
विभक्तेनवधा क्षेत्रे ब्रह्मक्षेत्रे त्रिभागिकम्।
तदङ्गणं तु तद्भागे क्रीडाभूधरमुच्छ्रितम्।
प्रासादसहिता वापि मरीचिपदभागिनी।
सन्निन्द्रे वारणस्थानं सन्निन्द्रे गीतमीरितम्।
शालाकारा सभाकारा नाट्यशाला विलक्षिता।
कैलासं नन्दमित्युक्तं प्रासादो बहुभूमिकम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

इन्द्रे न्द्रजये शृङ्गांशा माश्रितं वारिबन्धनम्।
प्रासाद मण्डपोपेतं हर्म्योपेतं तथा पि वा॥
192 आणक गृह संयुक्तं सौवर्णं दक्षिणे भवेत्।
मित्रे भृत्ये गृहं तास्मिन्नथुं मण्टपं भवेत्॥
रुद्रे रुद्रजये वृत्त पाङ्क्तिशाला क्रमान्विता।
दीर्घ प्रच्छकारिणी भो .... महीधर पदे स्थिता:॥
आलिशान गृहं पानायतनं चापरे भवे।
रवौ सत्ये प्रशस्त: स्यात् प्रस्तरं कं कटे परम्।
स्नान भोगाहिता शाला धर्मराज पदे मता:।
गन्धर्वे धाम गन्धर्वं तन्मध्ये गत मार्जनम्।
पाशि दैत्यपदे ह्यपि प्रस्तर स्तोमरोगयो:।
सोमे सोमान्तरे देवा गारं ब्रह्म प्रदक्षिणम्।
अशोको मोचकश्चैशे तत्पूर्वे चन्दनार्जुनौ।
पश्च स्सालो पाटल.. कुमुदेस्तं हितो सरित्।
सरसी: परित: सम्यक् पूर्णाकार महीरुहा:।
सर्वस्या मसब स्साल: कुरबो मोचकस्तथा।
पुन्नागा बकुलं सर्ज वलगु तक्कोल काबुरम्।
माधवी मण्टपं मौद्गल्यं मण्टपं जातिपकुकम्।
प्रियंगु: कदली नालिकेर क्रमुक माधवी।
असन: सरलस्सवौ दक्षिणस्यां दिशि स्मृता:।
माधवी बकुलं चित्र्या शाल्मली सर्ज जम्बुका:।
पश्चक कुटक: सम्यक् दक्षिणापर दिश्यमी॥
193 अपरत्रासनो नीपो लिकुचो बोधिश्च सहम्।
पनसो नालिका रण्ड सहकाराश्च मल्लिका।
क्रमुकं नालिकेरश्च बीजापूर (र्ज) जला हिमम्।
नाग: प्रियङ्गु रसनं चोत्तरापर दिश्यलम्।
नागो मुरव्यो लप वृक्षाश्च नीरस्वोरश्च माधवी।
कुरचस्सप .... तरजो गन्धपूर्णकम्॥
पत्राजपङ्क्ति कौबेर्यो नारङ्गको माधवी तथा।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

कुरवक · · कः कान्तिमालो लोध्रश्च मोदकः।
आस्फोटा कर्णिका · · · मु · · · · ॥
· · · · : · बहवश्च प्रकल्पिताः।
यूथिका स्वर्णी पुष्पजातयः चम्पकः सुमनसः सुमानसाः। · · · ·
मालती विविधपक्षवर्णिका नन्द्यावर्त जलहेमयूथिका॥
चित्रकोरं मुकुल · · · · · ।
बन्धुजीवकनमाल मस्तवारस्थलयकं पृथुतृणादिकं परम्॥
सिन्धुवार मधुगन्धकन्दलं पृथु मुजङ्गनन्दिकातोयशीत
ल सुगन्धिकं च यत् · · · व्याल · · · · · दीर्घकेसरम्।
पिप्पली दमनकम्मणीजकं पत्रिकासहिचरः गवाक्षिकम्।
मुद्रिकानुत्तरमूल नन्दकः पट्टिका बकुल गुल्म वीरुधः॥
१९५. पुष्पपत्रफल पक्वमसृणः पल्लवं तदनु चूतनाङ्कुरः।
प्रागुदीर्घ विधिभूततोयजाः खादनाः कुसुम पर्णसंकुलाः॥
कोविदार फलिनी प्रियङ्गवो नागकोणकमधूक किंफलम्।
बिल्व नीरजाति बकस्सपर्विणः क्षात्रहो दिशि दिशि प्रहासिताः।
म्लान पर्णतरवो गराजया सुबकशाखतुटकण्टकद्रुमाः॥
वाग योगकरणे विविक्तिताः किं पुनः प्रवरनन्दने वने।
दण्ड खण्ड विपुलाः प्रतिद्रुमाः खण्डमण्डनविशेषपादिकाः।
स्वास्ति कर्म्ये च गता ससनाद्धिको नाधिकेरदक्ष भेदकुलयगाः॥
वेदिका विविधवश प्रवारिषु द्वारसन्धिगत सन्धिषु द्रुमात्।
पु · · · नागकुली महोषधी स्थापिता विवनिलापयेद्बुधः॥
पीठिका च जगती सुधाप्रकापादिकाश्च समन्विता वने।
पादिका विविधगता प्रयोजिता वाटिका समभित स्ततो बहिः।
माधवी कुरवजाति यूथिका मल्लिका प्रभृतयः प्रपान्विताः।
पीठपादतलसीमको दये द्वादश त्रिदश षोडशांगुलैः।
मुनिनवदश रत्नि वीसमुत्सेध मध्ये
प्रसृति नशतो वा पीठपष्टाष्टपादम्
तदुपरि वरवंशैर्नारिकेरैर्वितानं
बहिरतपरवारं माधवीमण्डपः स्यात्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

मुदिता कनक यूथिका चम्पा मल्लिकादिषु च मण्टपे भवेत्।
उक्ता विस्तृत समुन्नत कीर्यं चित्र वृत्तिशतो यथा स्फुरणम्॥
195 वृक्ष बीज कुल सात्म्यं मया लेपनोषण स्फोषणादिकम्।
अत्र नोक्तमति मोहदन्ततो वृक्ष वेदिषु तदावगम्यताम्।
फलदलाद्युदये च पुनः स्वयं समये फल पुष्प विवर्जिते।
तय राजा वाधिमाह महाभुजो जनपदस्य पुरस्य बलस्य वै।
कृमि विषाण विशोषण पाटवैनैशानि मरुद्गहनैः परिपीडिते।
कुल विनाशन माशु समस्तु ते दहनतस्कर भोजन भेदने॥
कृमिकुल प्रसृते च सकोटरे वनिरुहे परिशोषितमस्तके।
विहगभोगिकुलै रनुसङ्गते सपदि तस्कर पीडन मादिशेत्।
अनद्य स्फणा भ ··· ण ·· स्ज ··· समवनीयमिह द्रुमसंकुलम्।
अवनिशोधन लेपन मूलकै ···· रहबहिरन्तरितं वनम्॥
अगरु कुङ्कुम भूर्ज सुरद्रुमा बहिरितेन्यतमेन निवारिताः।
खरव पाटल पलिक शाल्मली प्रभृतयो नवहान्ति तदन्तरे॥
बहिर्गतारा ··· हो महीरुहो भानिन्दितान्यान्तरिते वने वने।
त एव वाने स्थो विषद्रुमादयो भवेयुरित्थं वरनन्दन क्रमम्॥
प्रमोद वनोमित भागं तदेवतांशं प्रणीत पर्वत विमान पुष्करिणी वापि
कूपादीनां प्रमाण करणं वक्ष्यामि॥
~~[illegible]~~ पर्वतुङ्ग मरत्न्या त्रिसप्तैकादि सप्तति षडंदम्।
शंख विहङ्ग मृगे ··· वृषभकूलस्था हिशयनं स्यात्।
बहुतल विमान मन्तर्बहि रङ्गवपुरपल्ल निकरतरम्।
तस्या वाग्दिशि गोते दीर्घा दीर्घे विधातव्ये॥
196 अपरे वा सबन्धुर्भूरुह कन्दर मधुगज वनसौदम्।
कीचक मोचक पूगान्तर गत पाषाण भासि हितं सानुः॥
उत्तर दिश्यज मद्ये वाल्मिभ भिन्नाता सा शिला महती।
प्रस्तर तट भवन गुहा बिल विवरण यत्र कार्याणि॥
आर्याचिक पञ्चैकादशहस्त व्याप्त धैर्य दैर्घ्य युतम्॥
तद्दीर्घ गोत्र मष्ट त्र्यंशोद्धर्वे वाथ गम्भीरम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सुधया निर्मितमुपलैर्निश्छिद्रं दृढतरं च निस्रावणम् ।
यदि जल निस्रावणं च द्वार्या पयास्तोति सलिले हि ॥
सूर्यत्राणे पञ्च स्थानार्थं चन्द्रशालास्थानात् ।
अनाविकमिदमुद्दिष्ट प्रस्रवेण निष्यंदे नष्टम् ॥
हस्तत्रयायतं तस्यार्धं विशालं विशाल गम्भीरम् ।
तद्वत्स्व गोत्रयुक्तं षण्डाकारं सुपाषाणैः सुदृढम् ॥
पर्वत तुङ्गाग्रेशाखाग्रे तल्पमत्र गोत्रयुतम् ।
उत्पल पत्र समेतं पुष्पारामे नितम्बे पार्श्वे द्वे ।
स्थाने स्थाने च रम्या मूर्तैर्नाचिता बहवः ॥
उपला पटास्खन्दनु तृणस्थलया च्छिकारतेस्युः ।
दरि झर्झराद्वि रहिता कारिणी यणो पना शिलाकृतयः ॥
मङ्गल दर्शन योग्या मनेयुरप्येव मादयोगोस्मिन् ॥
अभ्यन्तर बाह्य मार्गौ तस्यो द्वाभिद्य लोचनं बाह्यैः ॥
द्वार गुहा च गर्भाद्बं बहिर बहिर्गो गुहाभिमताः ॥
197 विविधं च [illegible]हुयन्त गुहा बिलास्तदन्तर्गता बहवः ।
चतुरश्राल विमानं यथा वकाशानुरूपं वस्त्र विहितम् ॥
तत्राकृ यन्त्रनिलयं जलमोक्षा वाहनोपेतम् ।
अपरा द चलान्तरस्था विविधा सुरवा निझरा राशिः ॥
डाळसुरवा सिञ्चक मूर्धनि पाषाणोत्तं कृता शिरसः ।
कमकुशा निपक्रम युता कुसारः कुटिला कुला कुला युक्ता हृष्टैः ।
हृष्टस्या दीर्घिकाया मध्ये वामेतु वामपुष्करणी ।
प्रस्तर मितरस्या कृत [illegible] निभा दीर्घवृत्त निभम् ॥
अन्तर्गुप्त विशालो दश शालो वर्धितो यो जलयन्त्रौ ॥
प्रवितत पथेन शुभदां रम्या विशेत पुष्करणी ।
शैत्यं यन्त्र पथेन हृष्टेन्तस्सभास्व प्रस्तारः ।
मण्डप मन्तः सहितं कुट्टिम पाषाण मयवा स्यात् ॥
डाते नि पे चर्चया रक्षं गोपुरं गुल्मै गौर्लता भिरूपा ।
सहिताः शिलाः वसत्यो यो ज्यशरया सन्न क्रमशः ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

तडागस्तु रक्षो हरि शार्दूल द्वीपिनो गुहावासाः।
विहितास्तत्र भुजङ्गम गोधाद्यैर्नैव कुर्यात्तान्॥
उक्तौः प्रकृति निम्नाश्मोपल वर्णा पा···· मे बलयोः।
अन्तस्तु जातिवर्णा शिलास्फुरणे विचित्रकारे॥
सप्त पञ्च त्रिरत्नि विस्तारा दीर्घ पुष्करिणी।
व्यास समाना गम्भीरा हीनाधा त्रिगुणायता॥
198 त्रि चतुः पञ्च बहुस्तं पर · · · · · ।
··· लैरिष्टकाभिश्च निश्छिद्रं सुदृढं परम्॥
पञ्चधातु गृहारत्नि व्यास तीर्थस्तद्गयोः।
पार्श्वयोर्वा तथा रौप्य सोपानं स्यादभीष्टतः।
उदकीर्णे गर्तं हर्म्य मध्यतां तदावरम्।
आमल गृहणोपेतं सोमदं सुदृढोदकम्॥
मत्स्य कूर्म प्लवा नक्रा प्लवमानास्तु याचिताः।
पाणि पुत्रा भवेयुस्ते द्रोणी तत्र विधायिनी॥
गुणभूतरत्नि विस्तारं त्रिचापरत्नि दैर्घ्यकम्।
शिलां विंशति विस्तार मेक त्रिंशल्लमायतम्।
चतुरस्रां च दीर्घाश्रां जलबन्धं प्रशस्यते।
डावं गाहस्व विस्तार मोदकोत्पावनोवशात्॥
अर्धचर्ण द्वि त्रिहस्तोच्चा विस्तार द्वि त्रिको पलैः।
दृढीकृत ततस्तीरं सालिलायत बाहुतः॥
डाकद्विति विशालोच्चा मेखलान्तः प्रशंसिताः।
शालावलयिता कार्ये स्फुटिकाद्य तदूर्ध्वतः॥
सौध पक्ष लतातन्वा दन्तीका छत्र मस्तकम्।
प्रत्यङ्घ्रिः नालिकोपेतं युक्त पञ्जर तोरणम्॥
नालरन्ध्र जलक्रीडा यत पार्श्वे गवाकुलम्।
दक्षिणे जलबन्धस्य प्रासादोन्तासिन पक्षके॥
199 चित्र मण्डप मध्ये स्यात् हता गत पंक्ति हितत्।
जाताः पक्षासना युक्ता श्मतुरश्राः सुवृत्तकाः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

नली जालं कृता कृत्वा दृढा पुष्करणी परा।
कुमुदाम्भोजकह्लाराद्यो पलरक्तो पलैः श्रुतम्॥
कह्लोरशावकैः पार्श्वे कलहारै रेवणादिभिः।
सितच्छद बक क्रौञ्च रथाङ्ग कुररप्लवैः॥
चाषी गण्डो क्रोशो कुट्टाकादिभिराकुला।
सितच्छद प्लवादीनां पाक्षिणां प्रीतिदिस्तु च॥
पञ्जरं कृत्य निर्माणं तेषां तु जलवल्लनाम्।
पूर्वस्यां पुष्करस्यास्तु सिंहव्याघ्राद्य पञ्जरम्॥
पूर्वावाच्यां स्थितश्शारी शुककुक्कुटकादिनाम्।
डालका जाति भेदाणां कोष्ठं दाक्षिण पश्चिमे।
मार्जार नकुलादीनां दक्षिणे पञ्जरं भवेत्।
शिखण्डि कोकिला क्रौञ्च पञ्जरं पश्चिमे मतम्॥
सूकररक्षक रक्षद्वीपिनां पालिगोत्तरे।
सर्वते पश्यसं युक्त पञ्जरं तस्य चोत्तरे॥
कवीनां निलयो तत्र शीरिवशाला मृगादिभिः।
शिखण्डी दण्डभिर्युक्तं दृढं खातं सपालकम्॥
सन्नाहशुद्धकं चेष्टागारं सर्वत्र शस्यते।

वृत्तिः प्रस्तरकं कटाहशतकृतभागार वापी सदीर्घिः पुष्करणी द्विगोत्रा विलसत्कान्तारणं
[धामानि॥

200 अत्यन्तद्वारि रेवाभिष्ट मन्दराहत्यावनी भागतो
नद्यावर्त विचित्र भक्ति सहितं नाना प्रकारं भवेत्॥

आद्यावरणेष्टकादिभिर्दृढतरं भ्रमितैः खातालिलो विन्याय
पश्चात्सेता पगाहन्नागगजरथवो द्वृतप्राद्भिः प्रपूर्य।
तोयं प्राचेश्यताद्भिः नृशम्भ दिकरणं भोजनं तद्विधिज्ञैः
वापी गीता च यत्र प्रवृत्तिषु विधिना चापये च्चोभयेतत्॥
शालं कृते नरपते नरपते भवने त्रिगुण्यौ
इष्टे नाथ नन्दनवनं वचनो पपन्ने।
. . . . स्थिरतरा व्यतरा सर्वं हि
शस्त्रालय स्थलभने लसते च पद्मा॥
॥ इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे नेशवास्त्वाधिकारो नाम अष्टाविंशोऽध्यायः॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

॥श्रीः॥

त्रिः पञ्च सप्त नवाष्टि रत्नि त्रिः पञ्च . . . . ।
. . . . स्ते रष्टोऽहन्त दायतम्॥

विस्तारसमतुतुङ्गमायामसममेव वा।
विप्रादीनां चतुर्णां तु वर्णानामानुपूर्वशः॥
चतुष्टेह विधौ युक्त स्तम्भादिकरणान्वितम्।
तत्राष्टदिशि चेष्टव्यं तत्तद्वर्णविभागतः॥
201 शाला वास्यात् सहा वापि शालिद्वयविवर्जितम्।
क्रमेण विहिता चान्तो क्रमशस्त्वा ततोपरि॥
शाला व्यासे बहिर्नीत्वा परितः कुड्यमालिताः।
संवृतापरदिग्द्वारा तथोत्तरमुखा यथा।
रक्षोवाहि समायुक्ता रक्षाकीलसमाकुला॥
वातातपादि दुर्वेश समुच्छन्ना सुलेपिता।
षड्विंशाष्टतस्तम्भचतुरं षोडशांघ्रिवत्॥
यौ वारिके च सुग्रीवे निवड्तौ शस्तभूतले।
पृथग्वा सह वा नः पूर्वापरोत्तरगतं च वा।
सर्वेषामेव सामान्यं परिष्टागारमीरितम्।
विप्रस्त्रीणां पलाशञ्च कुशदर्भमुदुम्बरम्॥
खदिरस्तम्भकं बिल्वं शार(का)वीरं महीभृताम्।
वणिजां पाटलं काशं करविन्दं करो हितौ।
तिन्दुकं वरणं पुन्नं च भल्लातं स्वस्थ योषिताम्॥
बिल्ववृक्षमयौ शय्या तत्फलका भित्तिमस्तकौ।
अर्थौ नैव तदुत्सेधं तदर्धं वा यथोचितम्॥
पूर्वशीर्ष पर्यङ्कं सायुजं स्वभ योषिताम्।
आग्नेयुक्तं तथा निम्बं बिल्वं मद्ययोष्टलाभतः॥
अन्तर्मण्डालिकान्तस्थं पर्यङ्कं बिम्बनिर्मितम्।
तस्मिन्भूतले शस्ता सर्वेषां स्वमकारिणम्॥
202 उक्तस्थाने बहिर्वापि योग्ये पञ्चाष्टयोगतः।
चतुर्णामपि वर्णानां परिष्टागारमारभेत्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सामान्यमिदमाहृत्य विधौ पूर्वं समीरयेत्।
तत्तद्योग्यविभागशो देशमात्रं विधीयताम्॥

इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे प्रसूतिकागारविधानं नाम कोनविंशोऽध्यायः॥

—— x ——

॥ श्रीः ॥

सर्वावयवसम्पन्नैः संयुक्ताश्शुभलक्षणैः।
सम्भवते बलिसन्तुष्टे दिव्यैर्द्रव्यैः सुविष्ठिते॥
गृहे गृहपतिस्तूर्णं निवेष्टव्यो यथाविधि।
परिनिष्पन्नवेलायां मानसूत्रगतान्तरम्।
ततो दिने शुभे मासे देवो पसतितद्गृहे॥
पश्चाद्यदि विशेद्गर्तो मृत्युलोकमवाप्नुयात्।
वेश्मन्यपरिनिष्पन्ने निर्विशेत् द्विपदां पदम्॥
निष्पन्नानन्तरं वासे कुड्यमभ्यन्तरे बहिः।
सितचन्दनतोयेन संसेच्य समतां नयेत्॥
जातिकल्कैस्ततो भयज्य तिर्वर्णं दारिझर्झरम्॥
स्तम्भादीनि विधानेन जातिवर्णैर्विलेपयेत्।
203 पश्चात् प्रवेशनं कार्यमाचार्यपादिहेतुना॥
भूसुराद्ययनाद्यैश्च जपैः सन्तुष्टचेतसः।
तेऽपि वक्षोगृहेशस्य गृहं सम्पादिशन्त्यत।
यथाशक्तिसमाभूय भूसुरान्वेदपारगान्॥
पोषयेद्धनगोभूमिवस्त्रधान्यैर्यथोचितम्।
पञ्चवर्णयुताः पञ्च धान्यो हृष्टचेतसः।
गन्धगोष्ठीरगर्भान्यैः सन्तर्प्य विविधैः शुभैः।
गृहमण्टपमध्ये तु लेपयेत् पञ्चगव्यकम्।
तत्राग्निं जुहुयात् पुण्यं पुण्यमन्त्रैः समुक्षणम्॥
गृहशान्तिपवित्रार्थं कारयेद्वास्तुभूसुरैः।
जं वमैर्घृतनैवेद्यं होमकर्मादि पायनः।
समापाद्य समाप्तेयं कुकल्कैर्मन्दनामभिः॥
पश्चाद्दा बहवो युग्मास्सरवो बलधारिणः।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

.... णीश्याम कालवर्णो तमन्वितम्।
मुद्गान्नं कृसरान्नं च पायसान्नं शर्करान्वितम्॥
दुग्धान्नमिति तैर्युक्ताः संपूर्णस्सर्वभाजनाः।
पातानि बलि चरुकन्यैवं निशिथाशन संयुतम्॥ (तात्)
पूर्वोत्तरे तु कोणे तु निक्षिपेद्गृह मण्डपे।
पूर्वोक्तः स्थपतिश्रेष्ठं रक्षा ग्राहिणामेव च॥
वर्धकिस्सूत्रकं सर्वे शिष्टलेन्तार्थसंपदा।
204 वस्त्राभरण मन्त्रादि दानेन विविधेन च।
पश्चात् स्थपति कर्मान्ते विसृजेद्विधिना यथा॥
सूत्रेण वेष्टितां चैते नूतनाम्बर चोष्टितान्।
सरत्नहेमनालोला प्रियङ्गुं निशिकल्ककैः।
सकूर्चतन्तुका कुम्भात् शालिव्रीहिसमास्तरे।
गन्धपुष्पैस्समाराध्य मन्त्र विनिक्षिपेद्गृहे॥
बद्ध्वा प्रदक्षिणे तस्य कपिलां सुरभिं पराम्।
गन्धमालास्तरे श्वेता तण्डुलै····· ददेवतात्॥
विन्यस्य दर्भमास्तीर्य दुग्धाश्यैः प्राक्शिराः शुचिः।
स्नोपमैश्चातुर्युक्तं यौतप्रयतमानसः।
स्नात्वा यो तीर्थतोयेन श्वेत पुष्पानुलेपनः॥
परिवारितनूतनाम्बरो धृतकान्तिस्वर यत्र पुष्पकः।
सकलाभरणाभिमण्डितस्स्वयदेवस्थपति स्वचे शिशौ।
तदनन्तर माल्यमरान् स्व पदे योग्यवशा विधाय तत्॥
समुद्धैय निशाव साब के प्रयातेबाले मानयेत् क्रमात्॥
बलिनस्सकलाङ्गा हेमपात्रे निधाय
स्फुटतर मार्ग वस्त्रा वर्णचेता मनस्वी।
द्विजवर वर घोषै शाशिषा पूत चेता
विहितसकलधाव्यो योङ्कुरः पर्पणादि॥
तोरणद्वार निक्षिप्य साक्षिविशिष्टमंगलम्।
205 तत्रोक्तादर्जयेत्सर्वसन्धौ सुमंगलम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

प्रदीपं पूर्णकुम्भं च श्वेतपुष्पं च मोचकम् ।
वस्त्रयुग्मं सर्वतः क्षिप्त्वा आलयस्यावरणास्त्रजम् ॥
पूर्वमेव ततः पश्चात् पूर्वोदित विधानतः ।
स्नात्वा ग्रामाद्बहि ... पात्र वर्धन्या शान्तिभाजनैः ।
जप्त्वा मन्त्रं स्थपतिश्रेष्ठो गत्वा स्थपतिरग्रतः ॥
ब्रह्ममार्गं क्रमात् गत्वा तान्तिं कृत्वा प्रदक्षिणम् ।
स्मृतवस्तु विकल्पन्तु प्रथमं ब्रह्मणे बलिम् ॥
ओं ब्रह्मणे नमस्तेति प्रणम्यादौ स बान्धवे ।
सगन्धधूपदीपैश्च स्वेय स्थ्यो चितं क्रमात् ॥
दत्वा ततो नमस्कृत्य पश्चान्नाथं निवेदयेत् ।
अर्कादीनामष्टानां स्थपत्याणां ततः परम् ॥
ओंकारादि नमस्सोम नाम्नोक्तैवं प्रणम्य च ।
पदाक्षिणवशाद्दद्यात् यथा स्वं बलिमुत्तमत् ।
ईशान्ये पितृ नाट्येश ब्रह्मस्थानात्स्य योषिताम् ।
आग्नेय्यां शाकिनीनां तु यथास्वं बलिमुद्धरेत् ।
अतले तु भुजङ्गानां नैऋ कर्णो तु रक्षसाम् ।
मार्गे तु धर्मराजस्य मनुष्याणां वेशवामके ।
वनस्पतिभ्यो ... लक्ष्यै शय्यासु चैव यते ।
आकाशे विश्वदेवानां दिक्षु गन्धर्वतारकाम् ॥
206. आशीर्षं सनावाद्य ... बलौ क्षतवारिषु ।
तद्वद्वा देवताभ्यस्तु मत्स्यतैवं विधीयताम् ॥
बलिभाजनं विन्यासात् तर्पणाभ्यास देशके ॥
पाश्चिमांशे तु विन्यस्य रुद्रशालीस्तरे विजाम् ॥
नासीत्युक्त्वि पश्वादि साधने सकले पुनः ।
तेभ्यो दत्वा बलिं पश्चात् स्थित्वा वास्तुमध्यमे ।
स्थपतिर्मन्त्रमुच्चार्य विसृजेत् तत्क्रियाम् ॥
अथ धातुरत्नं बलदाजयदा धन ... बहु पुत्रक पौत्रकम् ।
अति धान्यकधान्ये बहु प्रकारी विविधैवत प्रजनया वहम् ॥
नीरजा कदिना सधना प्रार्थिता यशसा महदद्भुत वीर्ययुता ।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सततं निरुपप्लवकर्मयुता पृथिवीपति जीवतु धर्मविधौ।
धारा निपातात् सलिलप्रकोपात् दंष्ट्रिनिपाक वनप्रकोपात्॥
अग्नेश्च दाहान्मुषिताच्च चोरात् दृष्टादिदं सद्म शिवं च मेऽस्तु॥

इत्युक्त्वा पाणिनादाय ब्राह्मादि निजसाधनम्।
स्वांसे निधाय निर्गत्य दत्वा भृत्यकरे घृत॥
सबन्धुजनभृत्यौघ संवृतस्तुष्टमानसः।
ब्राह्मणादिसमायुक्तं शंखवाद्यघोषशोभितः।
अप्रमादात्पतिः स्वार्यं गच्छेन्निजगृहं प्रति।
ततः पूर्वनवावासः शुद्ध मार्जनसंकृतम्।
गन्धचन्दनरक्ताम्बुसेकं कुर्या यथासुखम्॥
२०७ सिद्धार्थलाजशालीस्तु विक्षिपेद्बहिरन्तरे॥
सारवद्धनधान्यादि वस्तु सर्वं गृहोचितम्।
अन्नव्यञ्जनसंयुक्तं स्वदासी गणिकादिभिः॥
संगृह्य गृहिणीनाथौ कृतमङ्गलनाक्रियौ।
सुपुत्रैः स्वजनैः पौत्रैः सहायातौ प्रियौ तुकौ।
संनिविश्य गृहं प्रेक्ष्य भोगादि हर्षेण च।
सर्वजन्तु मुदं कृत्वा पर्यङ्कः स्सुखमावहेत्।
स्थित्वा पश्चाद् गृहे चान्नं गृहिणी व्यञ्जनान्वितम्।
बलिं दत्वा निवासस्थ देवतानां यथोचितम्।
अवशिष्टं बलिं दद्यात् स्वदासीभ्यस्तमात्मजे॥
विभुधान् भूसुरान् विप्रान् तर्पयित्वा यथेप्सितम्।
विप्रस्वाध्यायवादित्र जयमङ्गलघोषणैः।
गुरुभिः पुत्रपौत्रैश्च सर्वैर्बन्धुजनैः सह।
सुहृष्टः शुद्धशाल्यन्नं भोक्तव्यं सह मङ्गलम्।

इत्थं पुरस्कृतसमाहितचेतसा तद्वासं प्रवेश्य माखिलाङ्ग विभुजपाठ्यम्।
मोहेन वा विगत दैवभूषण दैवपूज्ये वासं विशन्ति शान्तिसर्वरया पदाढ्यम्॥
प्रारभ्य पूर्व गुरुणापरि निष्ठितान्तं कुर्यात् गृहे शसुखसंपदभीष्टदं स्यात्।
२०८ अन्योन्य चेत्यादि गृहाधिपतिस्तथान्यो देशेश्वरो जनपदापदमीतिविनाशात्॥
अत्यन्तभूत शुभ मोदितमानसो मे भोगेश्वरे स्वजनबन्धुसमाहृतश्रीः।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

शंखादिघोषण विलोलितघोषघोष सन्मङ्गलं सदनमाशु विशाययार्थम्॥

॥ इत्यागस्त्ये वास्तुशास्त्रे निशान्तः प्रवेशो नाम त्रिंशोध्यायः ॥

— x —

॥ श्रीः ॥

स्थानीयद्रोणमुख खार्वट प्रतिनागर ग्राम खेट पत्तन गोन्म कोलिका
ना मिन्द्रकील विध्य स्थापन मृत्यु संस्कार विधिमतिध्या भयामः॥

द्विसप्त त्रित्रिपञ्च त्रिग्यङ्गुल दीर्घ विपुल बहलः प्रतियुग्मककोक्तं
सारदारु दिङ्मध्वर पदं कारयेत्।

तन्मध्ये नवाङ्गुल देश ताल विपुला यत वृत्त सोस्थान कुङ्कुदामा गृहस्था
न्तु स्थापयेत्।

अग्रमं वस्तु मध्ये सर्वदिक्षु च कील सपुष्प दीप धूप द्विजोदन सं
201 युक्ते चतुर्दिक्षु बलिं दत्वा वस्तुव्या सार्वोपरं दक्षिणवर्तं त्रिव्याममूल
पाशयुतं कुर्यात्।

ताल वलकाल वग्यङ्गुल कार्यसमयौरस्य मध्यस्थाणु संगृह्य मध्यम
मादाय वेतव्य स्कुलक्षण व्यपदेश रज्जा वतोवेष्टाव तान्तर्पण पुरस्तदा
दीपकुम्भ धूप कामध्य धृतास्थिरं प्रदक्षिणावरगदानयेत्।

प्रथम मण्डलीभूय प्रवेशनं सन्निवेशयेत्।

तस्मिन्नतस्मा द्वाभा वामाभ्या मष्ट पट्ततस्तयोः भवेयुः।

द्विसप्त यमावधि कार्मुकद्वयो परिधि लेखा भवति।

अभ्यन्तरे द्विदण्डव्यतीत्य तत्प्रमाणाद्बहिर्गतं स्यात्।

प्रवेशदक्षिण मङ्गलस्य मन्त्र कीलं तत्पार्श्वयोः भजघट मण्डलात्
षडंश सप्त गन्धात् कुर्यात्।

यदि मध्ये मङ्गलयोग्यमिन्द्रकीलं विदध्यात् तत्र विविधभूतिः
परतः कुटुम्बिनो भवेयुः। बहिस्त्रयो गर्तं मङ्गल कील कीलस्थापनं चेत्
मनुरोहेण वा धिते भवेयुः। चतुष्पद विनाशो भूमिनाशश्च।

तस्य सर्वे प्रसह्य भर्तारश्युत्सु पीडा च स्यात्।

अभ्यन्तरे द्वये चाष्ट संङ्ख्य पदे शानैर्ध्वं यद्वा वार्णिता स्युः
सं प्रसङ्गः श्वव्यक्षयः कुल विद्धं स्यात्। बहिर्वामे निर्गतं
चेद्दन्तः प्रकृति वर भनाजायते। प्रथमा पटे तु ते द्रव्यक्षयं स्यात्
अन टस्तृतीये न्तर्वेटा कुमध्य पार्श्वयोः स्थिर भूतिः

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

210. स्यात्। ऽवामिन्द्रकीलं सबालिपलं विधाय तद्बाह्ये कण्टकद्रुमैः कट्टं-
टाच्छादनं कृत्वा बालिबैलाहैन साक्षिस्स्यात्। कवाटमार्गं विधिनाभि
वक्राम वाप्नतः सन्धाय निर्गमन प्रदक्षिणपदे ऽपि तत्तन्मार्गं कुर्यात्।
इन्द्रेन मण्टपे तालपत्राच्छन्नं बद्ध्वा यथा विधि ग्रामं प्राविश्य दिव्यात्स्तु
वो दुग्ध मत्स्य भोजनात् पृथक् पृथगाहृत्य रात्रौ गेयं स्मृत्वा इदं अबद्ध
मशास्त्रं मङ्गलं बालि मध्ये विधाय दद्यस्साधारणं दत्वा घृत दुग्धो दकोदन
पुष्प धूप गन्ध युतं वना भ्यासे वन बल्या ब्धि वेद्य तथा प्राप्त दोष समये
प्रदीपं प्रोद्दिप्य यथा गमो बलायेनु पुष्पमादाय मापि निधाय निर्गमनि
दक्षिणपक्षे विस्तृतो ध्वजं स्थापयेत्। ऽक विष्कम्भ द्विगुण दैर्घ्यं चतु
र्द्वारयुतं स्यात्। तत्र स्तम्भ प्रमाणो देश विनाशाय ऽक विष्कम्भ त्रिगुण
~~चतुर्द्वारयुतंस्यात्।~~ ~~दैर्घ्यं~~ चतुर्द्वारयुतं स्यात्। तत्र स्तम्भ माषेभ्यम पदे
त्वोक विष्कम्भ त्रिगुण दीर्घं चारद्वयं विपरीत भावयुते ग्राह्यं त्र्यंशादपी
ऽनाश निहनन दहनादयो ते वा भवेयुः। प्राच्यां महत्तरे परत्रात्पतरे सर्वावि
नाशाय अन्येषां पारिजिण्डेश सेनेश निधीश काळी काळीसुता दथा भरणी
प्रसूता दौवारिको द्वारनियुक्तादेवौ वैश्यादि नामारण्यमाणि भद्रः॥
कर्मारि काणांत् शिला प्रयोरथ्य स्तद्धणा ममर्त्यैस्सपदः स्पदीन्द्रः।
211 देवोऽहनापहता देह विलाव्य कनायकेषं। दण्डीश नण्डाल सुरा पुराणग्रा
म स्थिताद्वादश दीव्य काम्या। नागेन्द्रे भूतास्सरस्सः पिशाचाः। काळीसमा
रसणहेतुभूताः। ऽो लौद्धि मार्ग स्थल शीघुवासः वारण्य मार्गे रजकांकणेन।
वर्गापवर्गा निरान्तर स्मशाने ... बालिपूजा नाद्यो नीलार्चन प्रीतनर
इमक ..... दिव्यापर ग्राम समस्त भूतं भूमीश्वरस्यां विजनस्य नित्यम्।
भोगस्य भावं विदित तस्य जसं स्मृत्वे यदीशायतनोऽपि दाहः।
स्त्रीणां पुरा चारकृतीन्द्रदेशे समो यमो लोकपालो महेन्द्रो
देव यथा पितृ पाशी भवेत्स्यात्।
शाल्यार्थ नाशीश विनाशय मद्दे भूत्यैव युक्तो निधनो महान्तः।
चन्द्रांशके चन्द्रकरो विदध्यात् भोगप्रमोदं धरणी सुराणाम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

ग्रामाग्रहाराश्रम पत्तनाद्यपि शान पीशान विशालिरन्ध्र:।
वृक्षाब्धि शक्तो वहतर्थं बहिरीक्षिते च:
दूरादराव्पुरादीनां प्रेतावासं तु गौरवम्।
दण्डरस्सप्तत्रिकं बाह्य वृतीयं विनिवेशयेत्।
वस्तु विस्तार पादांश विस्तार:स्याच्च पालक:।
पूर्वापरायते ग्रामे विपरीताय तं हिते।
तस्यास्तु विपरीताया बहि तच्चतुरश्रकम्।
.वस्तुव्यत्यस्तरूपं हि सर्वकालं मतं बुधै:।
दक्षिणापरदीशार्धं वस्तु चायाम मुदीच्यपि॥
212 तत्रैवावाची वा प्राणं प्रती ची प्राची मीरितम्।
उदीचीवारुणीजां प्राची श्रद्धाणां (तु) श्मशान भू:॥
ततस्तस्य महाचोरै तस्य नीतिश्च दुर्बुधै:।
चतुर्दिक्षु श्मशानं स्याच्चत्वा स्त्रीष्टि यमायनम्॥
महेन्द्रे तु भवेद्वारं पूर्वभागे बृहत्क्षये।
वस्तु द्वार परागवक्त्रा मन्त वक्त्रा मनिष्टदम्॥
निस्वा स्यु र्मानवा स्सर्वे दग्ध शोभाल्प बहुला पि ते।
चिच्छेद बहुलीश्वरा गुणमध्ये वृद्धिदम्।
सुख सुप्ते मृते भूमि स्थिरां प्राप्नोति निश्चय:॥
शापावास हेवा द्वार भस्मायु श्चन्तराग्रते।
श्मशानत्वं समाप्नोति ग्रामाद्यं सर्व वास्तुकम्।
नवं चेच्चतुरं स्नीत्वा वस्तुपञ्च शता धकम्॥
सुखेन गमनं वृद्धै रक्षं वृक्षान्विते वने।
कुलयोग्य वहिते मार्गे कण्टको विसहायिते॥
ग्रामावस्थेशावासे सर्व नाश्य न संशय:।
शापापि वृद्धिदं शुभं विपरीतकरं सदा॥
यथा वेलं वनापि श्मे मृते चक्राति मार्गजे॥
स्नात्वा नद्यां विजेदृ ग्रामं मेनं व्यत्यस्तं सम्पदे।
द्विशो चेत्कालि कालेश्म श्मशाने पञ्चकाशनम्।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

जनाना मलपतां नीचै र्विवृता जयतेसदा।
213 अनापत्य खरो वाजि स्त्री दुराचारिणी भवेत्।
ग्रामस्त्रिंश लाभा नाश माया त्येव तथा यमे।
पितर्यां तु रद्ध्नूणां ध्वस्त गर्भः प्रसूयते।
निर्दिश्य नाम्ना सनात्का वसणौ यदि॥
नायको दुर्बलो भर्त्यों सोभो ... शिवं शुभम्।
पशो वोडश पञ्चाष्ट यद्विरायो ह्ययाम्रिणो।
काली मन्दिर वैपुल्यं प्राक्प्रत्यक् द्वार संयुतम्।
कालः कौशिकमेवोक्त मन्यथा न प्रशस्यते॥
द्वार पार्श्व शिला सीनौ पीठा वुदग्रस्य प्रमाणकौ।
अन ग्राह चतुर्भागं मुच्छ्रितं तु द्विहस्तकम्।
वितालं विपुलं चूत मानसं प्राविलीयते।
ततो हि ने विलक्नाश रशुभ मुक्तवक्षस्थितौ॥
डोलानलं स्थितो वो... नर्व मानार्थ मिवयते।
अजं प्रदक्षिणीकृत्य चतुर्द्वारं चतुर्दिशि।
डोलातलं प्रतिद्वार स्थापेतद्वि चक्षणः॥
तस्य मद्यस्य भङ्गेन तु तस्मा मासा द्विनश्यति।
मृतस्याद्य महायोगो यत्र मद्यजनो भवेत्।
स्तु मुहूर्त विनिक्षिप्त डोलामूर्ध्नि वाडिते।
रज्जु च्छिन्ने विनाशः स्याच्छिन्ने लीनो कृत कर्मणाम्॥
कर भिन्ने नरेन्द्राणां ज्वलि नाशो भविष्यति॥
214. दापयेव यन्त्र डोलाद्रयां परिपूर्ण नसप्तिना।
वसुधापतनं राज भयशोक करं भवेत्॥
पत्तनं हि गिर ग्राम मध्ये ग्राम निवेशकम्।
नाशं निर्वर्णादि तक्तकोल्कु द्विनश्यति॥
विबणाकारणास्मात्यो भूमौ द्रव्याणि मितकम्।
अकुजस्थे तरत्सवं भवेदेशपते रिह।
समाजा पर गात्रे न मे हस्तं ... स्त्रं ... शिरस्तं था॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

राजवेश्यास्तु तत्सर्वं पार्श्वं सेनान्यमित्रकम् ।
इतरे स्याद्प्रशस्तास्तु स्तम्भ दण्डं तदाहितम् ॥
रुग्णा रुग्णं गच्छेद् ग्रामं योग्यं योगा राजोदरम् ।
गोत्रे चमूपतीनां तु निमित्ते व्यपदेशयुक् ॥
दशास्य गरणी गर्तु इरडं वृद्धिं निराश्रयम् ॥
रथपथ केतु कर्णकारो गगनतटाके निपतनं निपत्स्यात् ।
सुरगणगृह विश्लकोष्ठतो यागजयान शाला गृहीणाम् ॥
परिवृत पञ्चशौण्डपञ्चारयोनं .. बहिरबहिराहितान्तरापणानाम् ।
मल्लचयं निशितं महापथेतु सुरनरकील विहीनवेशदेशम् ॥
इति बहु वि विनोक्तं वैपरीत्यं शुभमसमृद्धि परीतकृन्नराणाम् ।
नरपति मरणं पुरादि नाशं जनपद भङ्गं महद्विनाशं विदध्यात् ॥
नृपगृह मुख्य वेशादिव्य कोष्ठप्राति विहितां बलि राज्यकृति कालम् ।
215 सकल गुणयुतं समस्त जन्तु हृदयकरं वरमुक्तमेव वस्तु ॥

॥ इत्यागस्त्ये वस्तुशास्त्रे दिव्यस्थान विधानो नामैक
त्रिंशोऽध्यायः ॥

॥ श्रीः ॥

युद्धव्यूहं प्रतिव्यूहं युद्धं न च विभाजितम् ।
हस्त्यश्वरथपादात्यैश्चतुरङ्गैः समन्वितम् ॥
स्वबलाद्यं बलोद्यं हि राष्ट्र बन्धु जनेन च ।
बालेनाटविनैवं भृत्यसेनाभिरन्वितम् ॥
संक्षेपेण प्रवक्ष्यामि संग्रामा रङ्ग भूषणम् ।
राजामात्य महासेना नाथसेनाभि पालिभिः ।
अर्धरेनेश्वरैर्योधै रथैः संपालनोचितम् ॥
वाम दक्षिण पक्षाद्रि पुच्छ वक्त्र विकल्पवत् ।
स्कन्धावारस्य यद्द्वारं मुखोगानिशि विशाते ॥
तत्पदे वारणा रङ्ग स्थान द्वार योद्धृकः ।
रणरङ्गा कृतिर्नाम्ना बट्त्रिंशादि निरामता ।
चतुर्वर्तनकं पूर्वं द्वितीयं नागवर्तनम् ।

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

तृतीयं गारुडं नाम चतुर्थं क्रौञ्चसञ्ज्ञितम् ।

पञ्चमं पद्मं चैव शकटं वज्रनामकम् ॥

216 सप्ताष्टनवमं चक्रं पद्मं क्रौञ्चपद्मकम् ।

दशमं मकरं शकारं मेकादशं ञ्चं वासपाम् ॥

द्वादशं वृषभमुखं विशान्त्रयो दशं गजाननम् ।

मृगराजकापि क्रान्ते दण्डकं नाम लाङ्गलम् ॥

वड्गं नाम सौभद्रं मित्येषां दश संख्यया ।

चतुर्वक्त्र महाकौन्त्वं शङ्खावर्तं नमेव च ॥

नन्द्यावर्तं नकं ना~~म~~ म कुक्कुटाण्डजमेव च ।

स्वस्तिकं सूकरा गां च कार्मुकं शक्ति सञ्ज्ञितम् ।

श्रीवत्सं पूर्णकुम्भं च छत्राख्यं योग्य सम्मुखम् ॥

वृषभाकारकं सर्वतोभद्रमेव च ।

सुभद्रं विशाभद्रं नाम्ना सम्यक् प्रकीर्तिताः ।

चक्रवर्तनका नाम्ना त्रिविधं व्यूहस्य वक्ष्यते ॥

गर्भकुक्षि समन्वितम् ।

सेनाश्च चलनं द्वयोच सर्वतः सममण्डलम् ।

मुखे पृष्ठे द्विपक्षे च

सप्ताश्व पञ्चाश्व सेना पङ्क्तिभिर्बहिरावृतम् ।

संग्रामारङ्ग मध्ये च राजा सेनापते रपि ।

उद्योग सम्मुखे पृष्ठे पक्षे वा प्राप्त संयुगे ।

ग्रामारङ्गं च बाह्ये तु रात्रौ कुर्यान्महाबलिम् ॥

सूर्याकारं बृहत्सत्या कुदये विजयावहः ।

नागवर्तनकं मध्ये बाह्ये पुच्छमुखान्वितम् ॥

217 सप्त सेनापति बाह्ये मुखे तस्यानुसारिणः ।

चक्रे जयति तन्नागा गन्तु विहगो जयेत् ॥

वक्त्रा पुच्छे च पक्षे च मध्य कुक्षि समन्वितम् ।

सर्वत गरुड ञ्चक्रे सप्त वारण संयुतम् ॥

क्रौञ्चकं मध्यमं चैव गर्भ कुक्षि समन्वितम् ।

पुच्छ पक्ष द्वयं वक्त्रा तुण्ड नेत्र विहङ्गवत् ॥

वृत सप्तचक्रपङ्क्तिं व्यूहं जयति विश्वकम् ।

नेमि द्वयान्वितं स्वाक्षि चा मुखे पृष्ठे समन्वितम् ।

शोभा भव कृपा रङ्गं सेनावक्त्रानुसारिभिः ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सर्वतः शकटाकारं नाम्ना शकटसन्निभम् ।
अग्रमुखाष्ट तत्वं वज्रं सप्तसेनावृतान्वितम् ।
षड्बलौ श्लागु रङ्गं च शत्रूणामेव रञ्जयम् ॥
वज्रं मध्यमा तत्वा द्विजनाग मिति स्मृतम् ।
चक्रं चतुर्मुखं पृष्ठ मन्तर्बाह्या वृतस्थलम् ।
पूर्वोत्तावरणौ युक्तं सोमै कुक्षयादिभिरस्तिभिः ।
कार्यो कारस्थ मध्ये तु वृताष्टाष्ट चमू पयम् ।
सहस्र स्थल पर्यन्तं महादलक द्विमन्तरम् ॥
पद्मपत्रमिदं व्यूहं देवानामपि दुर्जयम् ॥
कूर्माकार समाकारं स्वर्पवच्छूपसान्निभम् ।
218 सप्तसागरसंयुक्तो सेना वक्त्रं प्रति प्रति ।
अट्टहास स्वसंयुक्तो वह्न्वं तु विषाणवत् ॥
अङ्कुशाकार पालर्यद्वं, चक्षुर्द्वय सकर्णकम् ।
कुक्षि पादद्वयं पुच्छं सेनापाङ्क्ति समावृतम् ।
सर्वत्र मकराकार व्यूहं मकरसान्निभम् ।
त्रिः पञ्च सप्त नवभिस्सेना पाङ्क्ति भिरावृतम् ॥
पञ्चागज्ञ षड्गजे च सप्ताग्ने बहु सम्मुखम् ।
तीर प्रत्यन्तरे सम्यक् तरङ्ग श्रेणिकाकृतिः ।
मध्यमे दीपवत्कुक्षि मध्यं वारुण माकृते ।
अश्वानन सगं सर्वं मत्स्य वक्त्रामिति स्मृतम् ॥
हस्ति वक्त्र समाकार व्यूहं तद्वारणाननम् ।
सिंहा विक्रान्तकं सेना मुख पृष्ठे च पार्श्वयोः ॥
सिंहावलोकसंयुक्तो जय प्राह्ये सुखावहम् ।
दण्डं क्रोडा मुखाकारं दीर्घं पुच्छो दराननम् ।
पाद पार्श्वादिकं साङ्गं मेकदण्डकमाकृतिः ॥
लाङ्गले हल पुच्छेव . . . . पद्म मुखोदरे ।
तत्स्याकृति वत्सैन्यं दुर्लङ्घ्यं रिपुभिः सदा ॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

षडङ्गं दण्डकैर्बाह्यं त्रिभिर्वृत्त षण्मुखम्।
पङ्क्तिभिः पञ्चनाभिः बहिरावृतम्॥
मध्या कक्षावृतं सेना पङ्क्तिः सप्तकसंयुतम्।
219 अन्तर्बहिर्वृतं पङ्क्त्या चतुर्दिशि विनिर्गतम्॥
पृष्ठे मुखे च पक्षे च भद्रं सौभद्रमुच्यते।
चतुः कुक्ष्यैक हृदयं चतुर्वक्त्राष्ट कार्मुकम्॥
महासेनावृतं तावत् कुक्षिस्तम्भादि पङ्क्तिकम्।
वृत्तमुखं द्वारकापङ्क्तिं भाक्षि पक्षिसमान्वितम्॥
त्रिपञ्चसप्तभिस्सेना पङ्क्तिभिर्बहिरावृतम्।
अर्धचन्द्रसमाकारं मर्धचन्द्रमिति स्मृतम्॥
पाशितानतसंबन्ध मध्यादि बहुवर्तनम्।
कुक्षिस्थाने मुखाकारं पुच्छाख्यं शङ्खमण्डलम्।
चतुःकुक्ष्यैकहृदयं चतुर्वक्त्रं निरीक्षणम्।
नन्द्यावर्तकबाह्ये पूर्ववत्पङ्क्तिसंवृतम्॥
नन्द्यामण्डलमित्युक्तं नरेन्द्राणां जयावहम्।
कुक्कुटाण्डमुखाकारं कुक्षिमण्डलशोभितम्।
सर्वावरणसंवेशं चातुरङ्गबलान्वितम्।
स्वास्तिकं नन्द्यावर्ताभं मध्यन्तारितमुण्डकम्॥
बहिर्बहिश्चानुपङ्क्तिं तीक्ष्णशौर्यं जयावहम्।
पृष्ठवर्तिमुखाकारं सेनावक्त्रानुसारिभिः॥
कुक्षिमण्डलकं मध्ये डाकाख्या नेकसंवृतम्।
वराहवदनाकारं घ्राणकर्णं च दंष्ट्रकम्॥
पार्श्वं कुक्षिश्च पुच्छं च खरखरास्यं सुखावहम्।
220 कुक्षि पश्चात्पुच्छाङ्गं धाराकारं तु कार्मुकम्॥
शक्त्याकारसमायुक्तं सप्तसेनाभिरावृतम्।
कुक्षि पश्चात्पुच्छाङ्गं तच्छाक्तं चन्द्रभिद्यते।
मण्डूकसदृशाकारं मध्यकुक्षिसमायुतम्॥

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

सप्तभिर्नवभिर्वापि सेना पङ्क्तिभिरावृतम् ।
[कुक्षिपक्षास्य पुच्छाङ्गं, तच्छत्रे च्छत्रमिष्यते ।]
पूर्णकुम्भसमाकारं पूर्णकुम्भसमाह्वयम् ।
छत्राकारमुखं कुक्षिपक्षं पुच्छं हि सर्वदा ॥
छत्रसन्निभमित्युक्तं भूपतेर्जयवृद्धिदम् ।
मध्यभागे तु कुक्षिः स्यात् पार्श्वे भद्रसमन्वितम् ।
पृष्ठे पक्षे तथान्येन चमूपङ्क्तिभिरावृतम् ॥
उभयदिङ्मुखोपेतमुग्रसम्मुखमुच्यते ।
वृषभस्य तु संस्थानं कुक्षिपक्षापरे वरे ॥
सेनानुसारेण चमूपङ्क्त्यावृतं बहिः ।
चतुष्कोणं चतुर्भद्रं मध्ये भद्रमध्ये तु कुक्षिवत् ॥
पुच्छं पक्षं मुखं बाह्य चमूपङ्क्ति(भि)रावृतम् ।
सर्वतो दिशि भद्राङ्गं, सर्वतोभद्रमुच्यते ।
सप्तभद्रसमायुक्तं सप्तभद्रमिति स्मृतम् ।
उभयदिशि निष्क्रान्तस्सेनाने समन्वितम् ।
दिशाभद्रं यथायोग्यं राज्ञां विजयवर्धनम् ॥
221 रणारङ्गोऽत्र मुख्यार्थं द्विविधं व्यूहदेशकम् ।
कालकस्य प्रतिव्यूहमेवं कुर्याद्धि चक्षणः ।
स्कन्धावारप्रमाणेन पञ्चाशत्तुलवर्धनम् ॥
पञ्चपञ्चगुणान्तं हि संग्रामारङ्गविस्तृतम् ।
पञ्चपञ्चाशक पञ्चाशच्छत पञ्चशतं तथा ॥
शतु सप्तकुरेवं स्यात्पङ्क्त्यन्तर - - - - ।
शेषं कुक्षी प्रमाणं स्यात् निष्क्रमं चापि तत्समम् ॥
स्कुरस्कुराणां समरं प्रसृतौ जरङ्गुणा रङ्गविभागमानम् ।
दैत्योपहत्यै विहितं विधाता संक्षेपमात्रेण गणायेदमुक्तम् ॥
निवेशसंस्थान शयान आसन पालङ्कासनादान ।
सगजन्मो कृतदम्यकर्म स्थापन गजपति कर्म रणावतरण ।
कुञ्जस्त्र तिलपीडन मर्द्य शिक्षणशिक्षाभीक्षण बाललीलादि

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

मोहन मारण बाधन माया कारण परिलीलोत्से पालो कलत्र जाल नि
राकया वेश वैरयामिति विद्यै हिका मुद्रि लोकप्रकृति देवार्चनाप्रभृ
तिकं विश्वं यथो यन्नाथ तत्र स्तद्विधि रभिधीयते।

मार्ग प्रयोग विधानोपकरणे संग्रहाष्ट बाष्टि पञ्चाष्ट विद्या
यथानुपूर्व्यां वेदितव्या:। तत्र प्रथम मार्गे साक्षी योगो द्वितीयं साम्यं
तृतीयं प्रकृति चतुर्थं करणं पञ्चमं माया षष्ठं शीघ्रं सप्तमनुजानिबद्ध:।
अष्टमं चन्द्र मार्ग:। तत्र वन मनोद्गमन दहन ज्वालो धूम पवन सलिल
222 वर्षण क्षपण समतैक त्रातिल बन्धं धानो ज्ञातो व कर्षण धारावारि
दहन पवन प्रेरण विकल्प दश नाडि योगा वेदितव्या:।

उन्नतावनतो न्नत तिर्यग्गती स्थित स्थिति चलन गमन स्थाना
दाना लोचन वेग विकरो त्सर्जन वर्तन रूप योगो त्थान पाणि ताडन ग्र
सन लङ्घन विशोष विदितो ष्टादश संख्या स्साम्य मार्ग:। ऊर्ध्वाध:च्छे
द विधान मत्स्याच्छेद ज्वालो ज्वलन प्रयोग जल बल बन्धो लंबो ब
लोल मवन गुरु संहनन यथानिलो दयादि नाधार वारि पूरण पवन वेक दह
न धूमो द्गीरण तिर्यक्स्थान योगायोग जिह्व कोटर शिला विलोल्ल वेश
गवना वटस्कुरील साम्निरोध समाकृष्टि पाणि गमन गोवक दुहितृ छाया
नोद्धावन सर्वप वेधन समायुग वर्तन गती न गगने रत्न मानाहर करानि
शाकर सघात दल नाटि दशाग्नि दहन शोषण विशोषण निवेदित षोडश वि
धा: प्रकृति मार्ग: छिद्र हेमावे ष्ठन रूप वेधो वे गोल्बान लङ्कुट कोल शला
स्त भेदा दश विधा करण मार्ग: निर्वाण कार्ये परस्संज्ञास्वयं परीक्षाकु
शल छाया प्रमाणाद्या माया भेदा: संग्रहणो दग्रहण रक्षो मान विवर्धन
तक्षण निर्माण इत्यादि विकल्पा: हरस्थ यन्त्र मुपानि बद्ध, गुप्त स्याधार्ण मंत्र
साधक मित्येताष्ट विधा: यन्त्र मार्ग: युद्धार्णव धनुर्वेद निवेदिन मंत्र
ज्ञाने वेदितव्या:॥

युक्त्या युक्ती विकल्प काल्प तानि निदित मतिमद्भि: उत्प्रेक्ष्यवाष्टि
223 प्रयोग मल्प बल्प विकल्पं कर्म कर्म साधक: कल्पो कल्पयेत्मार्ग-

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

स्थानसमाजे षष्ठि विद्यो युक्त्या विभक्ताख्यं । धारा कुम्भ बालकद्वार
योग नेमीन दृष्ट नेमिवात कुम्भ योमिश्र कभ्रामणादय्य वृत्त यन्त्रच
क्र यन्त्र स्वर्ग लोचन विलोचनं लोकन गत गहण दीपिका पुरीक
मण्डलनद्दीप दर्पण खड्ग वारिणा वानर यन्त्र वानर गमन यन्त्रखण्डा
शवत् सयत् सम्पद्घन चक्रवारि स्रवण स्वर्ण कलश स्नान मण्डप च
र द्रोणि कोदण्ड शाखा सङ्गम गोवर्धन धारवर्ष मण्डप सान्द्र यन्त्र तारापत
न तैलवालि स्तम्भ गाहन कच्छप विहग सूत्रधार कूपण सूत्रधारा ग
मना गमन भूतनाद युग्मांघ्रि वाह लूति मण्डलै कवर्ति कुलालोपधानो
न्नत योग च्युतर धारा प्रस्यन्द निगड नलक सर दीप खड्ग मूलपर्यन्त
मार्जार मूषक दाहक रथ पत्र यान सजल वपु स्नुक्स्रुव गत वस्तुर
प्रत्य कच्छप वक्रवृत्त यान यात्र पीठ वहपीठ निखात वाहलीढ
च्छेद मण्डल छत्र प्रत्यन्तर छिद्र प्रत्यन्त छर्दन शकट तैलपीडन
कोल्हक यवपुं यन्त्रयान डोला झाला काला किला यन्त्रभेदाः गुह
विनयोपाख्य वर्तन्ता यथाहृदौ भवेयुः ।

संस्था स्थूल सूक्ष्म बलभवन जलनाल मृदर्द कूल्यारोध
२२४ नभोभ्रष्य मान विद्युत् निर्गोधान्तपुरी कश्मश्य गुल्मी खान्तरिक्ष गोपु
रथ स्पर्शन तिर्यग्गत स्वरवद्ध गिरिधारि जीपट्ट परिधारोहणो स्रप
पाषाणोद गिरिरजात सद्योगत सनाभ्य कमल यन्त्र मर्दन बोकवेकित
धारा गगन चार वारण वारत्नाल शोषण महायन्त्र नाम ग्रहण निमित्तं
पञ्चाष संग्रहो भवति । अथ समायोग तेमि चक्रवेस्रव गोवलसार गोव
क सार तोय वर्ष लता गमन वृत्तो पार वृत्त्यु गवां मुकुहा गुण खट्वांगोत्त
मण्डल टंक रार्ध घण्टा ज्वालक व्रज कबुम्भ चतुष्पद पतङ्ग गोवलवलपा
त्तस्य नलपं च गरुड वक्र भृङ्ग अंगण पाषाण टङ्कण मलनाली वृत्तोद्धार
पुर वक्र वृत्तो पकरण संक्षेप पद पूर्ण दाक्ष योग नेमि चक्र भ्रामि वृत्त पादसं

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.

हतारब्ध छिराइमि विकृत्यैका प···· दोहित नाम वृक्ष खट्वा सङ्क्रम
वल्लाह रज्जु बन्धवृक्ष नाम जल शफलर गगन रक्षण माणावृत्तेति
मत्व गमहद्ये·· शकुनावासच्छिद्र पात नाडी कारव्य द्रव्य यथाजलगृह
ण स्थानीकस्य सजल स्नपण देश मैथुन दुहितृ स्मीति च कृपणमाण
मारण प्रभृति कारणं चत्वारिं शत्या च्छं कु स्थविरनाड पाश प्राणिपात
तार स्थविरकर विसर्ग स्थविर संबन्धेषु सम्मालोच्य उत्प्रेक्षा शिल्पा
यन्त्र तत्पकाः कारयेयुः॥

दुर्ग प्राकार मार्ग प्रकरण रचितं यन्त्र मष्टाष्टभेदं
चत्वारिंशद्विधानो पकरण निकरवाप्ति युक्तयष्टमार्गम्।
225 उत्प्रेक्ष्या शोधयित्वा स्वक्षण कृतिनिपुणस्तोदधिबुद्धियार्थं
निश्शेषं शेषयुक्तं निखिलमपि चलं क्षिप्रमादौ विधेयाः॥

यवन विषयजातं जातकर्म प्रकारैः
स्साहित विविध मन्त्रं यन्त्र संपालि शालम्।
सकल रिपु धरेन्द्रैः सर्वदा सर्वकाले
दुरूप गत मल्लं द्रष्टुं दुष्प्रवेशं मनोहृत्॥

॥ इत्यो गस्त्य वस्तुशास्त्रे यन्त्र विधानो नाम
द्वात्रिंशो ध्यायः॥

— ० —

वर्णाष्टक पद वाक्य समासाद्विन्दुलोप्यधिक हानि युताश्च।
लेखक लेखक दोषजयो वा नत्वान् क्षमन्तु सुधी दोष गुणज्ञाः॥

सद्विद्याधारक स्नुनापि लिखितं रक्षागतारब्धेन ते
द्रष्टव्यागस्त्य मवस्तु वस्तु विदुषा शास्त्रेषु मेधाविनो।
शिल्पाचार्य वरेण पुष्पवन पूर्वाचार्य नाम्ना मया
अच्छा स्थोणि विना नवस्तु करणे पाण्डित्य माजन्यते॥

॥ ॐ सरस्वत्यै नमः।
॥ ॐ नमो गुरुभ्यो नमः॥
॥ गणपतिभ्यो नमः॥

— x —

copied by
Subramania Sastri

Transcript/MS from the collection of the IFP reproduced with authorization of the IFP in accordance with the Agreement signed between IFP, EFEO and MIRI on January 31, 2006.